

Uusi välitysmenettelylaki

Työryhmän mietintö

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:59

Uusi välitysmenettelylaki

Työryhmän mietintö

Välimiesmenettelylain uudistamistyöryhmä

Oikeusministeriö Helsinki 2025

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Oikeusministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-400-738-2

ISSN pdf: 2490-1172

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Uusi välitysmenettelylaki Työryhmän mietintö

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:59		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Yhteisötekijä	Välimiesmenettelylain uudistamistyöryhmä		
Kieli	suomi	Sivumäärä	183
Tiivistelmä	<p>Mietinnössä ehdotetaan, että välimiesmenettelystä annettu laki uudistetaan korvaamalla se uudella välitysmenettelylailla.</p> <p>Lain terminologia ehdotetaan muutettavaksi sukupuolineutraaliksi siten, että <i>välimiesmenettely</i> muutetaan välitysmenettelyksi, <i>välimiesoikeus</i> välitysoikeudeksi ja <i>välimies</i> välitysoikeuden jäseneksi.</p> <p>Ehdotus perustuu hallitusohjelman tavoitteisiin lain uudistamisesta Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukyvyn edistämiseksi. Uudistuksen lähtökohtana on tarve lain yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Uudistuksessa otetaan huomioon myös välitysmenettelyn alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä ja digitalisaatiosta aiheutuneet muutostarpeet.</p>		
Asiasanat	välimiesmenettely, riita-asiat, siviiliprosessi, prosessioikeus, välitysmenettely		
ISBN PDF	978-952-400-738-2	ISSN PDF	2490-1172
Asianumero	VN/25570/2023	Hankenumero	OM108:00/2023
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-738-2		

Den nya lagen om skiljeförfarande Arbetsgruppens betänkande

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:59	Tema	Betänkanden och utlåtanden
Utgivare	Justitieministeriet	
Utarbetad av	Arbetsgruppen med uppgift att revidera lagen om skiljeförfarande	
Språk	finska	Sidantal 183
Referat	<p>I betänkandet förslås det att lagen om skiljeförfarande revideras så att den ersätts med en ny lag om skiljeförfarande.</p> <p>Det föreslås att lagens terminologi ändras så att den blir könsneutral. Den finska termen <i>välímiesmenettely</i> (skiljeförfarande) ersätts med termen <i>välitysmenettely</i> och termen <i>välímiesoikeus</i> (skiljenämnd) med <i>välitysoikeus</i>. Termen <i>välímies</i> (skiljeman) ändras till <i>välitysoikeuden jäsen</i>, på svenska medlem i skiljenämnd.</p> <p>Förslaget baserar sig på regeringsprogrammets mål att revidera lagen för att främja konkurrenskraften hos det finländska skiljeförfarandet. Utgångspunkten för reformen är behovet av att lagen ska överensstämma med UNCITRAL:s modellag till den del det inte finns nationella behov av avvikelser. I reformen beaktas också de behov av ändringar som föranleds av digitaliseringen och den internationella utvecklingen inom skiljeförfarandet.</p>	
Nyckelord	skiljeförfarande, skiljemannaförfarande, tvistemål, civilprocess, processrätt	
ISBN PDF	978-952-400-738-2	ISSN PDF 2490-1172
Ärendenr.	VN/25570/2023	Projektnr. OM108:00/2023
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-738-2	

Sisältö

Esityksen pääasiallinen sisältö	11
PERUSTELUT	13
1 Asian tausta ja valmistelu.....	13
1.1 Tausta	13
1.2 Valmistelu.....	13
2 Nykytila ja sen arviointi.....	15
2.1 Lainsäädäntö.....	15
2.2 Käytäntö.....	18
2.3 EU-oikeus ja kansainväliset velvoitteet	19
2.4 Nykytilan arviointi	20
2.4.1 Yleistä.....	20
2.4.2 Välityssopimus.....	21
2.4.3 Välimiesoikeuden kokoonpano.....	22
2.4.4 Välimiesoikeuden toimivalta	23
2.4.5 Asian käsittely välimiesmenettelyssä	24
2.4.6 Väilitystuomio	24
2.4.7 Väilitystuomion mitättömyys ja kumoaminen.....	25
2.4.8 Väilitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano	25
2.4.9 Muuta.....	26
2.4.10 Lain terminologia	26
3 Tavoitteet	27
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset.....	28
4.1 Keskeiset ehdotukset	28
4.1.1 Lain rakenne ja kirjoittamistapa	28
4.1.2 Väilityssopimus.....	28
4.1.3 Väilitysoikeuden kokoonpano.....	29
4.1.4 Väilitysoikeuden toimivalta	30

4.1.4.1	Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan	30
4.1.4.2	Turvaamistoimet.....	30
4.1.5	Asian käsittely välitysmenettelyssä	31
4.1.6	Välitystuomio	31
4.1.7	Välitystuomion kumoaminen.....	32
4.1.8	Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano	32
4.1.9	Tuomioistuimessa käsiteltävien välitysmenettelyä koskevien asioiden keskittäminen	33
4.2	Pääasialliset vaikutukset	33
4.2.1	Taloudelliset vaikutukset	33
4.2.1.1	Vaikutukset kotitalouksiin.....	33
4.2.1.2	Vaikutukset yrityksiin.....	34
4.2.1.3	Vaikutukset julkiseen talouteen.....	34
4.2.1.4	Vaikutukset kansantalouteen	35
4.2.2	Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	35
4.2.2.1	Vaikutukset viranomaisiin ja oikeusjärjestelmän toimivuuteen.....	35
4.2.2.2	Vaikutukset oikeusturvaan ja perus- ja ihmisoikeuksiin	36
4.2.2.3	Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja kielellisiin oikeuksiin	36
4.2.2.4	Ympäristövaikutukset.....	36
5	Muut toteuttamisvaihtoehdot	37
5.1	Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	37
5.2	Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	39
5.2.1	Johdanto.....	39
5.2.2	Välityssopimuksen muotovaatimus	40
5.2.3	Välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä koskevan väitteen ratkaiseminen	40
5.2.4	Välitysoikeuden toimivaltaratkaisun saattaminen tuomioistuimen tutkittavaksi.....	41
5.2.5	Turvaamistoimet.....	42
5.2.6	Välitystuomion kumoaminen.....	43
6	Säännöskohtaiset perustelut.....	44
6.1	Välitysmenettelylaki.....	44

7	Voimaantulo	100
8	Suhde muihin esityksiin	101
8.1	Suhde talousarvioesitykseen.....	101
9	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	102
	Lakiehdotus	104
	Välitysmenettelylaki.....	104
	Lagförslag	121
	Lag om skiljeförfarande.....	121
	Draft Act	138
	Arbitration Act	138
	Rinnakkaisteksti	155
	Välitysmenettelylaki.....	155

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriö asetti 13.11.2024 työryhmän valmistelemaan välimiesmenettelylain uudistamista. Oikeusministeriö asetti samalla seurantaryhmän seuraamaan ja arvioimaan työryhmän työtä. Työryhmän ja seurantaryhmän toimikausi oli 13.11.2024–31.10.2025.

Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotus välimiesmenettelylain uudistamiseksi ottaen huomioon välimiesmenettelyn alalla tapahtunut kansainvälinen kehitys, havaitut käytännön tarpeet sekä tarve välimiesmenettelylain yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Työryhmän tuli laatia ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin OTT Mika Hemmo ja jäseniksi lainsäädäntöneuvos Kirsi Pulkkinen oikeusministeriöstä, oikeusneuvos Ari Kantor korkeimmasta oikeudesta, laamanni Timo Heikkinen Itä-Uudenmaan käräjäoikeudesta, pääsihteeri Henrik Sajakorpi Keskuskauppakamarin välityslautakunnasta ja asianajaja Teemu Taxell Suomen Asianajajista (ent. Suomen Asianajajaliitto). Lainsäädäntöneuvos Pulkkinen toimi myös työryhmän sihteerinä.

Seurantaryhmän puheenjohtajaksi nimettiin yksikönpäällikkö Mari Aalto oikeusministeriöstä ja jäseniksi lainsäädäntöneuvos Maria Pohjanpalo ulkoministeriöstä, neuvotteleva virkamies Niina Huotari valtiovarainministeriöstä, lakimies Krista Hytönen Business Finlandista, päällikkö Henna Pajulammi Tuomioistuinvirastosta, asiantuntija Johanna Linna Elinkeinoelämän keskusliitto EK:sta, lakimies Paula Ilveskivi Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:stä, asiantuntija Niko Nurmela Suomen Yrittäjät ry:stä, juristi Ville Kirvesniemi STTK ry:stä, toimitusjohtaja Anne Horttanainen Pääomasijoittajat ry:stä, juristi Jenni Tuomainen Juristiliitosta, käräjätuomari Minna Leikas Suomen Tuomariliitosta, puheenjohtaja Gisela Knuts Suomen välimiesoikeusyhdistys ry:stä, Suomen merivahingonlaskija Lauri Railas, professori Tuomas Hupli Turun yliopistosta, professori Tuula

Linna Helsingin yliopistosta, OTT Timo Esko ja oikeusneuvos Gustaf Möller.
Seurantaryhmän sihteerinä toimi lainsäädäntöneuvos Kirsi Pulkkinen.

Seurantaryhmän kokoonpanoa muutettiin toimikauden aikana siten, että seurantaryhmään nimettiin Niko Nurmelan tilalle asiantuntija Sanna Lempiäinen ja Johanna Linnan tilalle johtava asiantuntija Hannu Ylänen.

Työryhmä kokoontui 18 kertaa ja seurantaryhmä kolme kertaa.

Työryhmän mietintö on yksimielinen.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa kunnioittavasti mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2025

Mika Hemmo

Kirsi Pulkkinen

Ari Kantor

Timo Heikkinen

Henrik Sajakorpi

Teemu Taxell

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi välitysmenettelylaki, joka korvaisi voimassa olevan välimiesmenettelystä annetun lain. Uusi välitysmenettelylaki perustuisi YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan UNCITRAL:n mallilakiin kansainvälisestä kaupallisesta välimiesmenettelystä. Lain terminologia ehdotetaan muutettavaksi sukupuolineutraaliksi siten, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi. Esityksen tavoitteena on uudistaa laki ottaen huomioon välitysmenettelyn alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä ja digitalisaatiosta aiheutuneet muutostarpeet sekä edistää Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan lain mukaisesta välityssopimuksen kirjallisen muodon vaatimuksesta luovuttaisiin. Riidan ratkaisemisesta välitysmenettelyssä voitaisiin siten jatkossa sopia muotovapaasti.

Välitysoikeuden päätös, jolla se on hylännyt asianosaisen vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana.

Lakiin otettaisiin säännös kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Kysymys toimivallasta voitaisiin saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan, tai jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita.

Lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan välitysoikeudella olisi tuomioistuimen kanssa rinnakkainen toimivalta määrätä turvaamistoimia. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden

määrämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei ole laissa säädettyä estettä.

Välitysoikeus voisi määrätä, että suullinen käsittely tai kuuleminen järjestetään etäyhteydellä. Välitystuomio voitaisiin asianosaisten suostumuksella antaa sähköisessä muodossa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin. Lakiin ei otettaisi enää säännöksiä välitystuomion mitättömyydestä. Jatkossa olisi mahdollisuus nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta, mutta ei voimassa olevan lain mukaista mahdollisuutta nostaa kanne ilman määräaika välitystuomion mitättömyydestä. Kumoamiskanteen nostamisen määräaika lyhennettäisiin 60 päiväksi välitystuomion tiedoksisaannista.

Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat täytäntöönpanon esteperusteet. Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan pääsääntöisesti voitaisi kieltäytyä, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty tai välitystuomiota ei ole määräajassa moitittu.

Välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely tuomioistuimessa keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen. Helsingin hovioikeudessa käsiteltäisiin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa, välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä, välitysoikeuden toimivaltaa sekä välitysoikeuden määrämien turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevat asiat. Länsi-Uudenmaan kärjäoikeudessa käsiteltäisiin muun muassa välitysoikeuden asettamista ja välitysoikeuden palkkioita koskevat asiat.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan noin puolen vuoden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan selvitetään välimiesmenettelylain uudistamistarpeet ja valmistellaan tarpeelliset säädösmuutokset Suomen välimiesmenettelytoiminnan kilpailukyvyn edistämiseksi. Välimiesmenettelylakia modernisoidaan teknisiltä osin vastaamaan parhaita kansainvälisiä käytäntöjä.

Voimassa olevaan välimiesmenettelystä annettuun lakiin (967/1992, jäljempänä välimiesmenettelylaki) on sen säätämisen jälkeen tehty vain vähäisiä muutoksia, jotka ovat pääosin johtuneet muun lainsäädännön uudistamisesta. Ottaen huomioon lain voimaantulon jälkeen tapahtunut yhteiskunnan ja liike-elämän kehitys sekä kaupallisen riidanratkaisutoiminnan kansainvälistyminen lakia on syytä uudistaa.

Välimiesmenettelylaki vastaa pääpiirteissään YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan UNCITRAL:n vuonna 1985 hyväksymää mallilakia kansainvälisestä kaupallisesta välimiesmenettelystä. Mallilakia on vuonna 2006 uudistettu kansainvälisen kehityksen huomioon ottamiseksi erityisesti välityssopimuksen muotovaatimuksen ja välimiesten määräämien turvaamistoimien osalta.

1.2 Valmistelu

Oikeusministeriössä on laadittu arviomuistio välimiesmenettelylain uudistamisesta (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2024:16). Muistiossa arvioidaan lain uudistamistarpeita ottaen huomioon välimiesmenettelyn alalla

lain säätämisen jälkeen tapahtunut kansainvälinen kehitys ja havaitut käytännön tarpeet.

Lausuntokierroksella lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti välimiesmenettelylain uudistamiseen. Lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti tai neutraalisti siihen, että uudistuksessa välimiesmenettelylakia vähintäänkin lähennetään UNCITRAL:n mallilakiin.

Oikeusministeriö asetti 13.11.2024 työryhmän valmistelemaan välimiesmenettelylain uudistamista. Oikeusministeriö asetti samalla seurantaryhmän seuraamaan ja arvioimaan työryhmän työtä.

Esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet-ja-saadostvalmistelu> OM108:00/2023.

Jatkovalmistelussa arvioidaan ehdotuksesta muihin lakeihin aiheutuvat muutostarpeet.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö

Välimiesmenettelylaki tuli voimaan vuonna 1993. Sen säätämisen taustalla oli, ettei aiempi, vuodelta 1928 peräisin ollut laki välimiesmenettelystä enää vastannut yhteiskunnan välimiesmenettelylle asettamia vaatimuksia. Lakiin on sen jälkeen tehty vain vähäisiä, lähinnä muun lainsäädännön uudistamisesta johtuneita muutoksia.

Seuraavassa kuvataan tämän ehdotuksen kannalta keskeisimpien säännösten pääasiallinen sisältö.

Lain 2 ja 3 §:ssä säädetään välityskelpoisuudesta ja välityssopimuksen muotovaatimuksesta. Yksityisoikeudellinen riitakysymys, josta voidaan tehdä sovinto, voidaan määrätä asianosaisten välisin sopimuksin välimiesten lopullisesti ratkaistavaksi. Välityssopimus voi koskea sekä jo syntynyttä riitaa että sopimuksessa ilmaistusta oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvia riitoja, jollei laissa ole toisin säädetty. Välityssopimus on tehtävä kirjallisesti.

Lain 5 §:n mukaan tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavakseen kannetta kysymyksestä, joka on välimiesten ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen ennen pääasiaan vastaamista. Välityssopimuksen estämättä tuomioistuin tai muu viranomainen voi kuitenkin antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu viranomaisen toimivaltaan.

Lain 9 §:n mukaan välimiehen on oltava tehtävässään puolueeton ja riippumaton. Lain 10 §:ssä säädetään välimiehen esteellisyydestä. Välimies on asianosaisten vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos hän olisi tuomarina ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Lisäksi välimies on julistettava esteelliseksi muun sellaisen seikan johdosta, joka on omiaan antamaan perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan.

Lain 11 §:ssä säädetään esteellisyyttä koskevan vaatimuksen käsittelemisestä. Asianosaiset voivat sopia siitä, missä järjestyksessä välimiehen esteelliseksi julistamista koskeva vaatimus on tutkittava. Jos välimies ei luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei hyväksy vaatimusta, välimiesten on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys. Esteellisyyttä koskeva kysymys voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vain kumoamiskanteen yhteydessä.

Välimiesten on lain 22 §:n mukaan varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa. Lain 23 §:ssä säädetään, että jollei lain säännöksistä muuta johdu, asian käsittelyssä on noudatettava, mitä asianosaiset ovat menettelystä sopineet. Jos tällaista sopimusta ei ole tehty, välimiehillä on oikeus päättää asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä ottaen huomioon tasapuolisuuden ja joutuisuuden vaatimukset.

Lain 31 §:ssä säädetään, että välimiesten on perustettava tuomionsa lakiin. Jos asianosaiset ovat sopineet, että riidan ratkaisemisessa on sovellettava tietyn valtion lakia, välimiesten on perustettava tuomionsa siihen lakiin. Välimiehet saavat kuitenkin perustaa tuomionsa siihen, mitä he katsovat kohtuulliseksi (ex aequo et bono), jos asianosaiset ovat siitä sopineet.

Välitystuomion muodosta ja antamisesta säädetään lain 36 ja 37 §:ssä. Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja kaikkien välimiesten allekirjoitettava. Kappale välitystuomiosta on asianmukaisesti allekirjoitettuna annettava kullekin asianosaiselle välimiesten istunnossa tai toimitettava heille muutoin todistettavalla tavalla.

Lain 38 ja 39 §:ssä säädetään välitystuomion oikaisusta ja lisätuomiosta. Asianosainen voi lain mukaan pyytää välimiesoikeudelta ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun senkaltaisen virheen korjaamista. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, asianosainen voi myös pyytää välimiehiä antamaan lisätuomion kysymyksestä, jonka välimiehet ovat sivuuttaneet tuomiossaan.

Välitystuomion pätemättömyydestä säädetään lain 40 §:ssä. Välitystuomio on lain mukaan mitätön, jos se koskee asiaa, jota ei lain mukaan voida ratkaista välimiesmenettelyssä, jos se on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen

perusteiden kanssa, jos se on niin sekava tai epätäydellinen, ettei siitä käy selville, miten asiassa on tuomittu, taikka jos sitä ei ole laadittu kirjallisesti tai välimiehet eivät ole allekirjoittaneet sitä.

Välitystuomio voidaan lain 41 §:n mukaan kumota asianosaisen kanteesta muun muassa, jos välimiehet ovat ylittäneet toimivaltansa, jos välimies on ollut esteellinen tai jos asianosaiselle ei ole varattu tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen. Kanne välitystuomion kumoamisesta on nostettava kolmen kuukauden kuluessa tuomion tiedoksisaannista.

Lain 46–49 §:ssä säädetään välimiesmenettelyn kustannuksista. Jollei muuta ole sovittu, asianosaiset ovat lain mukaan yhteisvastuullisesti velvolliset suorittamaan välimiehille korvauksen heidän työstään ja kustannuksistaan. Korvauksen on oltava kohtuullinen. Välimiehet voivat vaatia asianosaisilta ennakkoa tai vakuutta heille tulevasta korvauksesta. Jollei toisin ole sovittu, välimiehet voivat velvoittaa asianosaisen osaksi tai kokonaan korvaamaan vastapuolen välimiesmenettelystä aiheutuneet kulut noudattaen soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Toimivaltaisesta tuomioistuimesta säädetään lain 50 §:ssä. Välitystuomion mitättömäksi julistamista tai kumoamista koskeva kanne tutkitaan sen paikkakunnan kärjäoikeudessa, jossa välitystuomio on annettu. Välimiesten määräämistä koskevat asiat sekä välityssopimuksen pätevyyttä, voimassaoloa ja soveltuvuutta koskevat kanteet puolestaan tutkitaan sen paikkakunnan kärjäoikeudessa, jossa jollakin asianosaisella on kotipaikka, tai jollei yhdelläkään ole kotipaikkaa Suomessa, Helsingin kärjäoikeudessa. Asianosaiset voivat sopia tällaisen asian käsittelemisestä muussa kärjäoikeudessa.

Välimiesmenettelystä vieraassa valtiossa sekä ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään lain 51–55 §:ssä. Kanne asiassa, joka on ratkaistava vieraassa valtiossa tapahtuvassa välimiesmenettelyssä, jätetään tutkimatta, jos vastapuoli vetoaa välityssopimukseen ennen pääasiaan vastaamista, ellei välityssopimus ole siihen sovellettavan lain mukaan pätemätön. Vieraassa valtiossa annettu

välitystuomio on voimassa Suomessa, jollei se ole ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa tai jollei asianosainen esitä selvitystä laissa määritellyistä tunnustamisen esteistä. Tällainen tuomio, joka on voimassa Suomessa, on hakemuksesta pantava täytäntöön.

2.2 Käytäntö

Välimiesmenettely on Suomessa vakiintunut liike-elämän riidanratkaisumuoto. Varsinaista tilastotietoa välimiesmenettelyjen määrästä on kuitenkin saatavilla vain rajallisesti. Keskuskauppakamarin yhteydessä toimivan välityslautakunnan (The Finland Arbitration Institute, FAI) vuoden 2024 tilastojen mukaan välityslautakunnassa tuli vireille yhteensä 75 välimiesmenettelyä. Tilastoista ei ilmene, kuinka monessa menettelyssä paikkana oli Suomi. Suomessa käytävien ad hoc -menettelyjen määrästä ei ole vastaavia tilastotietoja, mutta niiden määrän oletetaan olevan Keskuskauppakamarin välityslautakunnan välitysmenettelyjen määrää pienempi. Lisäksi ainakin Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) välitysinstituutissa ja Tukholman kauppakamarin (SCC) välitysinstituutissa on vuosittain ollut yksittäisiä välitysmenettelyjä, joissa Suomi on ollut välitysmenettelyn paikkana ja joissa on siten sovellettu Suomen välimiesmenettelylakia.

Myöskään tuomioistuimissa vuosittain vireille tulevien välimiesmenettelyyn liittyvien asioiden, kuten välitystuomion kumoamista, mitättömyyttä ja täytäntöönpanoa koskevien juttujen, määrästä ei ole kattavaa tilastotietoa. Tuomioistuintilastoista ilmenee, että vuonna 2024 on ratkaistu 16 välitystuomion täytäntöönpanoa koskevaa asiaa. Vuonna 2025 julkaistun Challenging Arbitral Awards in the Nordics 2024 Survey -selvityksen perusteella välitystuomion kumoamista ja mitättömyyttä koskevien asioiden määrä Suomessa arvioidaan kuitenkin hyvin vähäiseksi, enintään noin kymmeneksi tapaukseksi vuodessa. Selvityksen ja käytännön havaintojen perusteella myös muut välimiesmenettelyyn liittyvät tuomioistuinasiat ovat määrältään vähäisiä.

Korkein oikeus on antanut useita välimiesmenettelyä koskevia ratkaisuja lain voimaantulon jälkeen. Seuraavassa esitellään esimerkinomaisesti tämän ehdotuksen kannalta keskeisiä ratkaisuja. Ratkaisussa KKO 2020:89 vahvistettiin, että välityslauseketta arvioidaan vakiintuneesti itsenäisenä, pääsopimuksesta erillisenä sopimuksena, vaikka se olisi kirjoitettu samalle asiakirjalle pääsopimuksen kanssa. Ratkaisussa KKO 2023:38 katsottiin, että välimiesmenettelylain 17 §:n 3 momentin muutoksenhakukielto koskee vain päätöstä, jolla välimies on määrätty. Ratkaisussa KKO 2025:76 arvioitiin, milloin välimiesmenettelylain 41 §:ssä tarkoitettu määräaika välitystuomion kumoamiskanteelle alkaa kulua tilanteessa, jossa tuomio oli tallennettu sähköiseen asiakirjanhallintajärjestelmään ja sen allekirjoitettu paperikappale toimitettu myöhemmin. Korkein oikeus katsoi, että määräaika alkaa kulua vasta allekirjoitetun paperikappaleen vastaanottamisesta.

Parhaita käytänteitä välimiesmenettelyn alalla on koottu useisiin järjestöjen hyväksymiin ohjeistuksiin. Tällaisia ovat muun muassa kansainvälisen asianajajayhdistyksen International Bar Associationin (IBA) hyväksymät ohjesäännöt esteellisyyksymyksistä (IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration, 2024) ja IBA:n todistelusäännöt (IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration, 2020). Näillä ohjeistuksilla on merkitystä tulkintalähteinä erityisesti kansainvälisissä välitysmenettelyissä.

2.3 EU-oikeus ja kansainväliset velvoitteet

Välimiesmenettelystä ei ole annettu unionin lainsäädäntöä. Välimiesmenettely on myös nimenomaisesti rajattu tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan Bryssel I a -asetuksen (EU) N:o 1215/2012 ja sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan Rooma I -asetuksen (EY) N:o 593/2008 soveltamisalan ulkopuolelle.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä välimiesmenettelyä on käsitelty eri yhteyksissä, muun muassa arvioitaessa investointisuojasopimuksiin perustuvien välimiesmenettelyjen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa (Achmea, C-284/16; Komstroy, C-741/19) sekä ei-vapaaehtoista

välimiesmenettelyä koskevassa asiassa (Royal Football Club Seraing, C-600/23). Näillä ratkaisuilla ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole merkitystä osapuolten tahdonautonomiaan perustuvan kaupallisen välimiesmenettelyn eikä tämän ehdotuksen kannalta.

Euroopan ihmisoikeussopimus, johon Suomi on liittynyt, takaa jokaiselle Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvalla sopimuksessa vahvistetut oikeudet ja vapaudet. Sen 6 artikla turvaa oikeuden oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan luonnollinen tai oikeushenkilö voi luopua 6 artiklassa turvatuista oikeuksistaan tekemällä välityssopimuksen. Luopumisen tehokkuuden edellytyksenä on, että se on vapaaehtoinen, yksiselitteinen ja lainmukainen, ja että välimiesmenettely tarjoaa riittävät menettelylliset takeet (ks. Suovaniemi and Others v. Finland, 31737/96).

Suomi on ratifioinut ja asettanut voimaan New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn, ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen (jäljempänä New Yorkin yleissopimus). Yleissopimus velvoittaa sopimusvaltioita tunnustamaan kirjallisesti tehdyt välityssopimukset sekä tunnustamaan ja panemaan täytäntöön muiden sopimusvaltioiden alueella annetut välitystuomiot, jollei tunnustamiselle ole sopimuksessa määriteltä estettä.

2.4 Nykytilan arviointi

2.4.1 Yleistä

Välimiesmenettelylaki on ollut voimassa yli 30 vuotta. Se on muodostanut pitkäaikaisen ja sinänsä toimivan perustan suomalaiselle välimiesmenettelylle. Laki pohjautuu pitkälti UNCITRAL:n alkuperäiseen vuonna 1985 hyväksytyyn mallilakiin. Lain säätämisen jälkeen vuonna 2006 mallilakia on uudistettu

erityisesti välityssopimuksen muotovaatimuksen ja välimiesten määräämien turvaamistoimien osalta. Uudistuksessa mallilakiin tehtyjä muutoksia on syytä arvioida myös kansallisesti. Vaikka välimiesmenettelylaki sisällöltään pääpiirteissään vastaa alkuperäistä mallilakia, se eroaa mallilaista rakenteeltaan ja kirjoitusasultaan. UNCITRAL ei ole luokitellut lakia mallilakiin perustuvaksi. UNCITRAL:n luokittelun mukaan mallilakiin perustuva lainsäädäntö on tällä hetkellä 93 valtiolla 127 valtiosta. UNCITRAL:n hyväksyntää mallilakiin perustuvaksi välitysmenettelylaiksi on kansainvälisesti pidetty osoituksena myönteisestä suhtautumisesta välitysmenettelyyn ja siitä, että lain tulkinta on kyseisessä valtiossa ennakoitavaa. Tämän luokituksen saamista onkin pidetty uudistuksessa tärkeänä. Välimiesmenettelylakia on tarpeen uudistaa myös välitysmenettelyn alalla tapahtuneen kansainvälisen kehityksen ja digitalisaation huomioon ottamiseksi. Seuraavassa tarkastellaan tämän ehdotuksen kannalta keskeisimpiä lain muutostarpeita.

2.4.2 Välityssopimus

Lain 2 §:n mukaan välityskelpoisuuden edellytyksenä oleva riidan yksityisoikeudellisuus tarkoittaa lähtökohtaisesti, että välityskelpoisia ovat yleisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat riita-asiat ja välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvat ns. hallintoriita-asiat. Selvää sinänsä on, että myös julkisyhteisö voi olla yksityisoikeudellisen riita-asian osapuolena. Oikeusriita, jonka kohteena ovat viranomaisen yksityisoikeudelliset toimet ja viranomaisen toiminta yksityisoikeudellisen suhteen osapuolena, käsitellään siviiliprosessissa.

Käytännössä siviiliprosessin ja hallintoprosessin rajanvetoon sisältyy nykyään melko runsaasti tulkinnanvaraisuutta, minkä vuoksi välityskelpoisuutta koskevassa säännöksessä olevaa viittausta yksityisoikeudelliseen riitakysymykseen ei ole pidetty ongelmattomana. Yksityisoikeudellisuuden määrittely julkisyhteisöjen toimintaa koskevissa asioissa on vaikeaa ja tulkinnallisuus on lisääntynyt julkisyhteisöjen toimintojen ulkoistamisen ja yhtiöittämisen myötä. Määritelmä ei vastaa New Yorkin yleissopimuksessa omaksuttua välityskelpoisuuden määritelmää, ja sitä on pidetty epätäsmällisenä

ja osin päällekkäisenä välityskelpoisuudelle asetettujen muiden kriteerien kanssa. Lakia olisi perusteltua muuttaa siten, että riidan yksityisoikeudellisuudesta välityskelpoisuuden edellytyksenä luovuttaisiin.

Lain 3 § edellyttää, että välityssopimus on tehtävä kirjallisesti. Myös muut säännöksessä mainitut sopimuksentekotavat täyttävät kirjallisen muodon vaatimuksen. Säännöksen sanamuoto on teknologian kehityksen vuoksi osittain vanhentunut. Muotovaatimuksella on vähäinen käytännön merkitys, koska kansainvälinen kehitys on johtanut välityssopimuksen kirjallisen vaatimuksen aiempaa lievempään tulkintaan. Muotovaatimus jäisi täyttymättä lähinnä vain silloin, jos välimiesmenettelystä on sovittu kokonaan suullisesti ilman viittausta mihinkään kirjalliseen välityssopimuksen sisällön tarkentavaan tekstiin. Yleinen kansainvälinen kehitys ilmenee myös siitä, ettei vuonna 2006 uudistetussa mallilaissa enää edellytetä, että välityssopimuksen tekemiselle olisi muotovaatimuksia. On myös pidetty epä johdonmukaisena sitä, että taloudelliselta arvoltaan hyvinkin suuri kaupallinen sopimus on pääsääntöisesti muotovapaa, mutta sopimukseen sisältyvä välityslauseke ei. Selvää sen sijaan on, että välityssopimuksen syntymisen ja sisällön näyttäminen on vaikeaa, jos välityssopimus on tehty kokonaan suullisesti ilman viittausta mihinkään kirjalliseen tekstiin. Koska muotovaatimusta voidaan pitää vanhentuneena ja liike-elämän sopimuskäytäntöihin huonosti soveltuvana, siitä olisi syytä luopua kokonaan.

2.4.3 Välimiesoikeuden kokoonpano

Välimiehen esteellisyyttä koskevassa lain 10 §:ssä viitataan kansallisiin tuomarin esteellisyyttä koskeviin säännöksiin. Viittauksen on katsottu tekevän sääntelystä vaikeasti ymmärrettävän, erityisesti välimiesmenettelyn ulkomaisille käyttäjille. Esteellisyyttä koskevaa sääntelyä olisi perusteltua muuttaa siten, että viittauksesta luovuttaisiin ja sääntelyä lähennettäisiin mallilain säännöksiin.

Lisäksi esteellisyysväitteen käsittelyä koskevaa sääntelyä on pidetty puutteellisena, koska kysymys välimiehen esteellisyydestä voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vasta välitystuomion antamisen jälkeen. Jos

esteellisyyttä koskevaan kysymykseen voidaan saada lopullinen ratkaisu jo välimiesmenettelyn aikana, ei ole vaaraa siitä, että välitystuomio esteellisyyden vuoksi myöhemmin kumotaan. Sääntely olisi perusteltua muuttaa mallilain mukaiseksi niin, että esteellisyys voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välimiesmenettelyn aikana, jos esteellisyysväite on hylätty. Jotta tämä ei johtaisi välimiesmenettelyn merkittävään viivästymiseen, tulisi samalla säätää, että esteellisyydyskysymyksen käsittely tuomioistuimessa ei estäisi välimiesmenettelyn jatkamista eikä välitystuomion antamista.

2.4.4 Välimiesoikeuden toimivalta

Kansainvälisesti vakiintunut periaate välimiesmenettelyssä on välimiesten kompetenssi-kompetenssia koskeva periaate, jolla tarkoitetaan välimiesten toimivaltaa ratkaista omaa toimivaltaansa koskeva kysymys itsenäisesti osana välimiesmenettelyä. Välimiehillä on toimivalta itse ratkaista välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä sekä välityssopimuksen soveltamisalaa koskevat kysymykset. Laissa ei ole säännöksiä välimiesten toimivallasta päättää omasta toimivallastaan eikä menettelystä tilanteessa, jossa asianosainen riitauttaa välimiesten toimivallan. Tätä on pidetty puutteena. Ongelmallisena on pidetty myös sitä, ettei välimiesten ratkaisua, jonka mukaan heillä ei ole toimivaltaa, voida saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.

Laissa ei myöskään ole säännöstä erillisyyperiaatteesta, joka tarkoittaa, että välityssopimusta arvioidaan itsenäisenä, pääsopimuksesta erillisenä sopimuksena. Erillisyyperiaate on vakiintunut periaate sekä kansainvälisesti että Suomen voimassa olevassa oikeudessa. Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO 2020:89 vahvistanut, että välityslauseke on pääsopimuksesta erillinen sopimus, vaikka se olisi kirjoitettu samalle asiakirjalle pääsopimuksen kanssa.

Laissa ei ole säännöksiä välimiesten toimivallasta määrätä turvaamistoimia tai väliaikaisia määräyksiä.

Lakia olisi syytä uudistaa siten, että siihen otettaisiin nimenomaiset säännökset välimiesten toimivallasta päättää omasta toimivallastaan ja määrätä turvaamistoimia.

2.4.5 Asian käsittely välimiesmenettelyssä

Asianosaisten tasapuolinen kohtelu on keskeinen välimiesmenettelyssä noudatettava periaate, joka ilmenee myös voimassa olevasta laista (23 §), mutta vain epäsuorasti. Lakia olisi syytä täydentää siten, että lakiin otettaisiin mallilakia vastaava nimenomainen säännös välimiesten velvollisuudesta kohdella asianosaisia tasapuolisesti.

Laissa ei ole nimenomaisia säännöksiä asianosaisen passiivisuuden vaikutuksista asian käsittelyyn. Lain esitöistä ilmenee kuitenkin, että välimiesmenettelyssä ei voida antaa vastaajan passiivisuuteen perustuvaa yksipuolista tuomiota, kuten tuomioistuinprosessissa, vaan välimiesten on tutkittava asia heidän käytössään olevan aineiston perusteella. Lakia olisi perusteltua täydentää mallilakia vastaavilla säännöksillä asianosaisen laiminlyönnin seuraamuksista.

2.4.6 Välitystuomio

Lain välitystuomiota koskevaa sääntelyä on pidetty osin vanhentuneena ja puutteellisena. Laista ei ilmene, millä perusteilla riidan ratkaisemisessa sovellettava laki määräytyy, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Laissa ei ole säännöksiä välitystuomion perustelemisesta eikä tuomion tulkinnasta. Laki ei myöskään vastaa nykyisiä teknisiä käytäntöjä esimerkiksi sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen tiedoksiannon osalta. Välitystuomiota koskevaa sääntelyä olisi syytä täydentää näiltä osin.

Oikeudenkäyntikuluja koskevaa sääntelyä on pidetty välimiesmenettelyn luonteeseen huonosti soveltuvana erityisesti siltä osin kuin siinä viitataan oikeudenkäymiskaaren säännöksiin. Oikeudenkäymiskaaren on

välimiesmenettelylain säätämisen jälkeen tehty useita sellaisia poikkeuksia häviäjän pääsääntöiseen korvausvelvollisuuteen, jotka eivät sovellu hyvin välimiesmenettelyyn. Sääntelyä olisi syytä selkeyttää niin, että lakiin otettaisiin itsenäiset säännökset oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta ja viittauksesta oikeudenkäymiskaaren säännöksiin luovuttaisiin.

Lisäksi sääntelyä välitysoikeuden palkkioista maksettavasta ennakosta ja asetettavasta vakuudesta olisi syytä täydentää.

2.4.7 Välitystuomion mitättömyys ja kumoaminen

Välitystuomion mitättömyyttä ja kumoamista koskevaa sääntelyä on pidetty epäselvänä ja kansainvälisesti poikkeuksellisena. Erityisesti mitättömyyssäännösten on katsottu heikentävän oikeusvarmuutta, koska mitättömyyteen voidaan vedota ilman määräaika. Mitättömyyssääntely on nähty myös Suomen välimiesmenettelytoiminnan kilpailukyvyyn kannalta erityisen ongelmallisena. Moiteperusteiden erottelu mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin ei ole mallilain eikä kansainvälisen yleislinjan mukaista. Mahdollisuus nostaa mitättömyyskanne ilman määräaika on tietävästi vain Suomessa ja Ruotsissa. Sääntelyä olisi syytä muuttaa siten, että erottelusta mitättömyys- ja kumoamisperusteiden välillä luovuttaisiin ja mahdollisuus ajallisesti rajoittamattoman mitättömyyskanteen nostamiseen poistettaisiin.

Moiteprosessin pitkää kestoa on pidetty ongelmallisena välimiesmenettelyn nopeuden ja tehokkuuden kannalta. Moiteprosessin keston lyhentämiseksi lakia olisi syytä muuttaa siten, että kumoamiskanne käsiteltäisiin pääsääntöisesti vain yhdessä oikeusasteessa ja kumoamiskanteen nostamisen määräaika lyhennettäisiin.

2.4.8 Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välimiesmenettelylaki eroaa mallilaista siinä, että välitystuomion täytäntöönpanoa koskevat eri säännökset riippuen siitä, onko välitystuomio

annettu Suomessa vai muussa valtiossa. Ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä on pidetty myös vaikeaselkoisena. Välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä olisi syytä lähentää mallilakiin.

2.4.9 Muuta

Lakia olisi tarkoituksenmukaista uudistaa niin, että asiantuntemuksen turvaamiseksi tuomioistuinprosesseja keskitetään tuomioistuinlaitoksen sisällä.

Laista puuttuvat säännökset moniasianosais- ja monisopimusmenettelyistä sekä välityssopimukseen sovellettavan lain määrittämisestä. Lakia olisi syytä täydentää tältä osin.

2.4.10 Lain terminologia

Suomen kielen lautakunta on vuonna 2007 antanut kannanoton sukupuolineutraalin kielenkäytön edistämiseksi Suomessa. Kannanotossa viitataan asiaa koskevaan Euroopan neuvoston antamaan suositukseen. Keskuskauppakamarin välityslautakunta on siirtynyt sukupuolineutraaliin terminologiaan jo 1.1.2024 alkaen, jolloin sen sääntöjä päivitettiin niin, että välimies-johdannaisten termien käytöstä luovuttiin ja ne muutettiin välitys-johdannaisiksi. Säännöissä välimiesmenettely muutettiin välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitystuomariksi.

Välimiesmenettelylakia uudistettaessa lainsäädännön terminologia on syytä muuttaa sukupuolineutraaliksi. Esityksessä ehdotetaan, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi.

3 Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan, että välimiesmenettelylaki uudistetaan korvaamalla se uudella välitysmenettelylailla. Uudistuksen lähtökohtana on tarve lain yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Laajan kansainvälisen hyväksynnän saamiseksi ja kilpailukyvyyn edistämiseksi tavoitteena on saada UNCITRAL:n luokittelu maaksi, jonka lainsäädäntö perustuu UNCITRAL:n mallilakiin. Yhdenmukaisuus mallilain kanssa edellyttää, että laki sisältönsä lisäksi myös rakenteeltaan ja kirjoitustavaltaan pääosin vastaa mallilakia. Tämä on lakiteknisesti tarkoituksenmukaisinta toteuttaa säätämällä uusi laki. Lakia uudistettaessa otetaan huomioon myös välitysmenettelyn alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä ja digitalisaatiosta aiheutuneet muutostarpeet. Tavoitteena on, että Suomessa on nykyaikainen välitysmenettelylaki, joka turvaa välitysmenettelyn käytön toimivana ja tehokkaana riidanratkaisukeinona. Tavoitteena on myös tehdä laki kansainvälisesti nykyistä tunnetummaksi ja siten lisätä kiinnostusta Suomea kohtaan kansainvälisten välitysmenettelyjen paikkana ja edistää Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Lain rakenne ja kirjoittamistapa

Ehdotuksen tavoitteena on uudistaa voimassa oleva välimiesmenettelylaki ottaen huomioon tarve yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi välitysmenettelylaki, joka rakenteeltaan ja sisällöltään perustuu mallilakiin. Lukujen ja pykälien otsikointi ja järjestys vastaa pääosin mallilakia. Voimassa olevan lain mallilakia asiallisesti vastaavia säännöksiä muokataan niin, että ne myös kirjoittamistavaltaan vastaavat nykyistä paremmin mallilakia.

Lain terminologia ehdotetaan muutettavaksi sukupuolineutraaliksi siten, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi.

4.1.2 Välityssopimus

Ehdotetun lain 2 luvun säännökset välityskelpoisuudesta, välityssopimuksen sisällöstä ja välityssopimuksen vaikutuksesta tuomioistuimen toimivaltaan vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevaa lakia.

Voimassa olevasta laista poiketen laissa ei enää asetettaisi välityssopimuksen tekemiselle muotovaatimusta. Voimassa olevan lain mukaan välityssopimus on tehtävä kirjallisesti. Kirjallisen muodon vaatimus täyttyy kuitenkin myös, jos välityssopimus sisältyy asianosaisten väliseen viestinvaihtoon tai viestinvaihdossa viitataan muuhun välityslausekkeen sisältävään asiakirjaan.

Nykyisellä muotovaatimuksella on vähäinen käytännön merkitys, minkä vuoksi esityksessä ehdotetaan siitä luopumista.

Lakiin otettaisiin uudet säännökset siitä, minkä valtion lain mukaan arvioidaan välityssopimuksen syntymistä, pätevyyttä, ulottuvuutta ja tulkintaa koskevat kysymykset. Ehdotetun lainvalintasäännöksen mukaan välityssopimukseen sovelletaan asianosaisten sopimaa lakia. Jos asianosaiset eivät ole sopineet sovellettavasta laista, sovelletaan ensisijaisesti asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia ja toissijaisesti oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia.

4.1.3 Välitysoikeuden kokoonpano

Välitysoikeuden kokoonpanoa koskevat säännökset ehdotetun lain 3 luvussa vastaavat sisällöltään pääosin voimassa olevaa lakia. Sääntelyä on kuitenkin rakenteeltaan ja kirjoittamistavaltaan muokattu mallilain III lukua vastaavaksi.

Lakiin otettaisiin voimassa olevaa oikeutta vastaava säännös muutoksenhakukiellosta tuomioistuimen päätökseen välitysoikeuden jäsenen määräämistä koskevassa asiassa. Lain sanamuotoa kuitenkin selvennettäisiin niin, että siitä yksiselitteisesti ilmenee, että muutoksenhakukielto koskee tuomioistuimen päätöstä, jolla välitysoikeuden jäsen on määrätty, mutta ei päätöstä, jolla hakemus välitysoikeuden jäsenen määräämisestä on hylätty.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeuden jäsen voitaisiin julistaa esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Laissa ei sen sijaan enää viitattaisi kansallisiin tuomarinteellisyysperusteita koskeviin säännöksiin. Tuomarin esteellisyysperusteista irtaantuminen ei kaventaisi välitysoikeuden jäsenen esteellisyysperusteiden sisältöä, mutta tekisi sääntelyn helpommin ymmärrettäväksi, erityisesti välitysmenettelyn ulkomaisille käyttäjille.

Voimassa olevasta laista poiketen välitysoikeuden ratkaisu, jolla se on hylännyt asianosaisten vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi,

voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana. Nykyään esteellisyyttä koskeva kysymys voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi vasta välitystuomion antamisen jälkeen kumoamiskanteella. Esteellisyyteen voisi kuitenkin edelleen vedota välitystuomion antamisen jälkeen, jos esteellisyysperuste on vasta tällöin tullut asianosaisen tietoon.

4.1.4 Välitysoikeuden toimivalta

4.1.4.1 Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan

Laissa säädettäisiin kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Välitysoikeudella on toimivalta ratkaista itse osana välitysmenettelyä välityssopimuksen olemassaoloa, pätevyyttä ja soveltamisalaa koskevat kysymykset.

Lakiin otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivaltaa koskevan väitteen esittämisestä ja ratkaisemisesta välitysmenettelyssä sekä välitysoikeuden toimivaltaa koskevan kysymyksen saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi. Asianosainen voisi saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi välitysoikeuden positiivisen toimivaltaratkaisun, eli välitysmenettelyn aikana tekemän päätöksen, jossa se on katsonut olevansa toimivaltainen. Asianosainen voisi saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi myös välitysoikeuden negatiivisen toimivaltaratkaisun eli välitysoikeuden päätöksen välitysmenettelyn aikana tai välitystuomion, jossa välitysoikeus on katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita. Kanneaika olisi 30 päivää välitysoikeuden päätöksestä tai välitystuomiosta.

4.1.4.2 Turvaamistoimet

Voimassa olevan lain mukaan käräjäoikeus on toimivaltainen määräämään turvaamistoimia silloinkin, kun riita kuuluu välitysoikeuden toimivaltaan. Laissa

ei ole säännöksiä välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia. Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä riitaa koskeva tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimi. Välitysoikeuden toimivalta olisi rinnakkainen käräjäoikeuden toimivallan kanssa. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei ole laissa säädettyä estettä. Hakemus voitaisiin hylätä muun ohella samoilla perusteilla kuin välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä.

4.1.5 Asian käsittely välitysmenettelyssä

Asian käsittelyä välitysmenettelyssä koskevat ehdotetun lain 5 luvun säännökset vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevaa lakia.

Voimassa olevaa lakia ehdotetaan täydennettäväksi mallilain mukaisilla säännöksillä suullisesta käsittelystä ja kirjallisesta menettelystä. Lakiin otettaisiin etäyhteyden käyttöä koskeva uusi säännös, jonka mukaan välitysoikeus voisi asianosaisia kuultuaan määrätä, että suullinen käsittely tai kuuleminen järjestetään etäyhteydellä.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi mallilain mukaiset säännökset asianosaisen passiivisuuden vaikutuksista asian käsittelyyn. Voimassa olevan lain todistelua koskevia säännöksiä täydennettäisiin.

4.1.6 Välitystuomio

Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös riidan ratkaisemiseen sovellettavan lain määräytymisestä tilanteessa, jossa asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Välitysoikeus soveltaisi tällöin sen valtion lakia, jonka soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana.

Lakiin otettaisiin uudet säännökset sähköisessä muodossa annetusta välitystuomiosta ja välitystuomion sähköisestä allekirjoittamisesta. Sähköisen välitystuomion antaminen edellyttäisi asianosaisen suostumusta.

Voimassa olevan lain mukaan asianosaiset voivat pyytää välitysoikeudelta välitystuomion antamisen jälkeen välitystuomion oikaisua tai lisätuomiota. Säännöksiä täydennettäisiin mahdollisuudella pyytää välitysoikeudelta myös välitystuomion tulkintaa.

4.1.7 Välitystuomion kumoaminen

Voimassa olevassa laissa säädetään välitystuomion mitättömyydestä eli itsessään vaikuttavasta pätemättömyydestä ja välitystuomion moitteenvaraisestä pätemättömyydestä, joka voidaan saattaa voimaan vain tuomioistuimessa määräajassa nostettavalla kumoamiskanteella. Esityksessä ehdotetaan, että tästä jaottelusta luovutaan ja laista poistetaan säännökset välitystuomion mitättömyydestä. Sääntely muutettaisiin mallilain mukaiseksi niin, että asianosaisella olisi mahdollisuus vaatia välitystuomion kumoamista laissa säädetyssä määräajassa, mutta jatkossa ei olisi enää mahdollista nostaa välitystuomion mitättömyyttä koskevaa vahvistuskannetta ilman määräaika.

Välitystuomion kumoamisperusteet yhdenmukaistettaisiin mallilain kanssa. Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, jotka ovat voimassa olevan lain mukaisia mitättömyysperusteita, olisivat jatkossa välitystuomion kumoamisperusteita. Kumoamiskanteet keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen. Kumoamiskanteen nostamisen määräaika lyhennettäisiin 60 päiväksi välitystuomion tiedoksisaannista.

4.1.8 Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva sääntely muutettaisiin mallilakia vastaavaksi niin, että Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat

täytäntöönpanon esteperusteet. Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kuitenkin kieltäytyä vain välityskelpoisuuden puuttumisen tai oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuuden perusteella, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty tai välitystuomiota ei ole määrääjassa moitittu.

4.1.9 Tuomioistuimessa käsiteltävien välitysmenettelyä koskevien asioiden keskittäminen

Välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely tuomioistuimessa keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen. Helsingin hovioikeudessa käsiteltäisiin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa, välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä, välitysoikeuden toimivaltaa sekä välitysoikeuden määräämisen turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevat asiat. Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa käsiteltäisiin muun muassa välitysoikeuden asettamista ja välitysoikeuden palkkioita koskevat asiat.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä suoria vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan. Välitysmenettely on pääasiassa yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden käyttämä riidanratkaisukeino, eikä sitä koskevan sääntelyn uudistaminen yleisesti ottaen vaikuta kotitalouksien tuloihin, menoihin, varallisuuteen tai velkaantumiseen.

Myöskään merkittäviä epäsuoria vaikutuksia ei arvioida syntyvän. Suomen valitseminen kansainvälisten välitysmenettelyjen paikaksi nykyistä useammin

voi pitkällä aikavälillä alentaa kansainvälistä kauppaa harjoittavien kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden riidanratkaisukustannuksia, mutta vaikutusten ei arvioida olevan sellaisia, että ne heijastuisivat kulutushyödykkeiden tai palveluiden hintoihin.

4.2.1.2 Vaikutukset yrityksiin

Ehdotuksella arvioidaan olevan yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden kannalta pääosin myönteisiä vaikutuksia.

Uudistuksen odotetaan lisäävän kansainvälisen liike-elämän luottamusta Suomen sääntely- ja toimintaympäristöön ja siten helpottavan kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden mahdollisuuksia sopia ulkomaisten sopimuskumppaniensa kanssa välitysmenettelyn paikaksi Suomi. Tämä voi pitkällä aikavälillä alentaa niiden riidanratkaisukustannuksia ja keventää hallinnollista taakkaa.

Ehdotuksella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia myös kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden välisessä riidanratkaisussa. Lain uudistettu sisältö ja rakenne vastaavat paremmin modernin liike-elämän tarpeita ja välitysmenettelyn parhaita käytäntöjä. Esimerkiksi monisopimus- ja moniasianosaisuustilanteita koskeva uusi sääntely tehostaa riidanratkaisua tilanteissa, joissa samaan liiketoimintakokonaisuuteen liittyy useita sopimuksia tai osapuolia.

Toimivallan keskittäminen Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen ehdotuksessa yksilöidyissä asioissa tukee välitysmenettelyn kotimaisten ja kansainvälisten käyttäjien näkökulmasta välitysmenettelyyn liittyvien tuomioistuinmenettelyjen tehokkuutta ja ratkaisukäytännön ennakoitavuutta.

4.2.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia julkiseen talouteen. Vaikutukset eivät ulotu kuntiin tai hyvinvointialueisiin.

Kansainvälisten välitysmenettelyjen määrän odotettu kasvu voi pitkällä aikavälillä lisätä tuomioistuinten käsiteltäväksi tulevia välitysmenettelyyn liittyviä asioita, kuten kumoamiskanteita. Kokonaisuutena arvioiden ehdotuksen ei arvioida muuttavan merkittävästi tuomioistuinten kokonaistyökuormaa eikä aiheuttavan lisäresurssitarpeita.

4.2.1.4 Vaikutukset kansantalouteen

Ehdotuksella arvioidaan olevan pitkällä aikavälillä myönteisiä, mutta rajallisia ja määrältään vaikeasti ennakoitavissa olevia vaikutuksia Suomen kansantalouteen. Kansainväliset kokemukset mallilain omaksuneista valtioista tukevat arviota, jonka mukaan lain uudistaminen vahvistaa kansainvälisen liiketoiminnan luottamusta Suomen sääntely- ja toimintaympäristöön ja lisää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten välitysmenettelyjen paikkana. Kehityksen ennakoitaan vahvistavan kotimaisten oikeudellisten ja muiden asiantuntijapalvelujen kysyntää ja välillisesti hyödyttävän myös muuta palvelusektoria.

4.2.2 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

4.2.2.1 Vaikutukset viranomaisiin ja oikeusjärjestelmän toimivuuteen

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisiin tai oikeusjärjestelmän toimivuuteen. Toimivallan keskittäminen Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen edellyttää vähäisiä hallinnollisia järjestelyjä, mutta ehdotus ei kokonaisuutena arvioiden muuta tuomioistuinten tehtäviä tai vaikuta niiden toimintakykyyn. Keskittäminen parantaa tuomarikunnan edellytyksiä erikoistua välitysmenettelyasioihin, mikä osaltaan tukee asioiden tehokasta käsittelyä ja ratkaisukäytännön ennakoitavuutta.

4.2.2.2 Vaikutukset oikeusturvaan ja perus- ja ihmisoikeuksiin

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin tai oikeusturvaan. Ehdotus ei heikennä välitysmenettelyyn liittyviä menettelyllisiä takeita tai perustuslain 21 §:ssä turvattua oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Tuomioistuimen jälkikäteinen kontrolli säilyy mitättömyyssääntelyn poistamisesta huolimatta riittävänä oikeusturvan kannalta.

4.2.2.3 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja kielellisiin oikeuksiin

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yhdenvertaisuuteen tai kielellisiin oikeuksiin. Välitysmenettelyssä ja siihen liittyvissä tuomioistuinmenettelyissä on jatkossakin mahdollista käyttää kansalliskieliä. Lain terminologian modernisoiminen sukupuolineutraaliksi puolestaan edistää osaltaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista.

4.2.2.4 Ympäristövaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Lakiin sisältyvä uusi säännös etäyhteyden käytöstä voi teknologisen kehityksen edetessä kannustaa järjestämään suullisia käsittelyjä etäyhteyksin. Tämä kehitys saattaa pitkällä aikavälillä vähentää välitysmenettelyihin liittyvää matkustamista ja siten johtaa vähäisiin myönteisiin ilmastovaikutuksiin. Lisäksi sähköisen allekirjoituksen ja sähköisesti toimitettavien välitystuomioiden salliminen voi vähentää paperinkäyttöä ja tehostaa asiointia välitysmenettelyssä ja tuomioistuimessa, minkä vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä ja luonteeltaan myönteisiä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksen valmistelussa on arvioitu tarvetta erityissääntelyyn välityssopimuksen osapuolena olevan mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän suojaksi. Arvioitavana on ollut, tulisiko lakiin ottaa mikro- ja pienyrittäjiä koskeva kuluttajansuojalain 1 d §:ää vastaava poikkeus, jonka mukaan ennen riidan syntymistä tehdyn sopimuksen välityslauseke ei sitoisi sopimusosapuolena olevaa mikro- tai pienyrittäjää. Tällainen ehto ei estäisi sitä, että osapuolet riidan jo synnyttyä sopisivat sen käsittelemisestä välitysmenettelyssä. Poikkeussäännöksen mahdollista tarvetta on perusteltu mikro- ja pienyritysten epätasapainoisella neuvotteluasemalla suhteessa suuryritykseen välitysmenettelystä sovittaessa sekä välitysmenettelyn kustannusten vaikutuksella mikro- ja pienyritysten mahdollisuuksiin saattaa riita välitysmenettelyssä käsiteltäväksi. Valmistelussa on arvioitu myös, olisiko työsopimukseen sisältyvien välityslausekkeiden osalta tarvetta vastaavalle poikkeussäännökselle työntekijöiden suojaamiseksi.

Korkein oikeus on arvioinut elinkeinonharjoittajien väliseen sopimukseen sisältyvän välityslausekkeen kohtuuttomuutta ratkaisuisaan KKO 2003:60 ja KKO 1996:27 ja työsopimukseen sisältyvän välityslausekkeen kohtuuttomuutta ratkaisuisaan KKO 2024:36. Välityslauseke on ratkaisussa KKO 2003:60 jätetty oikeustoimilain 36 §:n nojalla ja ratkaisussa KKO 2024:36 työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla kohtuuttomana huomioon ottamatta. Oikeuskäytännössä välityslausekkeen kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettu huomioon osapuolten neuvotteluasema välityslausekkeesta sovittaessa ja erityisesti se, heikentääkö ehdon soveltaminen välitysmenettelyn kustannuksista johtuen kohtuuttomasti toisen osapuolen mahdollisuuksia saada oikeussuojaa.

Välityssopimuksen sitovuudesta on jo nykyisin mahdollisuus poiketa oikeustoimilain 36 §:n tai työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla silloin, kun

välityslauseketta on pidettävä osapuolten asemaa, sopimuksenteon olosuhteita tai oikeussuojan saatavuutta arvioitaessa kohtuuttomana.

Valmistelussa on katsottu, että välitysmenettelyn käyttäminen asioissa, joissa mikro- tai pienyritys on ollut asianosaisena, on yleensä ollut perusteltua ja tällaisen yrityksen kannalta tarkoituksenmukaista. Käytännössä varsin yleisiä välitysmenettelyssä käsiteltäviä asioita ovat osakassopimuksia koskevat riidat. Keskuskauppakamarin välityslautakunnan tilastojen mukaan osakassopimuksia koskevia riitoja on ollut välitysmenettelyjen kokonaismäärästä 10 prosenttia vuonna 2022, 24 prosenttia vuonna 2023 ja 13 prosenttia vuonna 2024. Osakassopimuksia koskevissa riidoissa saattaa asianosaisina olla holding-yhtiöitä, jotka yhtiön huomattavastakin varallisuudesta huolimatta ovat kirjanpitolaisissa tarkoitettuja mikroyrityksiä. Työsopimuksissa välityslausekkeita käytetään käytännössä yleensä vain, jos työntekijä on johtavassa asemassa tai sellaisissa asiantuntijatehtävissä, joihin liittyy erityisiä salassapitointressejä. Keskuskauppakamarin välityslaitakunnan tilastojen mukaan johtaja- ja muita työsopimuksia koskevia riitoja on ollut välitysmenettelyjen kokonaismäärästä 6 prosenttia vuonna 2022, 1 prosentti vuonna 2023 ja 5 prosenttia vuonna 2024. Asianosaiset valitsevat välitysmenettelyn riidanratkaisukeinoksi usein siihen liittyvien etujen, kuten menettelyn luottamuksellisuuden ja nopeuden takia. Näin ollen välityssopimuksen kategorista sitomattomuutta tai muuta sopimusvapauden rajoittamista työsopimusten ja sellaisten sopimusten osalta, jossa osapuolena on mikro- tai pienyrittäjä, ei ole valmistelussa pidetty perusteltuna.

Valmistelussa on arvioitu myös, tulisiko laissa säätää siitä, millaisilla edellytyksillä työsopimuksen tai mikro- tai pienyrittäjän sopimuksen välityslauseke olisi sitomaton. Valmistelussa on katsottu, että yleisesti soveltuvien kriteerien säätäminen on erittäin vaikeaa, koska kohtuuttomuuden arviointi edellyttää käytännössä tapauskohtaista harkintaa, jossa on huomioitava useita mahdollisesti relevantteja seikkoja. Tällainen harkinta on jo nykyisin mahdollista oikeustoimilain 36 §:n tai työsopimuslain 10 luvun 2 §:n nojalla.

Valmistelussa on näin ollen arvioitu, ettei lainsäädännön muuttamiselle elinkeinonharjoittajien väliseen sopimukseen tai työsopimukseen sisältyvän välityslausekkeen osalta ole tarvetta.

Valmistelussa on myös arvioitu välitysmenettelyn kustannuksia koskevaa sääntelyä menettelyn osapuolena olevan mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän kannalta. Voidaan arvioida, että välitysmenettelyn kustannukset eivät välttämättä ole ainakaan merkittävästi suuremmat kuin tuomioistuinmenettelyn, jos riita-asiaa käsitellään useassa oikeusasteessa. Esityksessä ehdotetaan, että välitysmenettelylakiin otetaan uusi kustannusten jakautumista koskeva säännös, jossa ei enää viitattaisi siihen, mitä oikeudenkäymiskaassa oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään. Ehdotuksen mukaan välitysoikeus voisi kustannusten jakautumista asianosaisten välillä harkitessaan ottaa huomioon jutun lopputuloksen ja asianosaisten myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin lisäksi muut olosuhteet. Asianosaisten korvausvastuu välitysoikeuden palkkioista olisi pääsääntöisesti yhteisvastuullista, kuten nykyäänkin, mutta ehdotetun uuden säännöksen mukaan yhteisvastuullisuudesta olisi mahdollista perustellusta syystä poiketa. Ehdotetut säännökset mahdollistavat myös mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän aseman huomioimisen kustannuksia koskevissa ratkaisuissa.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailta käytetyt keinot

5.2.1 Johdanto

Esityksen valmistelun aikana oikeusvertailua on tehty erityisesti Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan välitysmenettelylakeihin, jotka UNCITRAL:n luokittelun mukaan perustuvat mallilakiin. Näiden maiden lait vastaavat sisällöltään, rakenteeltaan ja kirjoitustavaltaan pääosin mallilakia, kuten myös esityksessä ehdotettu uusi välitysmenettelylaki. Lisäksi oikeusvertailua on tehty Ruotsiin, joka ei ole UNCITRAL:n luokittelun mukaan ns. mallilakivaltio.

Ruotsin välitysmenettelylaki (Lag om skiljeförfarande, 1999:116) on vuodelta 1999. Lakia on uudistettu vuonna 2018. Norjan välitysmenettelylaki (Lov om voldgift) on vuodelta 2004 ja Tanskan välitysmenettelylaki (Lov om voldgift) vuodelta 2005.

Saksassa välitysmenettelyä säädetään siviiliprosessilaissa (Zivilprozessordnung, 1025–1066 §). Saksassa on käynnissä välitysmenettelyä koskevan lainsäädännön uudistaminen (Draft bill of the Federal Ministry of Justice, Draft Bill for the Modernisation of Arbitration Law, 2024). Itävallassa välitysmenettelyä säädetään siviiliprosessilaissa (Zivilprozessordnung, 577–618 §). Lainsäädäntöä on uudistettu vuosina 2006 ja 2013.

5.2.2 Välityssopimuksen muotovaatimus

Ehdotuksen mukaan voimassa olevan lain mukaisesta välityssopimuksen kirjallisen muodon vaatimuksesta luovuttaisiin. Riidan ratkaisemisesta välitysmenettelyssä voitaisiin siten jatkossa sopia muotovapaasti.

Ruotsin, Norjan tai Tanskan laeissa ei aseteta välityssopimukselle muotovaatimuksia. Ruotsissa muotovaatimusta ei ole nykyisessä vuoden 1999 laissa eikä sitä ollut myöskään aikaisemmassa vuoden 1972 laissa.

Saksan ja Itävallan laeissa välityssopimukselle on asetettu muotovaatimus. Välityssopimus on tehtävä osapuolten allekirjoittamalla asiakirjalla tai todistelumahdollisuuden turvaavalla asianosaisten viestinvaihdolla. Saksassa lakia ollaan kuitenkin uudistamassa niin, että välityssopimus voitaisiin tehdä muotovapaasti, jos kysymys on kaupallisesta sopimuksesta.

5.2.3 Välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä koskevan väitteen ratkaiseminen

Esityksessä ehdotetaan mallilain mukaisesti, että välitysoikeuden päätös, jolla se on hylännyt asianosaisten vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen

julistamisesta esteelliseksi, voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana. Asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voisi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion.

Ruotsin lain mukaan asianosainen voi saattaa välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä koskevan kysymyksen tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen sai tiedon esteellisyysväitteen hylkäämistä koskevasta välitysoikeuden päätöksestä. Vastaavasti Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan lakien mukaan asianosaisella on oikeus saattaa esteellisyysväite tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn ollessa vireillä, jos esteellisyysväite on hylätty. Myöskään näiden maiden lakien mukaan asian vireilläolo tuomioistuimessa ei estä välitysmenettelyn jatkamista.

5.2.4 Välitysoikeuden toimivaltaratkaisun saattaminen tuomioistuimen tutkittavaksi

Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin mallilain mukainen mahdollisuus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi välitysoikeuden välitysmenettelyn aikana tekemä positiivinen toimivaltaratkaisu eli päätös, jossa välitysoikeus on katsonut olevansa toimivaltainen. Lakiin otettaisiin myös mahdollisuus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi välitysoikeuden negatiivinen toimivaltaratkaisu eli välitysoikeuden päätös välitysmenettelyn aikana tai välitystuomio, jossa välitysoikeus on katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita.

Mahdollisuus saattaa positiivinen toimivaltaratkaisu tuomioistuimen tutkittavaksi välitysmenettelyn aikana sisältyy myös Ruotsin, Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan lakeihin.

Mahdollisuutta saattaa negatiivinen toimivaltaratkaisu tuomioistuimen tutkittavaksi ei ole Ruotsin, Norjan eikä Tanskan laeissa. Itävallan lain mukaan asianosainen voi vaatia välitystuomion kumoamista, jos välitysoikeus on välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita. Saksan lakia ollaan uudistamassa niin, että lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan

asianosainen voisi vaatia tuomioistuimelta myös välitysoikeuden negatiivisen toimivaltaratkaisun kumoamista.

5.2.5 Turvaamistoimet

Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, mutta hakemus voitaisiin hylätä eräiden muiden tilanteiden lisäksi vastaavilla perusteilla kuin välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä.

Ruotsin laissa säädetään välitysoikeuden mahdollisuudesta asianosaisen pyynnöstä määrätä vastapuoli ryhtymään toimenpiteeseen välitysoikeuden ratkaistavana olevan vaatimuksen turvaamiseksi. Välitysoikeuden määräys ei ole täytäntöönpanokelpoinen.

Norjan ja Tanskan laeissa on säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä asianosaisen hakemuksesta riitaa koskevia tarpeellisiksi katsomiaan turvaamistoimia. Norjan ja Tanskan laeissa ei ole säännöksiä välitysoikeuden määräämien turvaamistoimien täytäntöönpanosta.

Saksan voimassa olevan lain mukaan tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta sallia välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanon, jos vastaavaa turvaamistointa ei ole jo haettu tuomioistuimelta. Saksassa lakia ollaan uudistamassa niin, että täytäntöönpanoa koskeva hakemus voitaisiin hylätä vain, jos 1) esitetään peruste, jolla välitystuomio voitaisiin kumota, 2) vastaavaa turvaamistointa on jo haettu tuomioistuimelta, 3) välitysoikeuden vaatimusta vakuuden asettamisesta ei ole noudatettu tai 4) välitysoikeus on peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen.

Itävallan laissa on säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia ja välitysoikeuden määräämien turvaamistoimien

täytäntöönpanosta. Asianosainen voi pyytää turvaamistoimen täytäntöönpanoa tuomioistuimelta ja täytäntöönpanoa koskeva hakemus voidaan hylätä muun ohella vastaavilla perusteilla kuin välitystuomio voitaisiin kumota tai välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä.

5.2.6 Välitystuomion kumoaminen

Ehdotuksen mukaan jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin eikä lakiin enää otettaisi säännöksiä välitystuomion mitättömyydestä. Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, jotka ovat voimassa olevan lain mukaisia välitystuomion mitättömyysperusteita, olisivat jatkossa mallilain mukaisesti välitystuomion kumoamisperusteita.

Ruotsin laissa välitystuomion moiteperusteet on jaoteltu mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin. Mitättömyysperusteita ovat välityskelpoisuuden puuttuminen, oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus ja se, että välitystuomio ei täytä lain vaatimuksia kirjallisesta muodosta ja allekirjoituksista. Ruotsissa välitystuomion mitättömyyskanne on mahdollista nostaa ilman määräaikaa. Tämä on mallilaille vierasta ja kansainvälisesti poikkeuksellista sääntelyä, jollaista on tiettävästi vain Suomessa ja Ruotsissa.

Norjan, Tanskan, Saksan ja Itävallan laeissa ei ole jaottelua välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin. Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus ovat välitystuomion kumoamisperusteita, jotka välitysoikeus ottaa huomioon omasta aloitteestaan.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Välitysmenettelylaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovelletaan välitysmenettelyyn, jonka paikka on Suomessa. Toisin kuin voimassa olevan lain 51-55 §:ssä, laissa ei olisi enää erikseen säännöksiä vieraassa valtiossa tapahtuvasta välimiesmenettelystä. Pykälän 2 ja 4 momentista ilmenisi, miltä osin lakia sovelletaan myös silloin, kun välitysmenettelyn paikka on ulkomailla.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että lain 8 ja 9 §:n säännöksiä välitysmenettelyn ja tuomioistuinmenettelyn suhteesta sovelletaan myös, jos välitysmenettelyn paikka on ulkomailla tai sitä ei ole vielä määrätty. Lain 8 §:ssä säädetään välityssopimuksen vaikutuksesta tuomioistuimen toimivaltaan käsitellä asiaa ja 9 §:ssä tuomioistuimen toimivallasta antaa väliaikaismääräyksiä asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä.

Laissa on useita säännöksiä, joita on tarvetta soveltaa myös silloin, kun välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty. Tällaisia ovat välitysoikeuden jäsenten lukumäärää, välitysoikeuden asettamista sekä välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista ja erottamista koskevat säännökset. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan sen vuoksi säädettäväksi, että lain 10, 12, 13, 15 ja 16 §:ää sovelletaan myös, vaikka välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty, jos ainakin yhdellä asianosaisella on kotipaikka Suomessa.

Pykälän 4 momentin mukaan 8 luvun säännöksiä sovellettaisiin myös ulkomailla annetun välitystuomion tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon. Toisin kuin nykyään, Suomessa ja ulkomailla annetun välitystuomion täytäntöönpanoa koskisi siten jatkossa lähtökohtaisesti yhtenäinen sääntely.

2 §. Tiedoksiantojen vastaanottaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asiakirjojen ja muiden viestien tiedoksiannosta asianosaisille välitysmenettelyssä. Pykälässä säädetään tiedoksiantotavasta ja tiedoksiannon ajankohdasta. Pykälä koskee myös välitystuomion tiedoksiantoa. Pykälä vastaa pääosin mallilain 3 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on toimitettu vastaanottajalle henkilökohtaisesti tai vastaanottajan toimipaikkaan, vakinaiseen asuinpaikkaan tai osoitteeseen taikka henkilölle, jolla on oikeus edustaa vastaanottajaa. Jos vastaanottajan tai vastaanottajan edustajan olinpaikka on tuntematon eikä sitä voida kohtuullisin toimenpitein saada selville, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on todisteellisesti lähetetty vastaanottajan viimeisimpään tunnettuun toimipaikkaan, vakinaiseen asuinpaikkaan tai osoitteeseen.

Jos asiakirja tai muu viesti annettaisiin tiedoksi sähköisesti, viesti katsottaisiin vastaanotetuksi, kun se on lähetetty vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen tai se on saatavilla välitysoikeuden määräämässä sähköisessä järjestelmässä ja vastaanottaja saa tiedon tästä.

Kun välitysoikeus on asetettu, välitysoikeus voisi määrätä, miten tiedoksiantoja toimitetaan.

Pykälää ei sen *2 momentin* mukaan sovellettaisi tuomioistuimen toimittamiin tiedoksiantoihin.

3 §. Menettelyvirheeseen vetoaminen. Pykälä sisältää menettelyvirheeseen ja toimivaltaylitykseen vetoamista koskevat säännökset, jotka pääosin vastaavat mallilain 4 artiklaa.

Pykälän mukaan asianosaisen olisi vedottava siihen, että välitysmenettelyssä ei ole noudatettu tämän lain säännöstä, josta asianosaiset voivat poiketa, tai välityssopimuksessa sovittua, tai että välitysoikeus on ylittänyt toimivaltansa, joko vetoamiselle asetetussa määräajassa, tai jos tällaista ei ole, ilman aiheetonta viivytystä saatuaan tietää menettelyvirheestä tai

toimivaltaylityksestä. Muussa tapauksessa asianosaisen katsottaisiin luopuneen vetoamasta välitysmenettelyssä tai tuomioistuimessa kyseiseen menettelyvirheeseen tai toimivaltaylitykseen. Vetoamisen määräaika voi perustua lakiin tai asianosaisten sopimukseen tai se voi olla välitysoikeuden asettama. Laissa on säädetty määräaika esimerkiksi esteellisyyteen (15 §:n 2 momentti) ja toimivaltaylitykseen (18 §:n 3 momentti) vetoamiselle.

Pykälä koskee asianosaisen tiedossa olevaan menettelyvirheeseen tai toimivaltaylitykseen vetoamisesta luopumista sekä välitysmenettelyn aikana että välitystuomion kumoamisen perusteena. Pykälä on soveltamisalaltaan laajempi kuin voimassa olevan lain 41 §:n 2 momentti, joka koskee vain luopumisen vaikutusta välitystuomion kumoamisperusteeseen. Toinen ero voimassa olevaan lakiin on, että asianosaisen olisi vedottava myös tiedossaan olevaan tarpeellisen asianajotilaisuuden saamatta jäämiseen.

4 §. Tuomioistuimen toimivallan laajuus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että tuomioistuin olisi toimivaltainen tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa vain, jos tässä laissa niin säädetään. Nykyisen lain aikana tuomioistuimessa on toisinaan esiintynyt vahvistuskanteita, joissa asianosainen on vaatinut vahvistettavaksi, että tietty välityssopimus on pätevä ja voimassa oleva tai että riita kuuluu välityssopimuksen alaan taikka että tällaista välitysoikeudelle toimivallan perustavaa välityssopimusta ei ole olemassa. Tällaisten kanteiden tarve on liittynyt nykyisen lain toimivaltasäätelyyn, jossa ei esimerkiksi ole ollut mahdollisuutta saada välitysoikeuden tekemää negatiivista toimivaltapäätöstä kumottavaksi. Ehdotettu laki sisältää tähän liittyvät oikeuskeinot, minkä vuoksi vahvistuskanteen ajamiselle ei enää ole tarvetta. Vahvistuskanne on esimerkki vaatimuksesta, joka ei nyt kysymyksessä olevan pykälän perusteella olisi enää mahdollinen. Estettä ei kuitenkaan olisi sille, että tuomioistuin tutkii tuomioistuimessa vireille saatetussa asiassa esitetyn väitteen välityssopimuksen sitomattomuudesta, kohtuuttomuudesta tai asiaan soveltumattomuudesta.

5 §. Toimivaltainen tuomioistuin. Pykälässä ehdotetaan, että asiantuntemuksen turvaamiseksi välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely keskitettäisiin Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen ja Helsingin hovioikeuteen.

Pykälän *1 momentin* mukaan Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus olisi toimivaltainen tuomioistuin välitysoikeuden asettamista (12 ja 13 §), välitysoikeuden jäsenen erottamista (16 §) ja kolmannen tahon liittämistä välitysmenettelyyn (19 §) koskevissa asioissa. Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus olisi toimivaltainen myös 41 §:n mukaisissa välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevissa muutoksenhakuasioissa.

Pykälän *2 momentin* mukaan Helsingin hovioikeus olisi toimivaltainen välitystuomion kumoamista (44 §) ja täytäntöönpanoa (45 §), välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä (15 §), välitysoikeuden toimivaltaa (18 §) sekä välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanoa (20 §) koskevissa asioissa.

Kuten nykyäänkin, tuomioistuinavusteinen todistelun vastaanottaminen tapahtuisi *3 momentin* mukaan jatkossakin siinä kärjäoikeudessa, jonka alueella kuultava tai se, jota asia muuten koskee, oleskelee.

2 luku Välityssopimus

6 §. Välityskelpoisuus. Lakiin ehdotetaan otettavaksi riidan välityskelpoisuutta koskeva säännös, jonka mukaan välitysmenettelyssä voidaan ratkaista riita, josta voidaan tehdä sovinto. Välitysmenettelyn soveltamisalan osalta pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 2 §:n ensimmäistä virkettä kuitenkin niin, että säännöksestä poistettaisiin maininta riidan yksityisoikeudellisuudesta välityskelpoisuuden edellytyksenä.

Kuten nykyäänkin, välityskelpoisia ovat riita-asiat, joissa sovinto on sallittu, eli niin sanotut dispositiiviset riita-asiat. Niissä kanteessa vaaditaan jotakin sellaista, mikä voidaan laillisesti saada aikaan asianosaisten välisin sopimuksin ilman tuomioistuimen tai muun viranomaisen myötävaikutusta.

Välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät riita-asiat, joissa sovinto ei ole sallittu, eli niin sanotut indispositiiviset riita-asiat. Indispositiivisiin riita-asioihin liittyy jokin julkinen tai oikeudenkäynnin asianosaisiin nähden ulkopuoliseen tahoon liittyvä intressi, joka ei ole asianosaisten vapaasti määrättävissä, vaan oikeusseuraamuksen aikaansaaminen edellyttää tuomioistuimen ratkaisua.

Välityskelpoinen on myös sellainen dispositiivinen riita-asia, johon sovelletaan pakottavaa aineellista sääntelyä. Kilpailuoikeus on esimerkki oikeudenalasta, jossa on julkisoikeudellisia piirteitä ja pakottavaa sääntelyä. Kilpailuoikeudelliset riidat ovat silti välityskelpoisia sopimuspuolten välisten siviilioikeudellisten oikeusvaikutusten osalta.

Välityskelpoisia ovat lähtökohtaisesti yleisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat riita-asiat ja välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvat ns. hallintoriita-asiat. Välityskelpoisen riita-asian osapuolena voi olla myös julkisyhteisö. Riita on välityskelpoinen, jos sen kohteena ovat viranomaisen yksityisoikeudelliset toimet tai viranomaisen toiminta yksityisoikeudellisen suhteen osapuolena.

7 §. Välityssopimus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välityssopimuksen sisällöstä ja välityssopimukseen sovellettavasta laista.

Pykälän *1 momentissa* olisi säännös välityssopimuksen sisällöstä. Säännöksen mukaan asianosaiset voisivat sopia, että riita taikka kaikki tai tietyt määrätystä oikeussuhteesta aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti välitysmenettelyssä, jollei laissa toisin säädetä. Momentti vastaa mallilain 7 artiklassa olevaa välityssopimuksen määritelmää. Momentti vastaa välityssopimuksen sisällön osalta asiallisesti voimassa olevan lain 2 §:ää. Säännös välityskelpoisuuden rajaamisesta asioihin, joissa sovinto on sallittu, olisi kuitenkin edellä 6 §:ssä.

Kuten nykyäänkin, välityssopimus voi koskea jo syntynyttä riitaa tai määrätystä oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvia riitoja. Osapuolten välisten tulevaisuudessa aiheutuvien riitojen osalta pätevän välityssopimuksen syntyminen edellyttää, että sopimuksessa viitataan yksilöityyn oikeussuhteeseen, kuten tiettyyn sopimukseen tai yksilöitävissä olevaan liiketoimintakokonaisuuteen.

Momentissa viitataan erityislaeissa oleviin säännöksiin, joilla rajoitetaan tulevaisuudessa aiheutuvia riitoja koskevien välityssopimusten käyttöä. Kuluttajansuojalain (38/1978) 12 luvun 1 d §:n 1 momentissa ja asuntokauppalain (843/1994) 7 luvun 3 §:ssä säädetään, että ennen riidan

syntymistä tehdyn sopimuksen ehto, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä, ei sido kuluttajaa. Takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 37 §:n mukaan yksityistakaajaa ei sido ennen riidan syntymistä sovittu ehto, jonka mukaan takausta koskeva riita-asia on ratkaistava välitysmenettelyssä. Säännökset eivät ole esteenä sille, että osapuolet riidan jo synnyttyä sopivat, että se ratkaistaan välitysmenettelyssä.

Pykälän 2 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset välityssopimusta koskevasta lainvalinnasta. Välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan arvioidaan välityssopimuksen syntymistä, pätevyyttä, ulottuvuutta ja tulkintaa koskevat kysymykset. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä välityssopimukseen sovellettavasta laista muilta osin kuin vieraassa valtiossa annetun välitystuomion osalta (53 §:n 1 momentin 1 kohta).

Välityssopimusta koskevassa lainvalinnassa lähtökohtana on osapuolten sopimusvapaus. Välityssopimukseen sovellettaisiin siten sen valtion lakia, jonka soveltumisesta asianosaiset ovat sopineet. Jos välityssopimukseen sovellettavasta laista ei ole nimenomaisesti sovittu, sovellettaisiin asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia ja toissijaisesti, jos välitysmenettelyn paikasta ei ole sovittu, oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia. Välitysoikeuden tai välitysinstituutin määräämällä välitysmenettelyn paikalla ei olisi tämän säännöksen tarkoittamaa merkitystä lainvalinnan kannalta. Sen sijaan asianosaisten tekemä paikan valinta osoittaa heidän tarkoitustaan saattaa menettely kyseisen valtion välitysmenettelylainsäädännön piiriin tavalla, joka on pääasiaan soveltuvaa lakia olennaisempi liittymä välityssopimuksen arvioinnin kannalta.

Pykälän 3 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 4 §:ää vastaava selventävä säännös siitä, että välitysmenettely voi perustua myös välitysmenettelyä koskevaan määräykseen testamentissa, lahjakirjassa, konossementissa tai näihin rinnastettavassa asiakirjassa taikka yhteisön säännöissä tai yhtiöjärjestyksessä.

Osakeyhtiölain 24 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä riidan käsittelystä välimiesmenettelyssä yhtiötä, osakkeenomistajia, yhtiön toimielimiä ja niiden jäseniä sekä tilintarkastajaa sitovasti. Sen sijaan yhtiöjärjestykseen otettu välityslauseke ei sido yhtiön ulkopuolisia tahoja, kuten yhtiön velkojia (HE 109/2005 vp s. 208).

8 §. *Välityssopimus ja kanne tuomioistuimessa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välityssopimuksen olemassaolon vaikutuksesta tuomioistuinprosessin esteenä. Säännökset vastaavat pääosin mallilain 8 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan tuomioistuin ei saisi ottaa tutkittavaksi asiaa, joka on välitysmenettelyssä ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan. Kuten nykyäänkin, välityssopimuksen olemassaolo merkitsee puutetta tahdonvaltaisissa prosessinedellytyksissä. Väitteen tekoajankohtaa tarkennettaisiin siten, että voimassa olevan lain 5 §:n 1 momentista poiketen vastaajan olisi tehtävä väite prosessinedellytyksen puuttumisesta viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan. Säännös väitteen tekoajankohdasta vastaa asiallisesti oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 1 §:n 1 momenttia, jonka mukaan oikeudenkäyntiväite on tehtävä silloin, kun vastaaja ensimmäisen kerran käyttää asiassa puhevaltaa.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi, mallilain 8 artiklan 2 kohtaa vastaava säännös asian käsittelystä välitysmenettelyssä, kun samaa asiaa koskeva rinnakkainen prosessi on vireillä tuomioistuimessa. Säännöksen mukaan 1 momentissa mainitun asian vireilläolo ei estä välitysmenettelyn aloittamista tai jatkamista eikä välitystuomion antamista. Asian käsittelyn välitysmenettelyssä estää tuomioistuimen lainvoimainen päätös, jolla se on hylännyt 1 momentissa tarkoitetun oikeudenkäyntiväitteen. Vaikka voimassa olevassa laissa ei ole asiasta säännöstä, tämä vastaa myös nykyistä oikeustilaa. Oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan oikeudenkäyntiväitteen hylkäävään ratkaisuun haetaan muutosta samassa yhteydessä kuin käräjäoikeuden tuomioon tai lopulliseen päätökseen, jollei tuomioistuin määrää, että muutosta haetaan erikseen. Jos välitysoikeus on

antanut välitystuomion, ennen kuin oikeudenkäyntiväitteen hylkäävä ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, välitystuomio voidaan asianosaisen kanteesta kumota 44 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla. Jos kumoamiskannetta ei nosteta määräajassa, välitysoikeuden toimivallan kiistäneen asianosaisen on katsottava hyväksyneen välitysoikeuden toimivallan asiassa, jolloin saman pääasian käsittelyn jatkaminen tuomioistuimessa on käynyt tarpeettomaksi.

9 §. Välityssopimus ja tuomioistuimen määräämät turvaamistoimet. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuomioistuimen toimivallasta määrätä turvaamistoimia sekä antaa muita väliaikaismääräyksiä ennen välitysmenettelyä ja välitysmenettelyn aikana. Pykälä vastaa asiallisesti mallilain 9 artiklaa.

Pykälän mukaan tuomioistuin voi välityssopimuksen estämättä, asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä tai sitä ennen, määrätä turvaamistoimia sekä antaa muita väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu sen toimivaltaan. Säännöksen mukaan tuomioistuin voi, kuten nykyäänkin, määrätä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettuja turvaamistoimia ja antaa muita sen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä ja kieltoja.

Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 5 §:n 2 momenttia. Koska voimassa olevan lain säätämisen jälkeen turvaamistoimesta päättäminen on siirretty ulosotonhaltijalta tuomioistuimelle, pykälässä ei kuitenkaan enää viitata muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä säädettäisiin tuomioistuimen toimivallasta määrätä turvaamistoimia ja antaa muita väliaikaismääräyksiä myös, kun asia on välityssopimuksen mukaan ratkaistava vieraassa valtiossa tapahtuvassa välitysmenettelyssä. Voimassa olevassa laissa vieraassa valtiossa tapahtuvan välitysmenettelyn osalta tästä toimivallasta säädetään 5 §:n 2 momenttia vastaavasti lain 51 §:n 2 momentissa.

3 luku Välitysoikeuden kokoonpano

10 §. Välitysoikeuden jäsenten lukumäärä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 7 §:ää ja mallilain 10 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä.

Pykälän *2 momentin* mukaan välitysoikeudessa olisi kolme jäsentä, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

11 §. Välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimukset. Ehdotettu pykälä välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimuksista vastaa voimassa olevan lain 8 §:ää.

Pykälän *1 momentin* mukaan välitysoikeuden jäsenenä saisi toimia jokainen täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Asianosaiset voisivat kuitenkin sopia, että välitysoikeuden jäsenen tulee täyttää myös muita kelpoisuusvaatimuksia. Asianosaiset voisivat siten niin halutessaan edellyttää välitysoikeuden jäseneltä esimerkiksi tiettyä koulutustaustaa tai kokemusta.

Pykälän *2 momentista* ilmeni, että myös muu kuin Suomen kansalainen saa Suomessa toimia välitysoikeuden jäsenenä.

12 §. Välitysoikeuden asettaminen. Pykälä sisältää välitysoikeuden asettamista koskevat säännökset, jotka vastaavat asiallisesti pitkälti mallilain 11 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenestä tai jäsenistä sekä heidän nimeämisessään noudatettavasta menettelystä. Nämä asiat kuuluvat asianosaisten sopimusvapauden piiriin jo nykyään, mikä ilmenee voimassa olevan lain 13 ja 16 §:stä.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi kolmijäsenisen välitysoikeuden asettamisessa noudatettavasta menettelystä, jota noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet. Säännökset vastaavat asiallisesti mallilain 11 artiklan 3 kohdan a alakohtaa sekä pitkälti voimassa olevan lain 13 §:ää ja 15 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan lain 13 §:stä poiketen, momentti ei koskisi menettelyä silloin, kun on sovittu, että välitysoikeudessa on enemmän kuin kolme jäsentä. Jos välitysoikeutta ei tällöin saataisi muutoin asetettua, asianosainen voisi pykälän 5 momentin mukaisesti pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenet.

Pykälän 3 *momentin* säännös yksijäsenisen välitysoikeuden asettamisesta vastaa mallilain 11 artiklan 3 kohdan b alakohtaa. Jos asianosaiset eivät pääse sopimukseen välitysoikeuden ainoasta jäsenestä, asianosainen voisi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen. Säännös poikkeaisi voimassa olevan lain 16 §:stä niin, että nimeämisen pyytämistä tuomioistuimelta ei rajoitettaisi niin, että se voidaan tehdä vasta, kun 30 päivää on kulunut välitysmenettelyn aloittamisilmoituksesta. Vastaavaa ajallista rajoitusta ei ole myöskään mallilaissa.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 18 §:ää asiallisesti vastaava säännös nimeämisen peruuttamisesta. Säännöksen mukaan asianosainen ei saa ilman vastapuolen suostumusta peruuttaa tekemäänsä välitysoikeuden jäsenen nimeämistä sen jälkeen, kun vastapuoli on saanut tiedon nimeämisestä. Tämän ajankohdan jälkeen asianosainen ei voi yksipuolisesti päättää nimeämänsä välitysoikeuden jäsenen tehtävän päättymisestä. Jos välitysoikeuden jäsen ei itse eroa tehtävästään, hänen tehtävänsä päättyminen voi tapahtua esteellisyyttä koskevien 15 §:n tai erottamista koskevien 16 §:n säännösten nojalla. Ehdotetun 16 §:n mukaan välitysoikeuden jäsenen erottaminen voi tapahtua tuomioistuimen päätöksellä tai asianosaiset voivat yhdessä sopia erottamisesta.

Pykälän 5 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi yleissäännös tuomioistuimen toimivallasta määrätä välitysoikeuden jäsen, jos välitysoikeutta ei voida asettaa asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti. Säännöksellä turvataan välitysoikeuden asettaminen muissa kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa

tapauksissa, joissa välitysoikeutta ei muutoin saataisi asetettua. Säännös vastaa asiallisesti mallilain 11 artiklan 4 kohtaa. Säännös kattaa muun muassa tilanteet, joissa välitysoikeutta ei saada asetettua asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti kolmannesta tahosta johtuvasta syystä taikka useammasta kuin kolmesta jäsenestä koostuvaa välitysoikeutta ei saada asetettua asianosaisista tai välitysoikeuden jäsenistä johtuvasta syystä. Säännös voi tulla sovellettavaksi myös esimerkiksi tilanteessa, jossa osapuolet ovat erehdyksessä sopineet välitysoikeuden nimeäjäksi välitysinstituutin, jota ei ole olemassa (KKO 2023:38).

Pykälän 6 *momentin* mukaan tuomioistuimen olisi määrättävä välitysoikeuden jäsen, kun sitä on tuomioistuimelta 2, 3 tai 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa pyydetty, jollei ole ilmeistä, että välitysmenettelylle ei ole laillisia edellytyksiä. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain 17 §:n 1 momenttia. Koska välitysmenettelyssä lähtökohtana on 18 §:n mukaisesti, että välitysoikeus päättää omasta toimivallastaan ja ratkaisee välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä koskevat kysymykset, kynnys välitysoikeuden jäsenen määräämistä koskevan hakemuksen hylkäämiselle olisi korkea. Tuomioistuin ei voisi hylätä hakemusta vain sillä perusteella, että kysymys riidan välityskelpoisuudesta tai välityssopimuksen pätevyydestä olisi epäselvä, jos välitysmenettelyn edellytysten puuttuminen ei olisi ilmeistä. Momenttiin otettaisiin mallilain mukainen uusi säännös tuomioistuimen harkintaan vaikuttavista seikoista, kun se määrää välitysoikeuden jäsenen. Tuomioistuimen olisi otettava huomioon asianosaisten sopimuksessa välitysoikeuden jäsenelle asetetut kelpoisuusvaatimukset sekä seikat, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueettoman ja riippumattoman välitysoikeuden jäsenen määräämisen.

Pykälän 7 *momentissa* säädettäisiin muutoksenhakukiellosta tuomioistuimen päätökseen, jolla se on määrännyt välitysoikeuden jäsenen. Muutoksenhakukiellosta säädetään voimassa olevan lain 17 §:n 3 momentissa ja mallilain 11 artiklan 5 kohdassa.

Voimassa olevan lain 17 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuimen päätökseen välimiehen määräämistä koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta.

Säännöstä on sanamuodostaan huolimatta tulkittu oikeuskäytännössä (KKO 2023:38) niin, että muutoksenhakukielto koskee vain päätöstä, jolla välimies on määrätty. Säännöstä selvennettäisiin niin, että tämä ilmenee yksiselitteisesti säännöksen sanamuodosta. Ehdotetun säännöksen mukaan muutosta ei saa hakea tuomioistuimen päätökseen, jolla se on määrännyt välitysoikeuden jäsenen. Muutosta saa kuitenkin hakea päätökseen, jolla hakemus välitysoikeuden jäsenen määräämisestä on hylätty.

13 §. *Välitysoikeuden asettaminen moniasianosaismenettelyssä.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi nimenomaiset säännökset välitysoikeuden asettamisesta moniasianosaismenettelyssä eli silloin, kun välitysmenettelyssä on useampi kuin kaksi asianosaista. Vastaavia säännöksiä ei sisälly voimassa olevaan lakiin eikä mallilakiin.

Pykälän *1 momentti* koskee kolmijäsenisen välitysoikeuden asettamista silloin, kun välitysmenettelyssä on useita asianosaisia kantajina tai vastaajina. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, tällöin sekä kantajapuoli että vastaajapuoli nimeävät kumpikin yhden jäsenen välitysoikeuteen. Jos kantajat tai vastaajat eivät pääse keskenään sopimukseen niiden nimettävänä olevasta jäsenestä 30 päivän kuluessa nimeämispyyntöön vastaanottamisesta, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään kaikki välitysoikeuden jäsenet kaikkien asianosaisten puolesta, ja tarvittaessa myös erottamaan jo nimetyt jäsenet. Menettely varmistaa sen, että yksi tai useampi asianosainen ei saa muita asianosaisia suurempaa vaikutusvaltaa välitysoikeuden kokoonpanoa muodostettaessa. Tuomioistuimen päätökseen, jolla tuomioistuin on erottanut välitysoikeuden jäsenen tämän momentin perusteella, ei saa hakea muutosta.

Pykälän *2 momentti* koskee tilannetta, jossa kolmas taho on liitetty asianosaiseksi välitysmenettelyyn 19 §:n mukaisesti, eikä tämä ole päässyt osallistumaan välitysoikeuden jäsenten nimeämiseen. Tällöin tuomioistuimen on kyseisen asianosaisen hakemuksesta erotettava muut kuin tuomioistuimen nimeämät välitysoikeuden jäsenet. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, puuttuvat välitysoikeuden jäsenet nimetään tämän jälkeen siten kuin 1 momentissa tai 12 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Säännöksen tarkoitus on

turvata se, että välitysmenettelyyn liitetty taho saa yhdenvertaisen mahdollisuuden vaikuttaa välitysoikeuden kokoonpanoon kuin alkuperäiset asianosaiset. Tuomioistuimen tämän momentin nojalla tekemään päätökseen välitysoikeuden jäsenen erottamisesta ei saa hakea muutosta.

Pykälän 3 *momentissa* on viittaussäännös, jonka mukaan välitysoikeuden asettamiseen moniasianosaismenettelyssä sovelletaan muilta osin, mitä 12 §:ssä säädetään.

14 §. Esteellisyysperusteet. Pykälässä säädettäisiin välitysoikeuden jäsenen esteellisyydestä. Pykälä vastaa asiallisesti pitkälti voimassa olevan lain 9 ja 10 §:ää sekä mallilain 12 artiklaa. Toisin kuin voimassa olevassa 10 §:ssä, pykälässä ei kuitenkaan enää viitattaisi tuomarin esteellisyysperusteisiin.

Erona mallilain 12 artiklaan kuitenkin olisi, että pykälään ei otettaisi säännöstä asianosaisten sopimien kelpoisuusvaatimusten täyttämättä jättämisestä. Välitysoikeuden jäsenen erottamisesta tällä perusteella säädettäisiin ehdotetussa 16 §:ssä.

Pykälän 1 *momentin* säännös siitä, että välitysoikeuden jäsenen tulee tehtävässään olla puolueeton ja riippumaton, vastaa voimassa olevan lain 9 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin välitysoikeuden jäseneksi pyydetyn velvollisuudesta ilmoittaa asianosaisille esteellisysharkinnassa huomioon otettavista seikoista. Momentti vastaa asiallisesti mallilain 12 artiklan 1 kohtaa sekä voimassa olevan lain 9 §:n 2 ja 3 momenttia. Voimassa olevan lain 9 §:n 3 momentin säännöstä, joka koskee menettelyn aikana ilmenneistä uusista seikoista ilmoittamista, on kuitenkin täydennetty siten, että ilmoittaminen on tehtävä viipymättä.

Momentin mukaan sen, jonka suostumusta välitysoikeuden jäsenen tehtävään on pyydetty, tulee heti ilmoittaa kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan. Ilmoitusvelvollisuutta ei luonnollisesti ole, jos välitysoikeuden jäseneksi

pyydetty kieltäytyy heti tehtävästä. Säännöksen sanamuotoa on lähennetty mallilakiin, mutta sen sisältöä ei ole asiallisesti muutettu. Kuten nykyäänkin, välitysoikeuden jäsenen tehtävään pyydetyn ilmoitusvelvollisuus ei rajoitu ainoastaan seikkoihin, joiden perusteella hänet voitaisiin julistaa esteelliseksi. Ilmoitusvelvollisuus kattaa myös sellaiset seikat, joiden välitysoikeuden jäsenen tehtävään pyydetty ei itse katso aiheuttavan esteellisyyttä, mutta joiden voidaan olettaa aiheuttavan asianosaiselle epäilyjä tehtävään pyydetyn puolueettomuudesta tai riippumattomuudesta.

Momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus esteellisysharkinnassa huomioon otettavista seikoista ei rajoitu vain välitysmenettelyn aloittamiseen, vaan jatkuu koko välitysmenettelyn ajan. Välitysoikeuden jäsen on velvollinen välitysmenettelyn päättymiseen asti viipymättä ilmoittamaan asianosaisille kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan, jos näitä seikkoja ei ole ennestään saatettu asianosaisten tietoon. Välitysmenettelyn aikainen ilmoitusvelvollisuus koskee siten seikkoja, jotka ovat ilmenneet vasta välitysmenettelyn aikana tai joista välitysoikeuden jäsen on jättänyt ilmoittamatta tehtävän vastaanottaessaan.

Pykälän 3 *momentin* mukaan välitysoikeuden jäsen on asianosaisten vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Säännös vastaa voimassa olevan lain 10 §:ään sisältyvää yleistä esteellisyysperustetta. Voimassa olevasta laista poiketen välitysoikeuden jäseniin ei sen sijaan enää sovellettaisi tuomareita koskevia oikeudenkäymiskaaren 13 luvun esteellisyysperusteita. Säännös vastaa yleisen esteellisyysperusteen osalta myös mallilain 12 artiklan 2 kohtaa. Toisin kuin mallilaissa väitettä siitä, että välitysoikeuden jäsen ei täytä asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia, ei käsiteltäisi samassa menettelyssä kuin esteellisyysväitettä eikä säännöksessä siten viitattaisi asianosaisten sopiman kelpoisuuden puuttumiseen. Välitysoikeuden jäsenen erottamisesta tällä perusteella säädettäisiin ehdotetussa 16 §:ssä.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeuden jäsen voitaisiin julistaa esteelliseksi vain asianosaisen vaatimuksesta. Asianosainen voi sitovasti luopua vetoamasta tiedossaan olevaan esteellisyyserusteeseen. Siten muodollisesti esteellinenkin henkilö voi toimia välitysoikeuden jäsenenä, jos kaikki asianosaiset hyväksyvät tämän.

Momenttiin otettaisiin uusi säännös, jolla rajoitetaan asianosaisen oikeutta vaatia sellaisen välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi, jonka hän on nimennyt tai jonka nimeämiseen hän on osallistunut. Asianosainen voisi vaatia kyseisen välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi vain sellaisen seikan perusteella, jonka asianosainen on saanut tietää vasta nimeämisen jälkeen. Säännös vastaa mallilain 12 artiklan 2 kohdan jälkimmäistä virkettä.

15 §. Esteelliseksi julistamista koskeva menettely. Pykälä sisältää säännökset välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä. Voimassa olevan lain 11 §:n säännöksistä poiketen kysymys esteellisyydestä voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn aikana. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti pääosin mallilain 13 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain 11 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä. Voimassa olevan momentin toinen virke poistettaisiin, koska esteellisyyttä koskevan kysymyksen tutkimisesta tuomioistuimessa ehdotetaan säädettäväksi pykälän uudessa 3 momentissa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Säännökset vastaavat asiallisesti voimassa olevan lain 11 §:n 2 momenttia ja 3 momentin ensimmäistä virkettä sekä mallilain 13 artiklan 2 kohtaa. Asianosaisen on esitettävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välitysoikeuden asettamisesta ja 14 §:ssä tarkoitettusta esteellisyyväitteen perusteena olevasta seikasta. Jos asianosainen saadessaan tiedon välitysoikeuden asettamisesta ei ollut tietoinen esteellisyyväitteen perusteena olevasta seikasta, määräaika

alkaisi siten kuluu vasta, kun asianosainen sai tiedon mainitusta seikasta. Asianosaisen on tehtävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi kirjallisesti ja vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste.

Esteellisyytä voi käytännössä johtaa siihen, että välitysoikeuden jäsen luopuu tehtävästään vapaaehtoisesti. Esteellisyysväite voi johtaa myös siihen, että toinen asianosainen hyväksyy väitteen ja välitysoikeuden jäsen erotetaan tehtävästään asianosaisten sopimuksella 16 §:n mukaisesti. Vastaavasti kuin mallilain 14 artiklan 2 kohdassa todetaan, välitysoikeuden jäsenen luopuminen tehtävästään esteellisyyttä koskevan väitteen takia ei tarkoita, että hän pitää esteellisyyttä perusteltuna.

Jos välitysoikeuden jäsen ei luovu tehtävästään tai toinen asianosainen hyväksy vaatimusta välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, välitysoikeuden on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys. Myös esteellisyyttä koskevan väitteen kohteena oleva välitysoikeuden jäsen osallistuu asian ratkaisemiseen. Yksijäsenisessä välitysoikeudessa ainoa jäsen ratkaisee omaa esteellisyyttä koskevan väitteen.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä koskeva kysymys voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi nykyisestä poiketen jo välitysmenettelyn aikana, jos asianosaisten sopimassa tai 2 momentin mukaisessa menettelyssä esitetty esteellisyyttä koskeva väite on hylätty. Esteelliseksi julistamista vaatinut asianosainen voi 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon vaatimuksen hylkäämisestä, pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyyttä koskevan kysymyksen. Jos asianosainen ei tee niin, hän ei voi vedota esteellisyyteen myöhemmin välitystuomion kumoamisperusteena tai täytäntöönpanon esteperusteena. Asian vireilläolo tuomioistuimessa ei estä välitysmenettelyn jatkamista eikä välitystuomion antamista. Mikäli esteellisyyttä koskeva kysymys olisi tuomioistuimessa vielä ratkaisematta välitystuomion antamisen ajankohtana, olisi asianosaisen muutettava vaatimuksiaan tai nostettava välitystuomion kumoamista koskeva kanne 44 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa voidakseen edelleen vedota esteellisyyttä koskevaan väitteeseen. Pykälän 3 momentin säännökset vastaavat mallilain 13 artiklan 3 kohtaa.

16 §. Välitysoikeuden jäsenen erottaminen. Pykälä sisältää välitysoikeuden jäsenen erottamista koskevat säännökset, jotka asiallisesti pitkälti vastaavat voimassa olevan lain 19 §:ää. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että erottamisen perusteena voi olla myös kelpoisuusvaatimusten täyttämättä jättäminen. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti pitkälti mallilain 14 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysoikeuden jäsenen erottamisesta. Välitysoikeuden jäsenen erottaminen edellyttää asianosaisten yksimielisyyttä. Asianosainen ei yksipuolisella päätöksellään voi erottaa edes nimeämäänsä välitysoikeuden jäsentä. Jos asianosaiset yhteisesti sopivat asiasta, välitysoikeuden jäsenen erottaminen ei edellytä mitään perustetta. Säännös vastaa voimassa olevan lain 19 §:n 1 momenttia.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tuomioistuimen toimivallasta päättää välitysoikeuden jäsenen erottamisesta.

Momentin *1 kohtaan* ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen, joka ei täytä 11 §:ssä säädettyjä tai asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia.

Momentin *2 kohta* vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä. Kohdan sanamuotoa on muokattu niin, että se paremmin vastaa mallilain 14 artiklan 1 kohdan sanamuotoa. Kohdan mukaan tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen, joka tulee oikeudellisesti tai tosiasiallisesti kykenemättömäksi hoitamaan tehtävänsä tai ei muusta syystä hoida tehtävää ilman aiheetonta viivästystä.

Pykälän *3 momentti* vastaa voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin toista virkettä. Säännöksen mukaan tuomioistuimen on varattava ennen erottamista toiselle asianosaiselle ja välitysoikeuden jäsenille tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Pykälän *4 momentissa* on voimassa olevan lain 19 §:n 3 momenttia ja mallilain 14 artiklan 1 kohtaa vastaava muutoksenhakukielto. Säännöksen mukaan

tuomioistuimen päätökseen välitysoikeuden jäsenen erottamista koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta. Muutoksenhakukieltoa on pidetty tarpeellisena, jotta välitysmenettely ei viivästyisi kohtuuttomasti.

17 §. *Uuden välitysoikeuden jäsenen nimeäminen.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi asiallisesti mallilain 15 artiklaa vastaava säännös uuden välitysoikeuden jäsenen nimeämisestä, kun välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy ennen välitysoikeuden tehtävän päättymistä. Säännöstä sovelletaan, jos välitysoikeuden jäsen erotetaan 16 §:n nojalla tai hänen tehtävänsä päättyy 15 §:ssä tarkoitetun esteelliseksi julistamisen, tehtävästä luopumisen tai muun syyn takia. Tällöin hänen tilalleen on nimettävä uusi jäsen noudattaen samoja menettelysääntöjä, joita sovellettiin hänen nimeämiseensä. Toisin kuin voimassa olevan lain 14 §:n 1 momentin mukaan, näitä menettelysääntöjä sovellettaisiin uuden välitysoikeuden jäsenen nimeämiseen myös silloin, kun alkuperäisen välitysoikeuden jäsenen tilalle valitun välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy. Voimassa olevan lain mukaan näissä tilanteissa uuden välimiehen määrääminen kuuluu tuomioistuimelle.

Pykälä koskisi välitysoikeuden jäsenen määräämistä myös niissä voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentin mukaisissa tilanteissa, joissa välityssopimuksessa määrätyn välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy. Jos välityssopimuksessa määrätty välitysoikeuden jäsen ei voisi tai tahtois ottaa tehtävää vastaan tai välitysoikeutta ei muutoin saataisi asetettua asianosaisten sopimuksen mukaisesti, tuomioistuin voisi määrätä välitysoikeuden jäsenen ehdotetun 12 §:n 5 momentin nojalla.

4 luku Välitysoikeuden toimivalta

18 §. *Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan.* Pykälä sisältää uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta päättää omasta toimivallastaan ja säännökset menettelystä tilanteessa, jossa asianosainen riitauttaa välitysoikeuden toimivallan. Pykälä vastaa pääosin mallilain 16 artiklaa. Mallilaista poiketen asianosainen voisi välitysmenettelyn aikana saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi kysymyksen välitysoikeuden toimivallasta myös silloin, kun välitysoikeus on tehnyt negatiivisen

toimivaltaratkaisun eli katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita. Mallilain mukaan kysymys välitysoikeuden toimivallasta voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi vain silloin, kun välitysoikeus on tehnyt positiivisen toimivaltaratkaisun eli katsonut olevansa toimivaltainen.

Pykälän *1 momenttiin* otettaisiin säännös kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Välitysoikeudella on toimivalta ratkaista itse osana välitysmenettelyä välityssopimuksen olemassaoloa, pätevyyttä ja soveltamisalaa koskevat kysymykset.

Pykälän *2 momenttiin* otettaisiin säännös erillisyyssperiaatteesta, joka on myös kansainvälisesti vakiintunut periaate välitysmenettelyssä. Säännöksen mukaan välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä arvioitaessa välityslauseketta, joka on osa muuta sopimusta, pidetään itsenäisenä suhteessa sopimuksen muihin ehtoihin.

Pykälän *3 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että väite välitysoikeuden toimivallan puuttumisesta tai ylittämisestä olisi tehtävä viimeistään vastauksessa kanteeseen tai vaatimukseen, jonka väitetään ylittävän välitysoikeuden toimivallan. Tällainen vaatimus voisi olla 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu vastakanne tai kuittausvaatimus tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu uusi vaatimus. Välitysoikeus voisi ratkaista toimivaltaväitteen joko päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomioissa. Välitysoikeus ei tutkisi toimivaltaansa omasta aloitteestaan, vaan vain asianosaisen tekemästä tässä momentissa tarkoitettua väitteestä.

Pykälän *4 momentti* sisältää säännökset välitysoikeuden toimivaltaa koskevan kysymyksen saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi. Momentti koskee myös sellaista välitysoikeuden toimivaltaratkaisua, jossa välitysoikeus on katsonut, että se on vain osittain toimivaltainen. Asianosaisella olisi oikeus saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa välitysoikeuden toimivaltaratkaisun sisältävän päätöksen tai välitystuomion tiedoksisaannista. Ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin olisi Helsingin hovioikeus.

Momentti koskee välitysoikeuden välitysmenettelyn aikana tekemää positiivista toimivaltaratkaisua sekä välitysoikeuden negatiivista toimivaltaratkaisua, jonka välitysoikeus tekee joko välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomiossa. Momentti ei sen sijaan koske välitysoikeuden lopullisessa välitystuomiossa tekemää positiivista toimivaltaratkaisua. Asianosainen, joka katsoisi välitysoikeuden välitystuomiossaan ylittäneen toimivaltansa, voisi vaatia välitystuomion kumoamista 44 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla.

Jos asianosainen ei saattaisi välitysmenettelyn aikaista toimivaltaratkaisua tuomioistuimen tutkittavaksi, asianosainen menettäisi oikeutensa vedota toimivaltailytukseen välitystuomion kumoamisperusteena.

Välitysoikeuden toimivaltaa koskevan asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voisi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Mikäli toimivaltaväitettä koskeva kysymys olisi tuomioistuimessa vielä ratkaisematta välitystuomion antamisen ajankohtana, olisi asianosaisen muutettava vaatimuksiaan tai nostettava välitystuomion kumoamista koskeva kanne 44 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa voidakseen edelleen vedota toimivaltaväitteeseen.

Välitysoikeuden olisi jatkettava välitysmenettelyä ja annettava välitystuomio, jos tuomioistuin olisi päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen, ja tuomioistuimen päätös olisi tullut lainvoimaiseksi.

19 §. Liittäminen ja yhdistäminen. Pykälään otettaisiin uudet säännökset kolmannen tahon liittämistä asianosaiseksi välitysmenettelyyn ja välitysmenettelyjen yhdistämisestä. Vastaavia säännöksiä ei sisälly voimassa olevaan lakiin eikä mallilakiin.

Pykälän *1 momentissa* on säännökset kolmannen tahon liittämistä asianosaiseksi välitysmenettelyyn. Asianosaiset ja kolmas taho voisivat sopia kolmannen tahon liittämistä välitysmenettelyn asianosaiseksi. Tällainen sopimus voidaan tehdä etukäteen tai välitysmenettelyn vireilletulon jälkeen. Jos toisin ei olisi sovittu, välitysoikeus voisi asianosaisen hakemuksesta

momentissa säädetyillä edellytyksillä liittää kolmannen tahon asianosaiseksi välitysmenettelyyn.

Kolmannen tahon liittäminen asianosaiseksi välitysmenettelyyn voitaisiin tehdä ensinnäkin, jos asianosaiset ja kolmas taho suostuvat liittämiseen (1 kohta). Toiseksi liittäminen voitaisiin tehdä, jos liittäminen perustuisi asianosaisia ja kolmatta tahoja sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus katsoisi liittämiseen olevan perusteltu syy (2 kohta). Jos välitysoikeutta ei olisi vielä asetettu, tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta päättää liittämisestä.

Pykälän 2 momentissa on säännökset välitysmenettelyjen yhdistämisestä. Kahden tai useamman välitysmenettelyn asianosaiset voisivat sopia menettelyjen yhdistämisestä yhdeksi välitysmenettelyksi. Jos toisin ei olisi sovittu, välitysoikeus voisi yhdistettäväksi pyydetävän välitysmenettelyn asianosaisen hakemuksesta momentissa säädetyillä edellytyksillä yhdistää yhdeksi välitysmenettelyksi käsiteltäväkseen kaksi tai useampia välitysmenettelyjä. Asianosainen voisi esittää yhdistämispyyntönsä myös välitysoikeudelle, jonka käsittelyssä olevan välitysmenettelyn asianosainen hän ei itse ole.

Välitysmenettelyjen yhdistäminen voitaisiin tehdä ensinnäkin, jos kaikkien välitysmenettelyjen asianosaiset suostuvat yhdistämiseen (1 kohta). Toiseksi yhdistäminen voitaisiin tehdä, jos yhdistettävissä välitysmenettelyissä olisi samat välitysoikeudet ja yhdistäminen perustuisi kaikkien välitysmenettelyjen asianosaisia sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus katsoisi yhdistämiseen olevan perusteltu syy (2 kohta).

Pykälän 3 momentin mukaan välitysoikeuden tai tuomioistuimen olisi varattava asianosaisille ja kolmannelle taholle tilaisuus tulla kuulluksi ennen liittämistä päättämistä. Vastaavasti välitysoikeuden olisi ennen välitysmenettelyjen yhdistämisestä päättämistä varattava kaikkien yhdistettävien välitysmenettelyjen asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta erottaa yhdistetyt välitysmenettelyt erillisiksi välitysmenettelyiksi. Asianosaiset voisivat sopia

erottamisesta. Lisäksi välitysoikeus voisi asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan perustellusta syystä erottaa yhdistetyt menettelyt, jos asianosaiset eivät olisi toisin sopineet. Välitysoikeuden olisi ennen päätöksen tekemistä kuultava asianosaisia.

Pykälän säännökset ovat *5 momentin* mukaan tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

20 §. Turvaamistoimet. Pykälään otettaisiin uudet säännökset välitysoikeuden toimivallasta määrätä turvaamistoimia. Säännöksillä selvennettäisiin oikeustilaa sen suhteen, onko välitysoikeudella toimivaltaa määrätä turvaamistoimia silloinkin, kun toimivalta ei perustu välitysmenettelyssä noudatettaviin välitysinstituutin sääntöihin tai asianosaiset eivät ole tällaisesta toimivallasta muuten sopineet. Vastaavasti kuin mallilain IV A luvussa, ehdotettujen säännösten lähtökohtana olisi, että tuomioistuin vahvistaisi välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, mutta täytäntöönpanoa koskeva hakemus voitaisiin hylätä samoilla perusteilla kuin välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä. Ehdotetut säännökset eivät kuitenkaan ole yhtä yksityiskohtaisia kuin mallilaissa.

Kuten nykyäänkin, ehdotetun 9 §:n nojalla tuomioistuin voisi asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä tai sitä ennen määrätä turvaamistoimia sekä antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan. Välitysoikeudella ja tuomioistuimella olisi siten rinnakkainen toimivalta määrätä turvaamistoimia.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että välitysoikeus voisi asianosaisen hakemuksesta määrätä riitaa koskevan tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimen, jos asianosaiset eivät olisi toisin sopineet. Välitysoikeuden määräämä turvaamistoimi sitoisi asianosaisia.

Pykälän *2 momentin* mukaan välitysoikeus ei voisi hyväksyä hakemusta turvaamistoimen määräämisestä varaamatta hakijan vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Toisin kuin mallilaissa, välitysoikeudella ei siten olisi oikeutta

antaa myöskään väliaikaisia turvaamistoimimääräyksiä varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi.

Välitysoikeus voisi muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen asianosaisen hakemuksesta tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan. Välitysoikeus voisi näin tehdä, jos se katsoisi olosuhteiden muuttumisen tai uudelleenarvioinnin perusteella, että turvaamistoimelle alkuperäisessä muodossaan ei ole tarvetta.

Välitysoikeuden olisi viimeistään lopullisessa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamispäätöksessä määrättävä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa.

Pykälän 3 *momentin* mukaan välitysoikeus voisi määrätä turvaamistoimen hakijan asettamaan vakuuden vahingosta, joka vastapuolelle voi syntyä turvaamistoimesta. Välitysoikeus määräisi vakuuden asettamistavasta ja hyväksymisestä. Hakijan korvausvelvollisuudesta tarpeettomasta turvaamistoimesta aiheutuneesta vahingosta säädetään pykälän 6 momentissa.

Pykälän 4 *momentissa* on säännökset välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanosta. Tuomioistuin vahvistaisi asianosaisen hakemuksesta Suomessa annetun turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei olisi momentissa säädettyä estettä. Tuomioistuin ei tutkisi sitä, onko turvaamistoimen määräämiselle ollut edellytyksiä. Ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin olisi Helsingin hovioikeus.

Momentin 1 *kohdassa* säädettäisiin, että turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskeva hakemus voitaisiin hylätä samoilla perusteilla, joilla välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä.

Momentin 2 *kohdan* mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos Suomen tuomioistuin olisi määrännyt vastaavan turvaamistoimen tai sitä koskeva hakemus olisi vireillä Suomen tuomioistuimessa.

Momentin *3 kohdan* mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos turvaamistoimen hakija ei olisi noudattanut välitysoikeuden 3 momentin nojalla antamaa määräystä vakuuden asettamisesta.

Momentin *4 kohdan* mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos välitysoikeus olisi peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen.

Momentin *5 kohdan* mukaan hakemus voitaisiin hylätä, jos turvaamistoimi olisi laadultaan tai sisällöltään sellainen, että sitä ei Suomen lain mukaan voida panna täytäntöön.

Välitysoikeus voisi pykälän 2 momentin nojalla muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen myös sen jälkeen, kun tuomioistuin on vahvistanut sen täytäntöönpanokelpoiseksi. Pykälän *5 momentin* mukaan asianosainen tai välitysoikeus voisi näissä tilanteissa hakea tuomioistuimelta täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskevan päätöksen kumoamista tai muuttamista.

Pykälän *6 momentissa* olisi säännökset tarpeettomasta turvaamistoimesta aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Turvaamistoimen hakijan olisi korvattava vastapuolelle turvaamistoimesta ja sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja kulut, jos ilmenisi, että turvaamistoimella turvattavaa oikeutta ei turvaamistointa myönnettäessä ole ollut. Korvausvastuu olisi ankaraa eli tuottamuksesta riippumatonta.

Turvaamistoimen määrännyt välitysoikeus voisi ratkaista korvausvaatimuksen, jos se on esitetty välitysmenettelyn aikana, tai korvausvaatimuksen voisi panna vireille myöhemmin uudessa välitysmenettelyssä. Osapuolet voisivat myös sopia asian kuulumisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi.

5 luku Asian käsittely välitysmenettelyssä

21 §. *Asianosaisten tasapuolinen kohtelu ja tarpeellinen asianajotilaisuus.*
Pykälässä säädettäisiin kahdesta keskeisestä prosessuaalisesta

oikeusturvaperiaatteesta välitysmenettelyssä, asianosaisten tasapuolisesta kohtelusta ja oikeudesta saada tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa.

Asianosaisten tasapuolisen kohtelun periaate ilmenee voimassa olevan lain 23 §:stä, jonka mukaan välimiesten on menettelystä päättäessään otettava huomioon asianosaisten tasapuolisen kohtelun vaatimukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tästä mallilain 18 artiklaa vastaava nimenomainen säännös, jonka mukaan välitysoikeuden on kohdeltava asianosaisia tasapuolisesti.

Pykälän mukaan välitysoikeuden on varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 22 §:ää.

22 §. Menettelysäännökset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi yleiset asian käsittelyssä noudatettavat menettelysäännökset.

Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin asianosaisten vapaudesta sopia asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei muuta johdu. Asianosaisten sopimusvapautta rajoittavat siten lain pakottavat menettelysäännökset.

Pykälän 2 *momentin* mukaan välitysoikeus päättäisi asianosaisia kuultuaan asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin siitä ei ole sovittu eikä tämän lain säännöksistä muuta johdu. Tavanomaisen käytännön mukaan välitysoikeus pitää menettelyn alkuvaiheessa järjestäytymisistunnon ja vahvistaa siinä käydyn keskustelun perusteella menettelykäytännöt ja aikataulut antamallaan prosessimääräyksellä.

Pykälän 1 ja 2 momentin säännökset asianosaisten sopimusvapaudesta ja välitysoikeuden päätösvallasta, jos menettelystä ei ole sovittu, vastaavat asiallisesti voimassa olevan lain 23 §:ää ja mallilain 19 artiklaa.

Pykälän 3 *momentin* mukaan välitysoikeuden olisi edistettävä riidan asianmukaista ja joutuisaa käsittelyä.

Momenttiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös myötävaikutusvelvollisuudesta, joka koskisi asianosaisia, asiamiehiä ja muita välitysmenettelyyn osallisia. Välitysmenettelyyn osallisten olisi myötävaikutettava siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia. Välitysoikeus voisi ottaa myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin huomioon harkitessaan kustannusten jakautumista asianosaisten välillä lain 42 §:n nojalla.

Kuulemisperiaate edellyttää, että asianosainen saa tiedon kaikesta asiassa esitetystä aineistosta. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi tästä nimenomainen säännös, joka vastaa asiallisesti mallilain 24 artiklan 3 kohtaa. Säännöksen mukaan asianosaisen on toimitettava kaikki välitysoikeudelle toimittamansa lausumat, asiakirjat, viestit ja muut tiedot myös toiselle asianosaiselle. Aineisto on toimitettava toiselle asianosaiselle samalla, kun se toimitetaan välitysoikeudelle, esimerkiksi samalla sähköpostilla, tai joka tapauksessa ilman aiheetonta viivytystä välitysoikeudelle toimittamisen jälkeen.

Asianosaisella on oikeus saada tieto myös välitysoikeuden muulta kuin asianosaiselta saamasta asiaa koskevasta aineistosta, kuten välitysoikeuden omasta aloitteestaan hankkimasta todisteesta tai asiantuntijalausunnosta. Momentin mukaan välitysoikeuden on toimitettava tällainen aineisto viipymättä asianosaisille.

23 §. Välitysmenettelyn paikka. Säännökset välitysmenettelyn paikasta vastaisivat asiallisesti voimassa olevan lain 24 §:ää ja mallilain 20 artiklaa. Välitysmenettelyn paikan mukaan määräytyy, minkä valtion prosessilakia välitysmenettelyyn sovelletaan.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia välitysmenettelyn paikasta. Välitysoikeus määräisi välitysmenettelyn paikan, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Voimassa olevaa lakia tarkennettaisiin niin, että välitysoikeuden on välitysmenettelyn paikkaa harkitessaan otettava huomioon paikan tarkoituksenmukaisuus asian olosuhteiden ja käsittelyn kannalta.

Pykälän 2 *momentin* mukaan välitysoikeus voisi kokoontua, järjestää istuntoja ja suorittaa katselmuksia myös muualla kuin 1 momentissa tarkoitetussa välitysmenettelyn paikassa, myös Suomen rajojen ulkopuolella, kuten nykyäänkin. Välitysmenettelyn paikasta sopiminen ei siten estä istuntojen järjestämistä muualla kuin välitysmenettelyn paikassa, ellei tästä ole otettu välityssopimukseen nimenomaista määräystä.

24 §. Välitysmenettelyn aloittaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi välitysmenettelyn aloittamisilmoituksesta ja vireilletulosta asiallisesti voimassa olevan lain 12 §:n 1 momenttia ja 21 §:ää vastaavasti. Säännös vireilletulon ajankohdasta vastaa asiallisesti myös mallilain 21 artiklaa. Säännökset aloittamisilmoituksesta ja vireilletulosta ovat tahdonvaltaisia.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysmenettely tulee vireille sinä päivänä, jolloin vastaaja on saanut vastapuoleltaan kirjallisen ilmoituksen riidan osoittamisesta välitysoikeuden ratkaistavaksi. Aloittamisilmoituksessa on viitattava välityssopimukseen ja siinä on oltava tieto asianosaisista ja välitysoikeuden ratkaistavaksi osoitetusta riitakysymyksestä. Aloittamisilmoituksessa ei tarvitse erikseen mainita riitakysymystä, jos se ilmenee jo välityssopimuksesta. Välitysmenettelyn vireilletulo edellyttää, että aloittamisilmoitus sisällöltään täyttää pykälän mukaiset vähimmäisvaatimukset.

Lakiin ei otettaisi voimassa olevan lain 21 §:n 2 momenttia vastaavaa säännöstä, jonka mukaan aloittamisilmoituksessa olisi oltava myös tieto nimettävästä välitysoikeuden jäsenestä ja kehoitus vastapuolelle ilmoittaa välitysoikeuden jäsen. Lakiin ei otettaisi myöskään mainitun pykälän 3 momentin mukaista säännöstä aloittamisilmoituksen toimittamisesta muulle välitysoikeuden jäsenen nimeävälle taholle.

25 §. Välitysmenettelyn kieli. Säännökset välitysmenettelyn kielestä vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevan lain 26 §:ää ja mallilain 22 artiklaa.

Pykälän 1 *momentin* mukaan asianosaiset voisivat sopia, mitä kieltä tai kieliä välitysmenettelyssä on käytettävä. Jos asiasta ei ole sovittu, välitysoikeus päättäisi välitysmenettelyn kielestä tai kielistä. Asianosaisten sopimaa tai

välitysoikeuden päättämää välitysmenettelyn kieltä on käytettävä suullisissa käsittelyissä ja kuulemisissa, asianosaisten kirjallisissa lausumissa sekä välitysoikeuden laatimissa asiakirjoissa ja viestinnässä.

Säännöksen mukaan välitysmenettelyn kielestä voitaisiin sopia tai päättää myös niin, että välitysmenettelyssä käytetään useampaa kuin yhtä kieltä. Tarkoituksenmukaista voisi olla esimerkiksi, että asianosaisten kirjelmässä ja välitysoikeuden laatimissa asiakirjoissa käytetään tiettyä kieltä, mutta henkilö- ja asiakirjatodistelua saadaan esittää myös muulla kielellä ilman tulkkausta tai käännöksiä.

Välitysoikeus voisi pykälän 2 *momentin* mukaan tarvittaessa päättää, että koko asiakirja-aineisto on käännettävä kielelle, josta asianosaiset ovat sopineet tai jonka välitysoikeus on päättänyt.

26 §. Kanne ja vastaus. Pykälä vastaa asiallisesti pääosin voimassa olevan lain 25 §:ää ja mallilain 23 artiklaa. Voimassa olevan lain 25 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi uudella säännöksellä prosessitoimille asetettavasta ajallisesta rajoituksesta.

Pykälän 1 *momentti* sisältää säännökset kannekirjelmän ja vastauksen sisällöstä. Kantajan on kannekirjelmässään ilmoitettava yksilöidyt vaatimuksensa ja niiden perusteena olevat tosiseikat sekä vastaajan annettava näiden johdosta vastauksensa välitysoikeuden asettamissa tai asianosaisten sopimissa määräajoissa. Välitysoikeus voi kehottaa asianosaisia samalla (samoissa määräajoissa) esittämään tai ilmoittamaan välitysoikeudelle todistelunsa, jonka he aikovat kanteen tueksi esittää.

Vastaajan on vastauksessaan ilmoitettava, miltä osin hän myöntää tai kiistää kantajan vaatimukset sekä esitettävä kiistämisen perusteena olevat tosiseikat. Voimassa olevasta laista poiketen vastaajan olisi esitettävä mahdollinen vastakanteensa ja kuittausvaatimuksensa jo kanteen johdosta antamassaan vastauksessa. Voimassa olevan lain 25 §:n 2 *momentin* mukaan vastaaja saa esittää vastakanteen tai vaatia kuittausta myös myöhemmin menettelyn aikana. Kuten nykyäänkin, vastakanteen tai kuittausvaatimuksen esittäminen

edellyttää, että niiden peruste kuuluu asiassa sovellettavan välityssopimuksen alaan.

Pykälän 2 *momentti* sisältää säännöksen asianosaisen oikeudesta muuttaa tai täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita välitysmenettelyn aikana. Vastaavasti kuin vastakanteen ja kuittausvaatimuksen, uusien vaatimusten perusteen on kuuluttava asiassa sovellettavan välityssopimuksen alaan. Välitysoikeus voi rajoittaa momentissa tarkoitettua asianosaisen oikeutta vaatimusten muuttamiseen, jos se katsoo, että asian ratkaiseminen sen vuoksi kohtuuttomasti viivästyy. Säännöksessä uutena perusteena oikeuden rajoittamiseen on, että vaatimusten muuttamista ei ole pidettävä hyväksyttävänä asianosaisen viivyttely huomioon ottaen.

Pykälän 3 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi säännös välitysoikeuden oikeudesta asettaa ajallisia rajoituksia prosessitoimille. Välitysoikeus voisi asettaa määräpäivän, jonka jälkeen asianosaiset eivät saa esittää pääasiaan liittyviä uusia vaatimuksia, väitteitä tai todistelua. Määräaika ei olisi ehdoton, vaan välitysoikeus voisi sallia nämä prosessitoimet määräajan jälkeenkin, jos siihen olisi erityinen syy. Erityinen syy voisi olla poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa prosessitoimi ei ole ollut mahdollinen määräajassa esimerkiksi sen vuoksi, että todiste ei ole ollut asianosaisen saatavilla aikaisemmin.

Tämän pykälän säännökset ovat 4 *momentin* mukaan tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

27 §. *Useisiin sopimukseen perustuvat vaatimukset.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan samassa välitysmenettelyssä voidaan säädetyin edellytyksin esittää ja käsitellä useisiin sopimuksiin perustuvia vaatimuksia. Vastaavaa säännöstä ei sisälly voimassa olevaan lakiin eikä mallilakiin. Pykälän tarkoitus on mahdollistaa toisiinsa liittyvien vaatimusten tehokas käsittely yhdessä välitysmenettelyssä ja välttää rinnakkaisten menettelyjen tarve, vaikka vaatimukset perustuisivat eri sopimuksiin.

Säännöksen mukaan asianosaiset voivat esittää yhdessä välitysmenettelyssä useisiin eri sopimukseen perustuvia vaatimuksia edellyttäen, että vaatimukset

perustuvat samaan tai toisiinsa tosiasiallisesti liittyviin oikeussuhteisiin. Tosiasiallinen liityntä voi olla esimerkiksi asianosaisten välisen kaupankäynnin erillisten tilausvahvistusten välillä tai asianosaisten välisen toimitussopimuksen ja siihen liittyvän palvelusopimuksen välillä. Lisäksi edellytetään, että vaatimukset perustuvat samaan välityssopimukseen tai useisiin välityssopimuksiin, joiden määräykset eivät ole keskenään ristiriidassa. Välityssopimusten välillä on ristiriita esimerkiksi silloin, kun ne poikkeavat toisistaan välitysoikeuden jäsenten lukumäärän tai välitysmenettelyn paikan osalta.

28 §. *Suullinen käsittely ja kirjallinen menettely.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uudet mallilain 24 artiklan 1 ja 2 kohtia vastaavat säännökset suullisesta käsittelystä ja kirjallisesta menettelystä. Pykälään otettaisiin myös uusi säännös suullisen käsittelyn järjestämisestä etäyhteydellä.

Pykälän *1 momentin* mukaan välitysoikeus päättäisi, järjestetäänkö asiassa suullinen käsittely todistelun vastaanottamista tai suullisten lausumien esittämistä varten vai ratkaistaanko asia asiakirjojen ja muun aineiston perusteella kirjallisessa menettelyssä. Välitysoikeuden olisi kuitenkin järjestettävä suullinen käsittely sopivassa vaiheessa asian käsittelyä, jos asianosainen pyytää suullista käsittelyä.

Välitysoikeus voisi päättää olla järjestämättä suullista käsittelyä vain, jos kukaan asianosainen ei ole pyytänyt suullista käsittelyä.

Suullisen käsittelyn laajuus ja ajankohta on välitysoikeuden harkinnassa. Jos asianosainen on pyytänyt suullista käsittelyä, välitysoikeus päättää, mikä on sopiva ajankohta sen järjestämiseen. Välitysoikeuden on kuitenkin järjestettävä menettely niin, että asianosaiset saavat tarpeellisen tilaisuuden ajaa asiaansa.

Momentin säännökset ovat tahdonvaltaisia. Asianosaiset voivat siten sopia, että suullista käsittelyä ei järjestetä, vaan asia ratkaistaan pelkästään kirjelmien ja asiakirjatodisteiden perusteella.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan suullinen käsittely tai kuuleminen voitaisiin järjestää etäyhteydellä. Välitysoikeus voisi määrätä, että suullinen käsittely järjestetään kokonaan tai osittain etäyhteydellä taikka että asianosaista, todistajaa tai asiantuntijaa kuullaan etäyhteydellä. Säännöksessä etäyhteydellä tarkoitetaan joko ääni- ja kuvayhteyttä tai pelkkää äänyhteyttä. Etäyhteyden toteuttamistapa olisi välitysoikeuden harkinnassa. Välitysoikeuden olisi ennen asiasta päättämistä kuultava asianosaisia etäyhteyden käyttämisestä ja toteuttamistavasta.

Jotta asianosaisilla olisi mahdollisuus valmistautua suulliseen käsittelyyn tai kuulemiseen, välitysoikeuden olisi *3 momentin* mukaan ilmoitettava siitä asianosaisille riittävän ajoissa etukäteen. Ilmoittamisvelvollisuus koskisi myös katselmusta.

29 §. Asianosaisen laiminlyönnin seuraukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uudet mallilain 25 artiklaa vastaavat säännökset menettelystä, jos asianosainen on laiminlyönyt osallistua asian käsittelyyn.

Pykälän *1 momentissa* on säännös menettelystä kantajan laiminlyödessä toimittaa kannekirjelmän. Säännöksen mukaan välitysoikeuden on tällöin tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos laiminlyönnille ei ole hyväksyttävää syytä. Kuulemisperiaatteen mukaisesti välitysoikeuden on ennen lopettamispäätöksen tekemistä varattava kantajalle tilaisuus tulla kuulluksi laiminlyönnin syystä. Välitysoikeuden tehtyä lopettamispäätöksen välitysoikeuden tehtävä päättyy 38 §:n 3 momentin mukaisesti eikä välitysoikeudella ole enää toimivaltaa käsitellä asiaa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin menettelystä, jos vastaaja on ilman hyväksyttävää syytä laiminlyönyt toimittaa vastauksen. Säännöksen mukaan välitysoikeuden on tällöin jatkettava asian käsittelyä pitämättä laiminlyöntiä kantajan vaatimusten tai väitteiden myöntämisenä. Säännös vastaa voimassa olevaa oikeutta, vaikka laissa ei ole asiasta nimenomaista säännöstä. Välitysmenettelyssä ei voida antaa vastaajan passiivisuuteen perustuvaa yksipuolista tuomiota, vaan välitysoikeuden on tutkittava asia käytettävissään olevan aineiston perusteella ja kanteen hyväksyminen edellyttää, että kantaja

esittää kanteen tueksi riittävän näytön. Välitysoikeuden on hylättävä vaatimukset siltä osin kuin ne jäävät näyttämättä toteen.

Pykälän 3 *momentti* koskee muuta asianosaisen laiminlyöntiä osallistua asian käsittelyyn kuin kannekirjelmän tai vastauksen toimittamista. Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jäänyt pois suullisesta käsittelystä, jättänyt esittämättä todistelua tai muutoin jättänyt käyttämättä tilaisuuden asiansa ajamiseen, välitysoikeus voi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Säännöstä sovellettaisiin myös kantajaan, joka on jättänyt osallistumatta näihin myöhempiin käsittelyn vaiheisiin. Myöskään kantajaa vastaan ei voida antaa yksipuolista tuomiota, vaan välitysoikeuden on tutkittava asia käytettävissään olevan aineiston perusteella.

Edellytyksenä asian käsittelyn jatkamiselle ja välitystuomion antamiselle 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on, että passiiviseksi jäänyt asianosainen on saanut välitysmenettelystä asianmukaisesti tiedon. Muussa tapauksessa olisi olemassa peruste välitystuomion kumoamiselle tai täytäntöönpanon epäämiselle tarpeellisen asianajotilaisuuden saamatta jäämisen vuoksi.

Pykälän 4 *momentin* mukaan pykälän säännökset ovat tahdonvaltaisia. Niitä sovelletaan vain, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

30 §. Todistelu. Voimassa olevaa lakia ehdotetaan täydennettäväksi niin, että lakiin otettaisiin säännökset asianosaisten esittämästä todistelusta. Voimassa olevan laissa säädetään ainoastaan välimiesten aloitteesta tapahtuvasta todistusaineiston hankkimisesta.

Pykälän 1 *momenttiin* otettaisiin uusi säännös, jonka mukaan asianosaisten tehtävänä on esittää tarpeelliseksi katsomansa todistelu. Säännöksen mukaan pääsääntönä välitysmenettelyssä siten on, että asianosaiset esittävät välitysoikeudelle haluamansa todistelun. Välitysmenettelyssä keskeisenä periaatteena noudatettava asianosaisen oikeus saada tarpeellinen tilaisuus asiansa ajamiseen edellyttää, että asianosaisella on riittävä mahdollisuus todistelun esittämiseen. Vallitseva käytäntö välitysmenettelyssä jo nykyään on, että asianosaiset pääsääntöisesti huolehtivat todistelun hankkimisesta.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin todistelulle asetettavista rajoituksista. Välitysoikeus voisi evätä ensinnäkin asian ratkaisun kannalta selvästi merkityksettömän todistelun. Välitysoikeus voisi siten evätä todistelun, joka koskee asiaan vaikuttamatonta seikkaa tai on muuten tarpeetonta. Todistelu voi olla tarpeetonta esimerkiksi sen vuoksi, että se koskee riidatonta seikkaa tai seikkaa, josta on jo esitetty riittävä näyttö.

Toiseksi välitysoikeus voisi evätä todistelun, jos epäminen on perusteltua ottaen huomioon, missä vaiheessa menettelyä uutta todistelua aiotaan esittää. Ehdotetun 26 §:n 3 momentin mukaan välitysoikeus voisi asettaa uuden todistelun esittämiseksi määräpäivän, jonka jälkeen todistelun esittäminen sallittaisiin vain erityisestä syystä. Vaikka määräpäivää ei olisi asetettu, välitysoikeus voisi evätä myöhäisessä vaiheessa esitetyn todistelun, jos asian ratkaiseminen muutoin kohtuuttomasti viivästyisi eikä todistelun myöhäiseen esittämiseen ole perusteltua syytä.

Kolmantena perusteena todistelun epämiselle olisi, että todistelun esittäminen olisi sen sisältö tai hankintatapa huomioon ottaen epäasiallista. Säännöksen nojalla voitaisiin evätä tarjottu todistelu esimerkiksi todistamiskiellon alaisesta tiedosta.

Pykälän 3 *momentissa* on säännökset välitysoikeuden aloitteesta tapahtuvasta todistusaineiston hankkimisesta. Koska tämän pykälän 1 momentin mukaisesti todistelun hankkiminen on pääsääntöisesti asianosaisten tehtävä, momenttiin ei otettaisi voimassa olevan lain 27 §:n 1 momentissa olevaa säännöstä välitysoikeuden velvollisuudesta asian selvittämiseen ja todistelun hankkimiseen. Momenttiin ei myöskään otettaisi voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä asiakirjan tai esineen esittämismääräyksen antamisesta kolmannelle henkilölle, koska tällainen määräys on käytännössä vaikutukseton, jos kolmas henkilö ei sitä vapaaehtoisesti noudata. Editiomääräyksen antaminen olisi mahdollista silloin kun todistusaineisto on tai sen perustellusti oletetaan olevan asianosaisen hallussa tai asianosaisen saatavilla tai määräysvallassa. Vastaavasti kuin nykyään välitysoikeus voisi pyytää asianosaista, todistajaa tai muuta henkilöä saapumaan kuultavaksi asiassa sekä velvoittaa asianosaisen esittämään asiakirjan tai muun todisteen, jolla voi

olla merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Momenttiin lisättäisiin nimenomainen säännös siitä, että välitysoikeus voisi myös määrätä toimitettavaksi esineen, kiinteän omaisuuden tai paikan taikka muun kohteen katselmuksen.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uudet todistusharkintaa koskevat säännökset. Momentin mukaan välitysoikeus päättää, mikä merkitys kullekin todisteelle on annettava. Vastaava säännös todistusharkinnasta sisältyy mallilain 19 artiklan 2 kohtaan. Momentin mukaan näytön arvioinnissa voitaisiin ottaa huomioon myös asianosaisen laiminlyönti noudattaa välitysoikeuden antamaa todistelua koskevaa päätöstä tai määräystä. Välitysoikeus voisi tehdä laiminlyönnistä asianmukaiseksi katsomansa päätelmät todistelua arvioidessaan, jos laiminlyönnille ei ole hyväksyttävää syytä.

Pykälän 5 *momentti* vastaa voimassa olevan lain 27 §:n 2 momenttia. Välitysoikeudella ei ole oikeutta asettaa uhkasakkoa eikä määrätä pakkokeinoja. Välitysoikeudella ei ole myöskään oikeutta ottaa vastaan vakuutusta.

31 §. Välitysoikeuden nimeämä asiantuntija. Säännökset välitysoikeuden nimeämästä asiantuntijasta vastaavat asiallisesti mallilain 26 artiklaa ja pääosin voimassa olevan lain 28 §:ää. Voimassa olevaan lakiin on lisätty säännökset asiantuntijan kuulemisesta välitysoikeuden suullisessa käsittelyssä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voisi pykälän 1 *momentin* mukaan nimetä asiantuntijan antamaan lausunnon välitysoikeuden yksilöimästä kysymyksestä. Säännöksen sanamuotoa on tarkistettu, mutta säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 28 §:n 1 momenttia.

Välitysoikeus voisi pykälän 2 *momentin* mukaan velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijalle tehtävän suorittamista varten tarpeelliset tiedot sekä varaamaan tälle tilaisuuden tutkia asianosaisen hallussa olevia asiakirjoja, tavaraa tai muuta omaisuutta. Säännöksen perusteella välitysoikeus voi velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijan tutustuttavaksi myös sellaisia

asiakirjoja ja muuta aineistoa, jotka eivät sisälly välitysoikeudelle jo esitettyyn asiaa koskevaan aineistoon.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin asiantuntijan suullisesta kuulemisesta välitysoikeuden istunnossa sen jälkeen, kun asiantuntija on antanut (kirjallisen) lausuntonsa. Välitysoikeus voisi joko asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan katsoessaan sen tarpeelliseksi velvoittaa asiantuntijan osallistumaan suulliseen käsittelyyn, jossa asianosaisilla on mahdollisuus esittää asiantuntijalle kysymyksiä tai esittää omaa asiantuntijatodisteluaan riidanalaisista kysymyksistä.

Tämän pykälän säännökset koskevat vain välitysoikeuden nimeämää asiantuntijaa. Asianosaisen nimeämään asiantuntijaan sovelletaan lain 30 §:n todistelua koskevia säännöksiä.

32 §. *Tuomioistuinaavustein todistelun vastaanottaminen.* Säännökset todistelun vastaanottamisesta tuomioistuimessa vastaavat pääosin voimassa olevan lain 29 §:ää. Voimassa olevaa lakia on täydennetty säännöksillä välitysoikeuden osallistumisesta tuomioistuimessa tapahtuvaan kuulemiseen.

Koska välitysoikeudella ei ole tämän lain 30 §:n 5 momentin mukaan toimivaltaa pakkokeinojen käyttämiseen, välitysoikeudella olisi mahdollisuus pyytää oikeusapua tuomioistuimelta todistelun hankkimiseksi, kuten nykyäänkin. Pykälän 1 *momentin* mukaan tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta toimittaa asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelun taikka velvoittaa asianosaisen tai kolmannen henkilön esittämään asiakirjan tai esineen, jolla voi olla merkitystä todisteena asiassa. Pykälässä tarkoitettu todistelun vastaanottaminen tuomioistuimessa edellyttää, että välitysoikeus pitää sitä tarpeellisena. Asianosainen voisi siten tehdä hakemuksen tuomioistuimelle vasta sen jälkeen, kun välitysoikeus on tehnyt päätöksen todistelun tarpeellisuudesta.

Tuomioistuimella ei ole harkintavaltaa todistelun tarpeellisuudesta, vaan sen on pykälän 2 *momentin* mukaan suoritettava pyydetty toimenpide, jollei siihen ole estettä. Este voi olla joko tosiasiallinen, esimerkiksi se, että todistajaa ei saada

haastettua tai tuotua tuomioistuimeen, tai oikeudellinen, kuten todistajan kieltäytymisoikeuden käyttäminen. Tuomioistuimen on suoritettava pyydetty toimenpide noudattaen oikeudenkäymiskaaren 17 luvun säännöksiä. Esineen tai asiakirjan esittämismääräyksen tulee olla riittävästi yksilöity, jotta se voidaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 40 §:n 3 momentin mukaisesti panna täytäntöön. Tuomioistuin voisi sen vuoksi hylätä asianosaisen hakemuksen kokonaan tai osittain esittämismääräyksen kohteen puutteellisen yksilöinnin vuoksi.

Tuomioistuimen on varattava molemmille asianosaisille tilaisuus osallistua tässä pykälässä tarkoitettuun tuomioistuimessa tapahtuvaan kuulemiseen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että myös välitysoikeuden jäsenille on varattava tilaisuus osallistua kuulemiseen ja esittää kuultavalle kysymyksiä.

6 luku Välitystuomio

33 §. Sovellettavat oikeusohjeet. Säännökset riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista ja muista oikeusohjeista vastaavat pääosin mallilain 28 artiklaa ja osittain voimassa olevan lain 31 §:ää. Voimassa olevaa lakia on täydennetty säännöksellä lainvalinnasta, jos asianosaiset eivät ole siitä sopineet. Pykälä koskee aineellisiin riitakysymyksiin sovellettavan lain valintaa. Säännös välityssopimukseen sovellettavasta laista on 7 §:n 2 momentissa.

Pykälän 1 momentin mukaan asianosaiset voisivat sopia riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista. Uutta olisi, että lakiin otettaisiin selvyuden vuoksi nimenomainen säännös siitä, että asianosaiset voivat sopia myös, että riidan ratkaisemiseen sovelletaan muita oikeusohjeita kuin lakia. Tällaisia oikeusohjeita voivat olla esimerkiksi kansainvälisten järjestöjen säännöt, kuten UNIDROIT:n kansainvälisiin kaupallisiin sopimuksiin sovellettavat periaatteet. Asianosaiset voisivat halutessaan sopia oikeusohjeiden lisäksi laista, jota sovelletaan siltä osin kuin oikeusohjeissa ei säännellä ratkaistavia kysymyksiä tyhjentävästi. Jos asianosaiset eivät olisi näin tehneet, välitysoikeus päättäisi tarvittaessa oikeusohjeiden lisäksi sovellettavasta laista 2 momentin nojalla.

Momenttiin otettaisiin myös selventävä säännös siitä, että tietyn valtion lain soveltamista koskevan asianosaisten sopimuksen katsotaan viittaavan kyseisen valtion aineelliseen oikeuteen eikä sen lainvalintasäännöksiin, jollei asianosaisten sopimuksesta muuta ilmene.

Pykälän 2 *momentin* lainvalintasäännös on uusi. Jos asianosaiset eivät olisi sopineet riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista, välitysoikeus soveltaisi sen valtion lakia tai muita oikeusohjeita, joiden soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana. Mallilaista poiketen riidan ratkaisemisessa sovellettava laki ei siten määräytyisi välitysoikeuden valitsemien lainvalintasääntöjen mukaan, vaan välitysoikeus vahvistaisi sovellettavan lain suoralla lainvalinnalla. Tämä vastaa kansainvälisessä välitysmenettelyssä vallitsevaksi muodostunutta käytäntöä. Välitysoikeuden tulisi olosuhteiden kokonaisarvioinnin perusteella valita laki, jonka soveltaminen olisi asiassa perustelluinta. Välitysoikeus voisi arvioinnissaan ottaa huomioon muun muassa sen, mihin valtioon riitakysymyksellä ja muilla asiaan liittyvillä seikoilla on läheisin liittyminen.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeus saisi 3 *momentin* mukaan perustaa tuomionsa siihen, mitä se pitää kohtuullisena (*ex aequo et bono*) vain, jos asianosaiset ovat niin nimenomaisesti sopineet.

34 §. Päätöksenteko välitysoikeudessa. Pykälä koskee päätöksentekoa ja äänestämistä välitysoikeuden tuomiosta ja muista päätöksistä. Säännökset vastaavat osittain voimassa olevan lain 32 §:ää ja osittain mallilain 29 artiklaa.

Pykälän 1 *momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 32 §:ää. Pääsääntö on, että jos välitysoikeuden jäsenet ovat eri mieltä asian ratkaisemisesta, tuomio annetaan enemmistön mielipiteen mukaisesti. Jos mikään mielipide ei saa enemmistön kannatusta, puheenjohtajan kanta ratkaisee. Momentissa on erityissäännös ääntenlaskusta tilanteessa, jossa erimielisyys koskee vaadittua määrää ja useampi kuin yksi mielipide on saanut kannatusta. Ääntenlasku tapahtuisi tällöin siten, että korkeimman määrän puolesta annetut äänet yhdistettäisiin sitä lähinnä olevan määrän puolesta

annettuihin ääniin ja tarvittaessa jatkettaisiin vastaavalla tavalla, kunnes löytyy mielipide, jota enemmistö kannattaa.

Pykälän 2 *momenttiin* otettaisiin uusi mallilain 29 artiklan mukainen säännös siitä, että asianosaiset tai välitysoikeuden muut jäsenet voisivat valtuuttaa välitysoikeuden puheenjohtajan päättämään yksin menettelyä koskevista kysymyksistä.

Pykälän 3 *momenttiin* otettaisiin uusi säännös asian ratkaisemisesta yhden välitysoikeuden jäsenen ollessa passiivinen tai kieltäytyessä osallistumasta päätöksentekoon. Jos yksi välitysoikeuden jäsen jättäisi ilman hyväksyttävää syytä osallistumatta päätöksentekoon, tämä ei estäisi muita välitysoikeuden jäseniä ratkaisemasta asiaa. Säännöksen soveltaminen edellyttäisi, että asia on valmis ratkaistavaksi. Yksi jäsen ei siten voisi estää asian ratkaisemista kieltäytymällä osallistumasta päätösneuvotteluihin tai tuomion laatimiseen. Vajaalukuinen kokoonpano ei sen sijaan voi ottaa vastaan henkilötodistelua tai toteuttaa muita asian varsinaiseen käsittelyvaiheeseen liittyviä toimenpiteitä. Jos välitysoikeuden jäsen luopuu tehtävästään asian varsinaisen käsittelyn aikana, hänen tilalleen on valittava uusi jäsen 17 §:n mukaisesti.

Ehdotetusta 37 §:n 1 momentista ja voimassa olevan lain 40 §:n 2 momentista ilmenee, että yhden välitysoikeuden jäsenen laiminlyönti allekirjoittaa välitystuomio ei estä pätevän välitystuomion antamista. Allekirjoituksen puuttumista koskevan säännöksen voidaan jo voimassa olevan lain esitöiden (HE 202/1991 vp s. 25-26) mukaan katsoa tarkoittavan, että välitystuomio voidaan nykyäänkin antaa, vaikka yksi jäsen kieltäytyisi allekirjoittamisen lisäksi osallistumasta päätösneuvotteluihin tai tuomion laatimiseen. Nyt ehdotettuun 3 momenttiin otettaisiin tästä nimenomainen selventävä säännös.

35 §. *Sovinto.* Pykälässä säädetään välitysoikeuden oikeudesta vahvistaa välitystuomiolla asianosaisten tekemä sovinto. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 33 §:ää ja mallilain 30 artiklaa. Sovinnon vahvistaminen edellyttää asianosaisten yhteistä pyyntöä. Sovinnon vahvistamisessa on noudatettava, mitä 37 §:ssä säädetään välitystuomion muodosta ja sisällöstä. Välitysoikeuden vahvistamalla sovinnolla on välitystuomion oikeusvaikutukset.

Siihen sovelletaan siten muun muassa välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä.

36 §. Osa- ja välituomio. Pykälä sisältää säännökset osa- ja välituomioista, joista säädetään voimassa olevan lain 34 ja 35 §:ssä.

Kuten nykyään, välitysoikeus voisi *1 momentin* mukaan ratkaista osatuomiolla erikseen itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia. Osatuomiolla voidaan ratkaista myös sellainen vaatimuksen osa, joka on myönnetty.

Osatuomion antaminen on välitysoikeuden harkinnassa. Ennen osatuomion antamista välitysoikeuden on kuitenkin kuultava asianosaisia.

Osatuomion käyttöä rajoittaa *2 momentin* säännös siitä, että saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on ratkaistava yhdessä.

Kuittaustilanteessa osatuomiota ei voida antaa pää- tai vastasaatavasta siltäkään osin kuin pää- tai vastasaatava on myönnetty. Sekä vastakanteella että kuittausväitteenä esitetty kuittausvaatimus estää osatuomion antamisen.

Osatuomio voidaan panna itsenäisesti täytäntöön 45 §:n nojalla ja se voidaan kumota 44 §:ssä säädetyillä edellytyksillä. Kanne osatuomion kumoamisesta on nostettava 60 päivän kuluessa osatuomion tiedoksisaannista.

Pykälän *3 momentissa* olisi säännös välituomion antamisesta. Toisin kuin voimassa olevan lain 35 §:ssä välituomion antaminen ei enää edellyttäisi, että asianosaiset ovat tällaisesta mahdollisuudesta sopineet.

Välitysoikeus voisi ratkaista erikseen välituomiolla sellaisen riitakysymyksen, jonka selvittämisestä asian ratkaiseminen muilta osin riippuu. Tällaisen ennakkoluonteisen kysymyksen ratkaiseminen erikseen voisi olla prosessitehokkuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Välitysoikeus voisi ratkaista välituomiolla ennen asian lopullista ratkaisemista esimerkiksi kysymyksen saamisen vanhentumisesta tai korvausvaatimuksen perusteesta. Välituomio sitoo välitysoikeutta asian jatkokäsittelyssä niin, että se ei voi enää

prosessin myöhemmissä vaiheissa arvioida välituomiolla ratkaistua kysymystä uudestaan.

Välitysoikeuden olisi kuultava asianosaisia ennen välituomion antamista. Välituomiota ei voitaisi antaa, jos molemmat asianosaiset vastustaisivat sitä. Yhden asianosaisen vastustus ei sen sijaan estäisi välituomion antamista.

37 §. Välitystuomion muoto ja sisältö. Pykälä sisältää välitystuomion muotoa ja sisältöä koskevat vaatimukset, jotka vastaavat pääosin voimassa olevan lain 36 ja 37 §:ää sekä mallilain 31 artiklaa. Uutta olisi, että lakiin otettaisiin mallilain mukainen säännös välitystuomion perustelemisesta ja laissa säädettäisiin myös mahdollisuudesta antaa välitystuomio sähköisessä muodossa.

Pykälän *1 momentin* mukaan välitystuomion on oltava kirjallinen ja välitysoikeuden jäsenen tai jäsenten on allekirjoitettava välitystuomio.

Allekirjoitusvaatimus täytyisi myös, jos välitystuomio on useampijäsenisen välitysoikeuden jäsenten enemmistön allekirjoittama ja nämä ovat merkinneet välitystuomioon, miksi asian käsittelyyn osallistuneen jäsenen allekirjoitus puuttuu. Vastaava säännös allekirjoitusvaatimuksen täyttymisestä on voimassa olevassa laissa välitystuomion mitättömyyttä koskevan 40 §:n 2 momentissa. Kuten nykyäänkin, allekirjoitusvaatimus täytyisi vain, jos välitystuomion allekirjoittamatta jättänyt välitysoikeuden jäsen on osallistunut asian käsittelyyn ainakin siihen asti, kunnes asia on ollut valmis ratkaistavaksi. Säännöksen tarkoituksena on, että välitysoikeuden jäsen ei voi estää välitysmenettelyn loppuunsaattamista ja täytäntöönpanokelpoisen välitystuomion antamista vetäytymällä asian käsittelystä siinä vaiheessa, kun asia on ollut valmis päätösharkinnan aloittamiselle. Jos välitysoikeuden jäsen luopuu tehtävästään aikaisemmassa vaiheessa, hänen tilalleen on valittava uusi jäsen 17 §:n mukaisesti.

Pykälän *2 momentin* mukaan välitystuomio olisi perusteltava, paitsi jos asianosaiset ovat sopineet, että välitystuomiota ei tarvitse perustella tai jos kyse on 35 §:n mukaisesta välitysoikeuden vahvistamasta sovinnosta. Myös voimassa olevan oikeuden mukaan välitystuomio on perusteltava, jos toisin ei

ole sovittu tai kyse ei ole sovinnon vahvistamisesta, vaikka voimassa olevassa laissa ei ole tästä nimenomaista säännöstä.

Pykälän 3 *momentin* mukaan välitystuomiossa on mainittava sen antamispäivä ja 23 §:n 1 momentin mukainen välitysmenettelyn paikka. Välitystuomio katsotaan annetuksi välitysmenettelyn paikassa, vaikka se olisi tosiasiallisesti laadittu ja allekirjoitettu muulla paikkakunnalla.

Pykälän 4 *momentissa* on säännös välitystuomion tiedoksiannosta asianosaiselle. Kuten nykyäänkin, välitystuomion tiedoksianto tapahtuisi toimittamalla allekirjoitettu kappale välitystuomiosta kullekin asianosaiselle. Tiedoksianto on toimitettava todisteellisesti, koska välitystuomion tiedoksisääntöajankohdasta lasketaan 18 §:n mukaisen toimivaltaa koskevan kanteen, 39 §:n mukaisen oikaisu-, tulkinta- tai lisätuomiopyynnön, 41 §:n mukaisen palkkioita koskevan muutoksenhaun sekä 44 §:n mukaisen välitystuomion kumoamista koskevan kanteen määräaika.

Pykälän 5 *momentissa* on uusi säännös sähköisestä välitystuomiosta. Välitystuomio voitaisiin asianosaisten suostumuksella antaa sähköisessä muodossa, josta sen sisältö, allekirjoitukset ja antamispäivä ilmenevät. Pykälän 1 momentissa tarkoitettu allekirjoitusvaatimus täytyisi, jos välitystuomion on allekirjoitettu käyttämällä vähintään eIDAS-asetuksen 3 artiklan 11 kohdan mukaista kehittyntä sähköistä allekirjoitusta. Koska allekirjoittaja voi olla myös EU:n ulkopuolinen henkilö, pykälän 1 momentin mukaisen allekirjoitusvaatimuksen täyttäisi myös muu vastaava sähköinen allekirjoitus, jonka oikeaperäisyydestä ei ole epäilystä.

38 §. Välitysmenettelyn lopettaminen. Pykälä sisältää välitysmenettelyn lopettamista ja välitysoikeuden tehtävän päättymistä koskevat säännökset. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 30 §:ää ja mallilain 32 artiklaa.

Pykälän 1 *momentin* mukaan välitysmenettely päättyy, kun välitysoikeus antaa välitystuomion tai tekee päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa välitysoikeuden on tehtävä lopettamispäätös. Välitysoikeuden olisi lisäksi 29 §:n 1 momentin mukaan

tehtävä lopettamispäätös, jos kantaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta kannekirjelmän.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos kantaja peruuttaa kanteensa. Kanteen peruuttaminen tarkoittaa, että kantaja lopettaa kanteensa ajamisen eikä halua, että kanteen käsittelyä jatketaan. Kanteen peruuttamisesta huolimatta välitysoikeus jatkaisi asian käsittelyä, jos vastaaja vastustaisi menettelyn lopettamista ja välitysoikeus katsoisi, että vastaajalla on hyväksyttävä syy saada asia lopullisesti ratkaistuksi välitystuomiolla.

Jos kantaja peruuttaa kanteen ja välitysoikeus tekee päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta, kantaja voi halutessaan panna menettelyn myöhemmin uudelleen vireille. Kanteen peruuttaminen eroaa siten kanteesta luopumisesta, joka tarkoittaa kantajan ilmoitusta, että kanne voidaan hylätä. Kantajan luopuessa kanteestaan kokonaan tai osittain, asia ratkaistaan välitystuomiolla.

Momentin 2 kohdan mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos asianosaiset sopivat menettelyn lopettamisesta. Asia ratkaistaisiin kuitenkin välitystuomiolla, jos asianosaiset pyytäisivät välitysoikeudelta sovinnon vahvistamista 35 §:n mukaisesti.

Momentin 3 kohdan mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos menettelyn jatkamisesta on muusta syystä tullut tarpeetonta tai mahdotonta. Kohta kattaa muut kuin pykälässä erikseen mainitut tilanteet, joissa välitysmenettelyä ei voida jatkaa eikä myöskään välitystuomion antamiselle ole edellytyksiä. Näin voisi olla esimerkiksi sen vuoksi, että asia ei ole välityskelpoinen tai se on jo oikeusvoimaisesti ratkaistu taikka välitysoikeudelta puuttuu toimivalta ratkaista riita. Välitysoikeus voisi tehdä lopettamispäätöksen myös 43 §:n 1 momentin nojalla, jos välitysoikeuden vaatimaa ennakkoa ei makseta tai vakuutta aseteta.

Pykälän 3 momentin mukaan välitysoikeuden tehtävä päättyisi, kun välitysoikeus olisi antanut välitystuomion tai tehnyt päätöksen välitysmenettelyn

lopettamisesta. Tämän ajankohdan jälkeen välitysoikeudella olisi toimivalta tehdä vain 18 §:n 4 momentissa, 39 §:ssä ja 44 §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Lain 18 §:n 4 momentin mukaan välitysoikeuden olisi jatkettava välitysmenettelyä negatiivisen toimivaltaratkaisun sisältävän välitystuomion antamisen jälkeen, jos tuomioistuin on lainvoimaisesti päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen. Välitysmenettelyn lopettamisen jälkeen välitysoikeus voisi 39 §:n nojalla tehdä päätöksen välitystuomion oikaisusta tai tulkinnasta tai antaa lisätuomion. Lain 44 §:n 5 momentissa on välitystuomion kumoamiskanteen käsittelyyn liittyvä erityissäännös välitysoikeuden toimivallasta jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen kumoamisperusteen poistamiseksi.

Välitysmenettelyn lopettamispäätös ei estä saman asian uutta vireillepanoa uudessa välitysmenettelyssä.

39 §. *Välitystuomion oikaisu, tulkinta ja lisätuomio.* Pykälä sisältää pääosin mallilain 33 artiklaa vastaavat säännökset välitystuomion oikaisusta ja tulkinnasta sekä lisätuomiosta. Välitystuomion oikaisun ja lisätuomion osalta säännökset vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevan lain 38 ja 39 §:ää. Lakiin on lisätty määräajat lisätuomion pyytämiseksi ja antamiseksi. Lakiin otettaisiin uudet säännökset mahdollisuudesta pyytää välitysoikeudelta välitystuomion tulkintaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaisen olisi pyydettävä välitysoikeudelta välitystuomion oikaisua tai tulkintaa tai lisätuomion antamista 30 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista.

Momentin 1 kohdan nojalla asianosainen voisi pyytää välitysoikeutta oikaisemaan välitystuomiossa olevan lasku- tai kirjoitusvirheen taikka muun sen kaltaisen virheen. Säännös kattaisi puhtaasti teknisluonteiset virheet, kuten asianosaisen yksilöintitiedoissa olevan tai laskutoimituksessa tapahtuneen virheen. Kohta mahdollistaa myös puuttuvan allekirjoituksen, välitysmenettelyn paikan tai tuomion antopäivän lisäämisen välitystuomioon. Säännöksen nojalla ei sen sijaan voitaisi oikaista välitysoikeuden harkinnassa tapahtuneita virheitä.

Momentin 2 kohdan nojalla asianosainen voisi pyytää välitysoikeutta tulkitsemaan välitystuomion yksittäistä kohtaa tai osaa. Säännöksen nojalla välitysoikeus voisi esimerkiksi selventää välitystuomion tuomiolauselmaa, jos siinä olisi epäselvyyksiä, jotka voisivat estää välitystuomion täytäntöönpanon.

Momentin 3 kohdan nojalla asianosainen voisi pyytää lisätuomion antamista välitysmenettelyssä esitetystä vaatimuksesta, jota ei ole välitystuomiossa ratkaistu. Lisätuomio voitaisiin antaa esimerkiksi sellaisesta vaatimuksesta tai liitännäisvaatimuksesta, kuten korkovaatimuksesta, josta välitysoikeus on jättänyt tuomiolauselmassa lausumatta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että oikaisua, tulkintaa tai lisätuomiota koskeva pyyntö olisi toimitettava toiselle asianosaiselle samalla, kun se toimitetaan välitysoikeudelle, tai joka tapauksessa ilman aiheetonta viivytystä tämän jälkeen.

Pykälän 3 momentin mukaan välitysoikeuden olisi tehtävä päätös välitystuomion oikaisusta ja tulkinnasta 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jos se pitää pyyntöä perusteltuna. Määräaika lisätuomion antamiselle olisi 60 päivää pyynnön vastaanottamisesta.

Pykälän 4 momentin mukaan välitysoikeus voisi myös omasta aloitteestaan oikaista välitystuomiossa olevan kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun sen kaltaisen virheen. Välitysoikeuden omasta aloitteesta tapahtuva oikaisu olisi tehtävä 30 päivän määräajassa välitystuomion antamispäivästä.

Välitysoikeudella olisi pykälän 5 momentin mukaan mahdollisuus pidentää 3 momentissa tarkoitettua määräaikaa välitystuomion oikaisulle tai tulkinnalle tai lisätuomion antamiselle, jos pidentäminen olisi tarpeellista perustellusta syystä.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että välitysoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen kuin se tekee päätöksen välitystuomion oikaisemisesta tai tulkinnasta tai antaisi lisätuomion. Välitystuomion oikaisun osalta kuulemisvelvoite koskee sekä asianosaisen pyynnöstä että välitysoikeuden omasta aloitteesta tapahtuvaa oikaisua.

Pykälän *7 momentin* mukaan 37 §:n säännökset välitystuomion muodosta, sisällöstä ja antamisesta koskevat myös välitystuomion oikaisua ja tulkintaa sekä lisätuomiota.

40 §. Välitysoikeuden palkkiot ja kulukorvaukset. Pykälä sisältää välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevat säännökset, jotka pääosin vastaavat voimassa olevan lain 46 §:n 1 ja 2 momenttia sekä 47 §:n 1 momenttia.

Kuten nykyäänkin, välitysoikeus saisi pykälän *1 momentin* mukaan välitystuomiossa vahvistaa ja maksettavaksi tuomita kullekin välitysoikeuden jäsenelle tulevan palkkion ja korvauksen kuluista. Selvyyden vuoksi voimassa olevaa lakia täydennettäisiin niin, että välitysoikeus voisi päättää palkkioista ja kulukorvauksista myös välitysmenettelyn lopettamispäätöksessä. Lakiin otettaisiin myös uusi säännös palkkioiden ja kulukorvausten erääntymisestä. Tuomitut palkkiot ja kulukorvaukset erääntyisivät maksettaviksi 30 päivän kuluttua välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä. Määräajalla olisi käytännön merkitystä lähinnä niissä tapauksissa, joissa palkkioita ja kulukorvauksia ei maksettaisi välitysoikeuden hallussa olevasta ennakosta. Momentin säännöksiä sovelletaan, jos muuta ei ole sovittu tai muutoin sitovasti määrätty.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin, että välitysoikeuden jäsenille tulevien palkkioiden on oltava kohtuullisia ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Pykälän *3 momentin* mukaan asianosaiset olisivat yhteisvastuullisesti velvollisia suorittamaan välitysoikeuden jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset, jollei muuta ole sovittu tai määrätty. Pääsääntönä olevasta yhteisvastuullisuudesta olisi kuitenkin mahdollista poiketa, jos välitysoikeus katsoo siihen olevan perusteltua syytä. Poikkeuksellisissa tilanteissa tällaisena syynä voisi olla esimerkiksi moniasianosaismenettelyyn liitettyyn asianosaiseen kohdistuneiden vaatimusten vähäinen määrä suhteessa alkuperäiseen vastaajaan kohdistuneisiin vaatimuksiin.

41 §. Muutoksenhaku välitysoikeuden palkkioihin ja kulukorvauksiin.

Välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevaa muutoksenhakua koskevat säännökset koottaisiin omaksi pykäläkseen. Säännökset vastaisivat pääosin voimassa olevan lain 47 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 48 §:ää. Muutoksenhakuaikaa kuitenkin lyhennettäisiin nykyisestä. Lakiin otettaisiin lisäksi uusi säännös palkkioiden alentamista koskevan tuomioistuimen päätöksen vaikutuksista.

Pykälän *1 momentin* mukaan asianosaisella olisi oikeus 30 päivän kuluessa välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista hakea tuomioistuimelta muutosta välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskevaan päätökseen. Lain 5 §:n 1 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin olisi Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus.

Pykälän *2 momentin* mukaan muutosta haettaisiin toimittamalla kirjallinen hakemus ja jäljennös välitystuomiosta tai välitysmenettelyn lopettamista koskevasta päätöksestä tuomioistuimelle.

Välitysoikeuden palkkioita ja kulukorvauksia koskeva muutoksenhaku käsiteltäisiin tuomioistuimessa oikeudenkäymiskaaren 8 luvun mukaisena hakemusasiana. Pykälän *3 momentin* mukaan tuomioistuimen olisi ennen asian ratkaisemista varattava muilla asianosaisille ja niille välitysoikeuden jäsenille, joiden palkkioita tai kulukorvauksia muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla kuulluiksi.

Pykälän *4 momentissa* on uusi säännös palkkioiden alentamista koskevan tuomioistuimen päätöksen vaikutuksesta muiden asianosaisten maksuvelvollisuuteen. Voimassa olevasta laista poiketen tuomioistuimen päätös alentaa palkkioita tai kulukorvauksia tulisi myös sellaisen asianosaisten hyväksi, joka ei ole hakenut muutosta.

42 §. Kustannusten jakautuminen. Pykälässä säädettäisiin välitysmenettelystä aiheutuneiden kustannusten jakautumisesta asianosaisten välillä. Toisin kuin voimassa olevan lain 49 §:ssä, laissa ei enää viitattaisi oikeudenkäymiskaaren oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeviin säännöksiin.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että välitysoikeus voi välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamispäätöksessä päättää välitysmenettelystä aiheutuneiden kustannusten jakautumisesta asianosaisten välillä, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet. Välitysoikeus voisi asianosaisen hakemuksesta velvoittaa vastapuolen korvaamaan asianosaiselle välitysmenettelystä aiheutuneet kulut osaksi tai kokonaan sekä päättää välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta asianosaisten keskinäisessä suhteessa. Kulujen korvaamista ja kustannusten jakautumista harkitessaan välitysoikeus voisi ottaa huomioon jutun lopputuloksen, asianosaisen myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin ja muut olosuhteet. Asianosaisten ja muiden välitysmenettelyyn osallisten velvollisuudesta myötävaikuttaa siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia, ehdotetaan säädettäväksi 22 §:n 3 momentissa.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi viivästyskorkoa koskeva säännös. Pykälän 1 momentin nojalla asianosaisen maksettavaksi tuomittavalle korvaukselle olisi vaadittaessa määrättävä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamispäätöksen antamispäivästä.

43 §. Ennako tai vakuus. Pykälän *1 momentin* mukaan välitysoikeudella olisi oikeus vaatia asianosaisilta ennako tai vakuus välitysoikeuden jäsenille tulevista palkkioista ja kulukorvauksista, kuten nykyäänkin. Ennakon tai vakuuden vaatiminen olisi välitysoikeuden harkinnassa. Jos 19 §:n mukaisesti välitysmenettelyyn on liitetty kolmas taho tai välitysmenettelyjä on yhdistetty, välitysoikeus voisi tarvittaessa määrätä useamman erillisen ennakon tai vakuuden ottaen huomioon sen, miltä osin menettelyssä käsitellään kuhunkin asianosaiseen liittyviä vaatimuksia.

Lakiin otettaisiin selvyuden vuoksi nimenomainen säännös siitä, että välitysoikeus voi tehdä päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta kokonaan tai osittain, jos sen vaatimaa ennakkoa ei ole maksettu tai vakuutta asetettu.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin tilanteesta, jossa toinen asianosaisista laiminlyö vaaditun ennakon maksamisen tai vakuuden asettamisen. Jos asianosainen ei omalta osaltaan maksaisi ennakkoa tai asettaisi vakuutta välitysoikeuden asettamassa määräajassa, vastapuoli voisi maksaa ennakon tai asettaa vakuuden kokonaisuudessaan. Välitysoikeus ei siten voisi tehdä 1 momentissa tarkoitettua välitysmenettelyn lopettamispäätöstä varaamatta oman osuutensa suorittaneelle asianosaiselle tilaisuutta maksaa myös toisen asianosaisen osuus ennakosta tai vakuudesta. Vaikka säännös on uusi, se vastaa välitysmenettelyssä jo nykyisin yleisesti noudatettua käytäntöä.

7 luku Välitystuomion kumoaminen

44 §. Välitystuomion kumoaminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös välitystuomion lopullisuudesta. Säännöksen mukaan välitystuomioon ei voi hakea muutosta ja välitystuomio voidaan kumota vain tässä pykälässä tarkoitetun kanteen johdosta.

Pykälän 2 *momentin* mukaiset välitystuomion kumoamisperusteet vastaavat sisällöltään pääosin voimassa olevan lain 41 §:n 1 momenttia. Ehdotetut kumoamisperusteet on kuitenkin kirjoitettu mallilain 34 artiklan 2 kohdan ja New Yorkin yleissopimuksen V(1) artiklan mukaisesti yksityiskohtaisemmiksi ja jaoteltu osittain eri tavalla kuin voimassa olevassa laissa. Esityksessä ehdotetaan, että jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin eikä lakiin enää otettaisi 40 §:n mukaista säännöstä välitystuomion mitättömyydestä. Voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaiset välitystuomion mitättömyysperusteet, välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus, olisivat jatkossa välitystuomion kumoamisperusteita.

Ehdotetun 3 §:n mukaan asianosaisen olisi vedottava tiedossaan olevaan menettelyvirheeseen tai toimivaltaylitykseen vetoamiselle asetetussa määräajassa tai ilman aiheetonta viivytystä saatuaan tietää tällaisesta seikasta. Muussa tapauksessa asianosaisen katsottaisiin luopuneen moiteoikeudestaan eikä hän voisi vedota kyseiseen seikkaan välitystuomion kumoamisperusteena.

Tuomioistuin voisi kumota välitystuomion vain, jos kumoamiselle olisi ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitettu peruste. Välitystuomion osittainen kumoaminen olisi mahdollista, jos kumoamisperuste koskisi vain osaa välitystuomiosta.

Momentin *1 kohta* koskee tilanteita, joissa osapuolten välillä ei ole ollut pätevää välityssopimusta. Välitystuomio voitaisiin kumota, jos välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevää välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan. Kohta vastaa asiallisesti mallilain 34(2)(a)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(a) artiklaa. Voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan välitystuomio voidaan kumota, jos välimiehet ovat menneet toimivaltaansa ulommaksi. Tämä voimassa olevan lain mukainen mallilakia yleisemmin muotoiltu kumoamisperuste kattaa myös nyt ehdotetun 1 kohdan mukaiset pätevän välityssopimuksen puuttumista koskevat tilanteet. Ehdotettu säännös ei siten merkitse asiallista muutosta nykytilaan.

Momentin *2 kohta* koskee välitystuomion kumoamista välitysmenettelyä koskevan tiedonsaannin puutteiden perusteella. Välitystuomio voitaisiin kumota, jos asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa. Kohta vastaa mallilain 34(2)(a)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(b) artiklaa. Voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan välitystuomio voidaan kumota, jos välimiehet eivät ole varanneet asianosaiselle tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen. Tämä voimassa olevan lain mukainen kumoamisperuste kattaa myös nyt ehdotetun 2 kohdan eikä ehdotettu säännös siten merkitse asiallista muutosta nykytilaan.

Momentin *3 kohdan* mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa. Kohta vastaa asiallisesti mallilain 34(2)(a)(iii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(c) artiklaa. Kohta vastaa voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1 kohtaa kuitenkin niin, että voimassa olevan lain säännös kattaa myös nyt kysymyksessä olevan momentin 1 kohdan.

Momentin *4 kohdassa* on säännös välitysoikeuden kokoonpanoon liittyvästä kumoamisperusteesta. Säännöksen mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen. Asiallisesti vastaava kumoamisperuste sisältyy mallilain 34(2)(a)(iv) artiklaan ja yleissopimuksen V(1)(d) artiklaan. Kohta vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 2 kohtaa.

Momentin *5 kohdan* mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen. Asiallisesti vastaava kumoamisperuste sisältyy mallilain 34(2)(a)(iv) artiklaan ja yleissopimukseen V(1)(d) artiklaan kuitenkin sillä erotuksella, että ehdotetussa säännöksessä edellytyksenä lisäksi on, että menettelyvirhe on todennäköisesti vaikuttanut jutun lopputulokseen. Nyt ehdotetun kohdan mukainen menettely voisi nykyään tulla arvioitavaksi voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisena toimivallan ylityksenä tai 4 kohdan mukaisena tarpeellisen asianajotilaisuuden saamatta jäämisenä.

Momentin *6 kohdan* mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä. Kohta vastaa mallilain 34(2)(b)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(a) artiklaa. Kohta vastaa voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentin 1 kohtaa kuitenkin sillä erotuksella, että välityskelpoisuuden puuttuminen ei olisi enää välitystuomion mitättömyysperuste, vaan peruste välitystuomion kumoamiselle.

Momentin *7 kohdan* mukaan välitystuomio voitaisiin kumota, jos välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa. Kohta vastaa mallilain 34(2)(b)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(b) artiklaa. Kohta vastaa voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentin 2 kohtaa kuitenkin sillä erotuksella, että oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus ei olisi enää välitystuomion mitättömyysperuste, vaan peruste välitystuomion kumoamiselle.

Välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus eroavat muista kumoamisperusteista niihin liittyvän julkisen intressin vuoksi. Sen vuoksi pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin, että tuomioistuimen olisi kumoamiskannetta ratkaistessaan otettava nämä perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Pykälän 4 *momentissa* on säännös kumoamiskanteen nostamisen määräajasta. Asianosaisen olisi nostettava kanne välitystuomion kumoamisesta 60 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista. Jos asiassa olisi tehty välitystuomion oikaisua, tulkintaa tai lisätuomiota koskeva pyyntö, kanne olisi nostettava 60 päivän kuluessa välitysoikeuden tällaisen pyynnön johdosta tekemän päätöksen tiedoksisaannista. Ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin välitystuomion kumoamista koskevassa asiassa olisi Helsingin hovioikeus.

Pykälän 5 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 42 §:ää vastaava säännös kumoamiskannetta koskevan asian käsittelyn lykkäämisestä tuomioistuimessa. Tuomioistuin voisi asianosaisen pyynnöstä perustellusta syystä lykätä asian käsittelyä ja varata välitysoikeudelle tilaisuuden kumoamisperusteen poistamiseksi jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun sitä varten tarpeelliseen toimenpiteeseen. Voimassa olevaa lakia on täydennetty niin, että asian käsittelyn lykkääminen edellyttäisi perusteltua syytä.

8 luku Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

45 §. Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano. Pykälään ehdotetaan otettavaksi pääosin mallilain 35 artiklaa vastaavat säännökset välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Voimassa olevasta laista poiketen pykälässä säädettäisiin sekä Suomessa että vieraassa valtiossa annetun välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Voimassa olevassa laissa välitystuomion täytäntöönpanoa koskevat eri säännökset riippuen siitä, onko välitystuomio annettu Suomessa vai vieraassa valtiossa.

Pykälän *1 momentista* ilmenee, että välitystuomio on sitova riippumatta siitä, missä valtiossa se on annettu. Välitystuomion täytäntöönpano edellyttäisi tuomioistuimelle tehtävää hakemusta. Täytäntöönpanosta päättäisi 5 §:n 2 momentin mukaan Helsingin hovioikeus.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin välitystuomion täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen sisällöstä. Hakemukseen olisi liitettävä välitystuomio tai sen jäljennös. Voimassa olevasta laista poiketen hakemukseen ei olisi enää liitettävä välityssopimusta tai sen jäljennöstä.

Muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä laadittuun välitystuomioon olisi lisäksi liitettävä oikeaksi todistettu käännös jommallekummalle näistä kielistä. Käännösvaatimuksesta voitaisiin kuitenkin poiketa, kuten nykyäänkin. Usein voitaisiin pitää riittävänä, että tuomiolauselma on käännetty suomen tai ruotsin kielelle.

Pykälän *3 momentin* mukaan tuomioistuimen olisi varattava täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi, jos siihen ei ole erityistä estettä. Asia käsiteltäisiin kirjallisessa menettelyssä, jos tuomioistuin ei muuta määrää.

Pykälän *4 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi uusi säännös välitysmenettelyn lopettamispäätökseen sisältyvien välitysmenettelyn kustannuksia koskevien päätösten täytäntöönpanosta. Momentti koskisi 40 §:n mukaisia päätöksiä välitysoikeuden jäsenten palkkioista ja kulukorvauksista sekä 42 §:n mukaisia päätöksiä asianosaiselle välitysmenettelystä aiheutuneiden kulujen korvaamisesta ja päätöksiä välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta. Nämä päätökset voitaisiin hakemuksesta panna täytäntöön samalla tavoin kuin välitystuomio.

Pykälän *5 momentissa* olisi viittaussäännös ulosottokaaren 2 luvun 19 §:n säännöksiin välitystuomion täytäntöönpanosta.

46 §. *Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet.* Sääntely välitystuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon esteperusteista muutettaisiin mallilakia vastaavaksi niin, että Suomessa ja

vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat esteperusteet.

Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi pääosin mallilain 36 artiklaa ja New Yorkin yleissopimuksen V artiklaa vastaavat säännökset välitystuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon esteperusteista. Tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä osittain, jos esteperuste koskisi vain osaa välitystuomiosta.

Momentin *1 kohta* koskee tilanteita, joissa osapuolten välillä ei ole ollut pätevää välityssopimusta. Täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 1 kohdan kumoamisperustetta ja asiallisesti mallilain 36(1)(a)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(a) artiklaa. Kohta vastaa myös pääosin vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskevaa voimassa olevan lain 53 §:n 1 kohdan täytäntöönpanon esteperustetta.

Momentin *2 kohta* koskee täytäntöönpanon epäämistä välitysmenettelyä koskevan tiedonsaannin puutteiden perusteella. Täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisperustetta ja voimassa olevan lain 53 §:n 2 kohdan täytäntöönpanon esteperustetta. Kohta vastaa myös mallilain 36(1)(a)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(b) artiklaa.

Momentin *3 kohdan* mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 3 kohdan kumoamisperustetta ja voimassa olevan lain 53 §:n 3 kohdan täytäntöönpanon esteperustetta. Kohta vastaa myös pääosin mallilain 36(1)(a)(iii) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(c) artiklaa.

Momentin 4 kohdan mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 4 kohdan kumoamisperustetta sillä erotuksella, että kumoamisperustetta koskevassa säännöksessä välitysmenettelyn paikan laki on tämä laki, koska säännöstä sovelletaan välitysmenettelyihin, joiden paikka on Suomessa. Erona voimassa olevaan 53 §:n 4 kohdan täytäntöönpanon esteperusteeseen on, että kohdassa ei edellytetä, että välitysoikeuden kokoonpano on poikennut merkittävästi asianosaisten sopimuksesta tai sovellettavasta laista. Kohta vastaa mallilain 36(1)(a)(iv) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(d) artiklaa.

Momentin 5 kohdan mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisperustetta sillä erotuksella, että kumoamisperustetta koskevassa säännöksessä välitysmenettelyn paikan laki on tämä laki. Ehdotetussa kohdassa edellytyksenä on, että menettelyvirhe on todennäköisesti vaikuttanut jutun lopputulokseen. Tältä osin säännöksen sanamuoto eroaa voimassa olevan 53 §:n 4 kohdasta. Kohta vastaa pääosin mallilain 36(1)(a)(iv) artiklaa ja yleissopimuksen V(1)(d) artiklaa.

Momentin 6 kohdan mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 6 kohdan kumoamisperustetta. Kohta vastaa mallilain 36(1)(b)(i) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(a) artiklaa.

Momentin 7 kohdan mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa. Kohta vastaa 44 §:n 2 momentin 7 kohdan kumoamisperustetta. Kohta vastaa mallilain 36(1)(b)(ii) artiklaa ja yleissopimuksen V(2)(b) artiklaa.

Momentin 8 kohdan mukaan täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, jos välitystuomio ei ole vielä tullut asianosaisia sitovaksi tai se on kumottu tai sen

täytäntöönpanoa on lykätty siinä valtiossa, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu. Kohta vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 53 §:n 5 kohtaa.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin, että välityskelpoisuuden puuttuminen ja oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus olisivat sellaisia täytäntöönpanon esteperusteita, jotka tuomioistuimen olisi välitystuomion täytäntöönpanoa koskevaa asiaa ratkaistessaan otettava huomioon omasta aloitteestaan.

Ehdotetun välitystuomion täytäntöönpanoa koskevan sääntelyn lähtökohtana on mallilain mukaisesti, että Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskevat samat täytäntöönpanon esteperusteet ja että välitystuomion täytäntöönpanon esteperusteet vastaavat välitystuomion kumoamisperusteita. Tämä mallilain mukainen sääntely olisi kuitenkin ongelmallinen tilanteissa, joissa tuomioistuin on jo hylännyt välitystuomion kumoamista koskevan kanteen tai asianosainen on laiminlyönyt kumoamiskanteen nostamisen määräajassa. Sen vuoksi pykälän 3 *momenttiin* ehdotetaan otettavaksi näitä tilanteita koskevat poikkeussäännökset. Momentin mukaan Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei voitaisi kieltäytyä, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty. Jos kannetta Suomessa annetun välitystuomion kumoamisesta ei olisi nostettu määräajassa, välitystuomion täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä vain, jos riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä tai jos välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.

47 §. Täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkääminen. Pykälä sisältää välitystuomion täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkäämistä koskevat säännökset, jotka pääosin vastaavat voimassa olevan lain 55 §:n 2 momenttia ja mallilain 36 artiklan 2 kohtaa.

Pykälä koskee tilannetta, jossa välitystuomion täytäntöönpanon hakijan vastapuoli on pyytänyt välitystuomion kumoamista tai sen täytäntöönpanon lykkäämistä sen valtion viranomaiselta, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu. Tuomioistuin, jolta välitystuomion täytäntöönpanoa on pyydetty, voisi tällöin lykätä täytäntöönpanoa koskevan päätöksen antamisen,

jos se pitäisi lykkäämistä perusteltuna. Tuomioistuin voisi samalla määrätä, että täytäntöönpanon hakijan vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa. Vakuutta koskeva määräys voitaisiin antaa vain täytäntöönpanon hakijan pyynnöstä.

9 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

48 §. Voimaantulo. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen.

49 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentissa on siirtymäsäännös, jonka mukaan lakia ei sovelleta välitysmenettelyyn, joka on tullut vireille ennen lain voimaantuloa. Välitysmenettelyn vireilletulon ajankohdasta säädetään ehdotetussa 24 §:ssä.

Pykälän 2 momentin siirtymäsäännös koskee sellaisia välitystuomion kumoamista tai välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevia asioita, joissa kumoamiskanne nostetaan tai täytäntöönpanohakemus tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen. Pykälän 1 momentista poiketen näissä asioissa sovellettaisiin välitystuomion kumoamista koskevaa 7 lukua ja välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa 8 lukua, vaikka välitysmenettely on tullut vireille ennen lain voimaantuloa. Näiden asioiden osalta sovellettaisiin myös 5 §:n 2 momentin säännöstä toimivaltaisesta tuomioistuimesta, joka olisi siten Helsingin hovioikeus.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

50 §. Aiemmat viittaussäännökset. Pykälässä säädettäisiin siitä, että muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus välimiesmenettelystä annettuun lakiin tarkoittaa välitysmenettelylain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan noin puolen vuoden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain tarkempaa voimaantuloajankohtaa määrättäessä on otettava huomioon tarve varata aikaa koulutuksen järjestämiseksi.

8 Suhde muihin esityksiin

8.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esityksellä ei ole budjettivaikutuksia.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa määrätään oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on vakiintuneesta katsonut, että vapaaehtoinen välitysmenettely ei herätä todellisia kysymyksiä 6 artiklan alla (Beg S.P.A. v. Italia, 20.5.2021, kohta 127, Semenya v. Sveitsi, 10.7.2025, kohta 197 ja Tabbane v. Sveitsi, 1.3.2016, kohta 27). Sitoutumalla välityslausekkeeseen asianosainen luopuu vapaaehtoisesti tietyistä 6 artiklan takaamista oikeuksista, mikä ei ole vastoin ihmisoikeussopimusta, jos luopuminen on tehty vapaaehtoisesti, laillisesti ja yksiselitteisesti.

Esitys on perustuslain ja Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukainen.

Lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Välitysmenettelylaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan välitysmenettelyyn, jonka paikka on Suomessa.

Lain 8 ja 9 §:ää sovelletaan myös, jos välitysmenettelyn paikka on ulkomailla tai sitä ei ole vielä määrätty.

Vaikka välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty, lain 10, 12, 13, 15 ja 16 §:ää sovelletaan myös, jos ainakin yhdellä asianosaisella on kotipaikka Suomessa.

Lain 8 lukua sovelletaan myös ulkomailla annetun välitystuomion tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon.

2 §

Tiedoksiantojen vastaanottaminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on toimitettu vastaanottajalle henkilökohtaisesti tai vastaanottajan toimipaikkaan, vakinaiseen asuinpaikkaan tai osoitteeseen taikka henkilölle, jolla on oikeus edustaa vastaanottajaa. Jos vastaanottajan tai vastaanottajan edustajan olinpaikka on tuntematon eikä sitä voida kohtuullisin toimenpitein saada selville, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on todisteellisesti lähetetty vastaanottajan viimeisimpään tunnettuun toimipaikkaan, vakinaiseen asuinpaikkaan tai osoitteeseen. Sähköistä viestintää käytettäessä kirjallinen viesti katsotaan vastaanotetuksi, kun se on lähetetty vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen tai se on saatavilla välitysoikeuden määräämässä sähköisessä järjestelmässä ja vastaanottaja saa tiedon tästä. Välitysoikeuden tultua asetetuksi välitysoikeus voi määrätä, miten tiedoksiantoja toimitetaan.

Tätä pykälää ei sovelleta tuomioistuimen toimittamiin tiedoksiantoihin.

3 §

Menettelyvirheeseen vetoaminen

Jos asianosainen on saanut tietää, että välitysmenettelyssä ei ole noudatettu tämän lain säännöstä, josta asianosaiset voivat poiketa, tai välityssopimuksessa sovittua, tai että välitysoikeus on ylittänyt toimivaltansa, asianosaisen on välitysmenettelyn aikana vedottava tällaiseen seikkaan laissa säädetyssä, asianosaisten sopimassa tai välitysoikeuden asettamassa määräajassa, tai jos sellaista ei ole, ilman aiheutonta

viivytystä saatuaan tietää edellä mainitusta seikasta. Muussa tapauksessa asianosaisen katsotaan luopuneen vetoamasta siihen välitysmenettelyssä ja tuomioistuimessa.

4 §

Tuomioistuimen toimivallan laajuus

Tuomioistuin on toimivaltainen tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa vain, jos tässä laissa niin säädetään.

5 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Lain 12, 13, 16 ja 19 §:ssä tarkoitettu asia tutkitaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa. Muutosta 41 §:ssä tarkoitettussa asiassa haetaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudelta.

Kanne 18 ja 44 §:ssä tarkoitettussa asiassa sekä hakemus 15, 20 ja 45 §:ssä tarkoitettussa asiassa tutkitaan Helsingin hovioikeudessa.

Lain 32 §:ssä tarkoitettu hakemus tehdään sille käräjäoikeudelle, jonka alueella kuultava tai se, jota asia muuten koskee, oleskelee.

2 luku

Välityssopimus

6 §

Välityskelpoisuus

Välitysmenettelyssä voidaan ratkaista riita, josta voidaan tehdä sovinto.

7 §

Välityssopimus

Asianosaiset voivat sopia, että riita taikka kaikki tai tietyt määrätystä oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti välitysmenettelyssä, jollei laissa toisin säädetä.

Välityssopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka soveltumisesta asianosaiset ovat sopineet. Mikäli asianosaiset eivät ole sopineet välityssopimukseen sovellettavasta laista, sovelletaan asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia ja toissijaisesti oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia.

Välityssopimukseen rinnastettavana pidetään sellaista testamenttiin, lahjakirjaan, konossementtiin tai näihin rinnastettaviin asiakirjoihin, yhdistyksen tai säätiön sääntöihin taikka osakeyhtiön tai muun yhtiön taikka yhteisön yhtiöjärjestykseen sisältyvää välitysmenettelyä koskevaa määräystä, jota asianosaiset tai se, jota vastaan vaatimuksia esitetään, ovat velvollisia noudattamaan.

8 §

Välityssopimus ja kanne tuomioistuimessa

Tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi asiaa, joka on välitysmenettelyssä ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan.

Välitysmenettely voidaan aloittaa tai sitä voidaan jatkaa, ja asiassa voidaan antaa välitystuomio sen estämättä, että 1 momentissa mainittu asia on vireillä tuomioistuimessa.

9 §

Välityssopimus ja tuomioistuimen määräämät turvaamistoimet

Välityssopimuksen estämättä tuomioistuin voi asian ollessa välitysoikeuden käsiteltävänä tai sitä ennen määrätä turvaamistoimia sekä antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan.

3 luku

Välitysoikeuden kokoonpano

10 §

Välitysoikeuden jäsenten lukumäärä

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeudessa on kolme jäsentä.

11 §

Välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimukset

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeuden jäsenenä saa olla jokainen täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Välitysoikeuden jäsenenä saa Suomessa toimia myös muu kuin Suomen kansalainen.

12 §

Välitysoikeuden asettaminen

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenestä tai jäsenistä sekä heidän nimeämisessään noudatettavasta menettelystä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, kummankin asianosaisen on nimettävä kolmijäseniseen välitysoikeuteen yksi jäsen, ja näin nimettyjen jäsenten on nimettävä kolmas jäsen toimimaan välitysoikeuden puheenjohtajana. Jos asianosainen ei ole nimennyt välitysoikeuden jäsentä 30 päivän kuluessa toiselta asianosaiselta saamastaan pyynnöstä tehdä niin, tai jos asianosaisten nimeämät välitysoikeuden jäsenet eivät pääse sopimukseen kolmannelta jäsenestä 30 päivän kuluessa nimeämisestään, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välitysoikeuden jäsenen.

Jos asianosaiset eivät pääse sopimukseen yksijäsenisen välitysoikeuden jäsenestä, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen.

Asianosainen ei saa ilman vastapuolen suostumusta peruuttaa tekemäänsä välitysoikeuden jäsenen nimeämistä sen jälkeen, kun vastapuoli on saanut tiedon nimeämisestä.

Jos välitysoikeutta ei voida asettaa asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välitysoikeuden jäsenen tai puuttuvat jäsenet.

Kun asianosainen on 2, 3 tai 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa pyytänyt tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen, tuomioistuimen on määrättävä välitysoikeuden jäsen, jollei ole ilmeistä, että välitysmenettelylle ei ole laillisia edellytyksiä. Määrätessään välitysoikeuden jäsenen tuomioistuimen on otettava huomioon asianosaisten sopimuksessa välitysoikeuden jäsenelle asetetut kelpoisuusvaatimukset sekä seikat, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueettoman ja riippumattoman välitysoikeuden jäsenen määräämisen.

Tuomioistuimen päätökseen, jolla tuomioistuin on määrännyt välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta. Muutosta voi kuitenkin hakea päätökseen, jolla on hylätty hakemus välitysoikeuden jäsenen määräämisestä.

13 §

Välitysoikeuden asettaminen moniasianosaismenettelyssä

Jos välitysmenettelyssä on useita asianosaisia joko kantajina tai vastaajina, näiden tahojen on nimettävä yhdessä välitysoikeuden jäsen kolmijäseniseen välitysoikeuteen, jos toisin ei ole sovittu. Jos he eivät nimeä yhdessä välitysoikeuden jäsentä 30 päivän kuluessa saamastaan 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua pyynnöstä, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenet kaikkien asianosaisten puolesta ja erottamaan jo nimetyn välitysoikeuden jäsenen tehtävästään. Tuomioistuimen päätökseen, jolla se on erottanut välitysoikeuden jäsenen tämän momentin perusteella, ei saa hakea muutosta.

Jos kolmas taho on liitetty asianosaiseksi välitysmenettelyyn 19 §:n mukaisesti, eikä tämä ole päässyt osallistumaan välitysoikeuden jäsenten nimeämiseen, tuomioistuimen on kyseisen asianosaisten hakemuksesta erotettava muut kuin tuomioistuimen nimeämät välitysoikeuden jäsenet. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, puuttuvat välitysoikeuden jäsenet nimetään tämän jälkeen siten kuin 1 momentissa tai 12 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Tuomioistuimen päätökseen, jolla se on erottanut välitysoikeuden jäsenen tämän momentin perusteella, ei saa hakea muutosta.

Muilta osin välitysoikeuden asettamiseen, kun välitysmenettelyssä on useampi kuin kaksi asianosaista, sovelletaan, mitä 12 §:ssä säädetään.

14 §

Esteellisyysperusteet

Välitysoikeuden jäsenen tulee tehtävässään olla puolueeton ja riippumaton.

Sen, jonka suostumusta välitysoikeuden jäsenen tehtävään on pyydetty, tulee heti ilmoittaa, jollei hän kieltäydy tehtävästä, kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan. Välitysoikeuden jäsen on velvollinen välitysmenettelyn päättymiseen asti viipymättä

ilmoittamaan asianosaisille kaikki edellä tarkoitetut seikat, joita ei ole ennestään saatettu asianosaisten tietoon.

Välitysoikeuden jäsen on asianosaisen vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Asianosainen voi vaatia välitysoikeuden jäsenen, jonka hän on nimennyt tai jonka nimeämiseen hän on osallistunut, julistamista esteelliseksi vain sellaisen seikan perusteella, jonka asianosainen on saanut tietää vasta nimeämisen jälkeen.

15 §

Esteelliseksi julistamista koskeva menettely

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty, asianosaisen on esitettävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välitysoikeuden asettamisesta ja edellä 14 §:ssä mainitusta seikasta. Vaatimus on tehtävä välitysoikeudelle kirjallisesti. Vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste. Jos asianosainen on vaatinut välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi eikä tämä luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei hyväksy vaatimusta, välitysoikeuden on ratkaistava esteellisyyttä koskeva kysymys.

Jos asianosaisten sopimassa tai 2 momentin mukaisessa menettelyssä esitetty vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi ei menesty, esteelliseksi julistamista vaatinut asianosainen voi 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon vaatimuksen hylkäämisestä, pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyyttä koskevan kysymyksen. Asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion.

16 §

Välitysoikeuden jäsenen erottaminen

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenen erottamisesta.

Tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen,

- 1) joka ei täytä 11 §:ssä säädettyjä tai asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia; tai
- 2) joka tulee oikeudellisesti tai tosiasiallisesti kykenemättömäksi hoitamaan tehtäväänsä tai ei muusta syystä hoida tehtävää ilman aiheetonta viivästystä.

Tuomioistuimen on ennen erottamista varattava toiselle asianosaiselle ja välitysoikeuden jäsenille tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Tuomioistuimen päätökseen välitysoikeuden jäsenen erottamista koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta.

17 §

Uuden välitysoikeuden jäsenen nimeäminen

Jos välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy 15 tai 16 §:n nojalla, tehtävästä luopumisen tai asianosaisten sopimuksen vuoksi tai muusta syystä, hänen tilalleen on nimettävä uusi jäsen noudattaen samoja menettelysääntöjä, joita sovellettiin hänen nimeämiseensä.

4 luku

Välitysoikeuden toimivalta

18 §

Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan

Välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita.

Välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä arvioitaessa välityslauseketta, joka on osa muuta sopimusta, pidetään itsenäisenä suhteessa sopimuksen muihin ehtoihin.

Väite välitysoikeuden toimivallan puuttumisesta tai ylittämisestä on tehtävä viimeistään vastauksessa kanteeseen tai vaatimukseen, jonka väitetään ylittävän välitysoikeuden toimivallan. Välitysoikeus voi ratkaista toimivaltaväitteen joko päätöksellään välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomiossa.

Jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, taikka päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita kokonaan tai osittain, asianosainen voi saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa päätöksen tai välitystuomion tiedoksisaannista. Välitysoikeus, joka katsoo olevansa toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, voi asian ollessa vireillä tuomioistuimessa jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Jos tuomioistuin on päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen, ja tuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi, välitysoikeuden on jatkettava välitysmenettelyä ja annettava välitystuomio.

19 §

Liittäminen ja yhdistäminen

Asianosaiset ja kolmas taho voivat sopia kolmannen tahon liittämisestä välitysmenettelyn asianosaiseksi. Jos toisin ei ole sovittu välitysoikeus, tai jos sitä ei ole asetettu, tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta liittää kolmannen tahon asianosaiseksi välitysmenettelyyn, jos

- 1) asianosaiset ja kolmas taho suostuvat liittämiseen tai
- 2) liittäminen perustuu asianosaisia ja kolmatta tahoja sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus tai tuomioistuin katsoo liittämiseen olevan perusteltu syy.

Kahden tai useamman välitysmenettelyn asianosaiset voivat sopia välitysmenettelyjen yhdistämisestä yhdeksi välitysmenettelyksi. Jos toisin ei ole sovittu, välitysoikeus voi asianosaisen hakemuksesta yhdistää yhdeksi välitysmenettelyksi käsiteltäväkseen kaksi tai useampia välitysmenettelyjä, jos

- 1) kaikkien välitysmenettelyjen asianosaiset suostuvat yhdistämiseen tai
- 2) yhdistettävissä välitysmenettelyissä on samat välitysoikeudet ja yhdistäminen perustuu kaikkien välitysmenettelyjen asianosaisia sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus katsoo yhdistämiseen olevan perusteltu syy.

Välitysoikeuden on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asianosaisille ja kolmannelle taholle ennen liittämistä päättämistä ja kaikkien yhdistettävien välitysmenettelyjen asianosaisille ennen yhdistämistä päättämistä. Myös tuomioistuimen on ennen liittämistä päättämistä varattava asianosaisille ja kolmannelle taholle tilaisuus tulla kuulluksi.

Asianosaiset voivat sopia yhdistettyjen välitysmenettelyjen erottamisesta. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi perustellusta syystä asianosaisia kuultuaan erottaa yhdistetyt välitysmenettelyt.

Mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, jos ei ole toisin sovittu.

20 §

Turvaamistoimet

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi asianosaisen hakemuksesta määrätä riitaa koskevan tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimen. Välitysoikeuden määräämä turvaamistoimi sitoo asianosaisia.

Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Välitysoikeus voi muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen asianosaisen hakemuksesta tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan. Välitysoikeuden tulee viimeistään lopullisessa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä määrätä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa.

Välitysoikeus voi määrätä, että turvaamistoimen hakijan on asetettava asianmukainen vakuus vahingosta, joka voi syntyä vastapuolelle turvaamistoimesta.

Tuomioistuimien vahvistaa asianosaisen hakemuksesta Suomessa annetun 1 momentissa tarkoitetun turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi. Hakemus voidaan hylätä vain, jos

- 1) on olemassa 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu peruste, jolla välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä;
- 2) Suomen tuomioistuin on määrännyt vastaavan turvaamistoimen tai sitä koskeva hakemus on vireillä Suomen tuomioistuimessa;
- 3) välitysoikeuden määräästä vakuuden asettamisesta ei ole noudatettu;
- 4) välitysoikeus on peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen; tai
- 5) turvaamistoimi on laadultaan tai sisällöltään sellainen, että sitä ei Suomen lain mukaan voida panna täytäntöön.

Tuomioistuin voi asianosaisen tai välitysoikeuden hakemuksesta kumota 4 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskevan päätöksen tai muuttaa sitä.

Turvaamistoimen hakijan on korvattava vastapuolelle turvaamistoimesta ja sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja kulut, jos ilmenee, että turvaamistoimella turvattavaa oikeutta ei turvaamistointa myönnettäessä ole ollut. Välitysoikeus ratkaisee korvausvaatimuksen, jos asianosainen sitä vaatii.

5 luku

Asian käsittely välitysmenettelyssä

21 §

Asianosaisten tasapuolinen kohtelu ja tarpeellinen asianajotilaisuus

Asianosaisia on kohdeltava tasapuolisesti. Välitysoikeuden on varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa.

22 §

Menettelysäännökset

Asianosaiset voivat sopia asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei muuta johdu.

Välitysoikeus päättää asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin siitä ei ole sovittu eikä tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Välitysoikeuden tulee edistää riidan asianmukaista ja joutuisaa käsittelyä. Muiden välitysmenettelyyn osallisten on myötävaikutettava siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia.

Asianosaisen on toimitettava kaikki välitysoikeudelle toimittamansa lausumat, asiakirjat, viestit ja muut tiedot samalla tai ilman aiheetonta viivytystä myös toiselle asianosaiselle. Välitysoikeuden on toimitettava muulta kuin asianosaiselta saamansa asiaa koskeva aineisto viipymättä asianosaisille.

23 §

Välitysmenettelyn paikka

Asianosaiset voivat sopia välitysmenettelyn paikasta. Jos siitä ei ole sovittu, välitysoikeus määrää välitysmenettelyn paikan ottaen huomioon paikan tarkoituksenmukaisuuden asian olosuhteiden ja käsittelyn kannalta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, välitysoikeus voi kokoontua, kuulla asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita sekä suorittaa katselmuksia muualla kuin välitysmenettelyn paikassa, myös Suomen rajojen ulkopuolella.

24 §

Välitysmenettelyn aloittaminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysmenettely tulee vireille sinä päivänä, jolloin vastaaja on saanut vastapuoleltaan kirjallisen ilmoituksen riidan osoittamisesta välitysoikeuden ratkaistavaksi. Ilmoituksessa on viitattava välityssopimukseen ja siinä on mainittava asianosaiset ja välitysoikeuden ratkaistavaksi osoitettu riitakysymys, jollei se ilmene välityssopimuksesta.

25 §

Välitysmenettelyn kieli

Asianosaiset voivat sopia, mitä kieltä tai mitä kieliä välitysmenettelyssä on käytettävä. Jos siitä ei ole sovittu, välitysoikeus päättää välitysmenettelyn kielestä tai kielistä. Välitysmenettelyn kieltä käytetään asianosaisten kirjallisissa lausumissa, suullisissa käsittelyissä ja kuulemisissa sekä välitysoikeuden tuomiossa, päätöksissä ja muussa viestinnässä, jollei muuta ole sovittu tai määrätty.

Välitysoikeus voi määrätä, että jokaiseen asiassa esitettävään asiakirjaan on liitettävä käännös kielelle, josta asianosaiset ovat sopineet tai jonka välitysoikeus on päättänyt.

26 §

Kanne ja vastaus

Kantajan on ilmoitettava yksilöidyt vaatimuksensa ja vaatimusten perusteena olevat seikat sekä vastaajan annettava näiden johdosta vastauksensa sekä esitettävä mahdollinen vastakanteensa ja kuittausvaatimuksensa asianosaisten sopimissa tai välitysoikeuden asettamissa määräajoissa. Välitysoikeus voi kehottaa asianosaisia samalla esittämään tai ilmoittamaan todistelunsa.

Asianosainen saa välitysmenettelyn aikana muuttaa tai täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita, jollei välitysoikeus katso, että asian ratkaiseminen sen vuoksi kohtuuttomasti viivästyy tai että se ei ole hyväksyttävää asianosaisen viivyttely huomioon ottaen.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan asettaa määräpäivän, jonka jälkeen asianosaiset eivät saa esittää pääasiaan liittyviä uusia vaatimuksia, väitteitä tai todistelua, ellei välitysoikeus erityisestä syystä salli sitä.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

27 §

Useisiin sopimuksiin perustuvat vaatimukset

Asianosaiset voivat esittää samassa välitysmenettelyssä useisiin sopimuksiin perustuvia vaatimuksia edellyttäen, että ne perustuvat samaan tai toisiinsa tosiasiallisesti liittyviin oikeussuhteisiin sekä samaan välityssopimukseen tai useisiin välityssopimuksiin, joissa ei ole ristiriitaisia määräyksiä.

28 §

Suullinen käsittely ja kirjallinen menettely

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus päättää, järjestetäänkö asiassa suullinen käsittely todistelun vastaanottamista tai suullisten lausumien esittämistä varten vai ratkaistaanko asia asiakirjojen ja muun aineiston perusteella kirjallisessa menettelyssä. Jos asianosainen pyytää suullista käsittelyä eivätkä asianosaiset ole toisin sopineet, välitysoikeuden on järjestettävä suullinen käsittely sopivassa vaiheessa asian käsittelyä.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan määrätä, että suullinen käsittely järjestetään kokonaan tai osittain etäyhteydellä taikka että asianosaista, todistajaa tai asiantuntijaa kuullaan etäyhteydellä.

Välitysoikeuden on ilmoitettava asianosaisille riittävän ajoissa etukäteen suullisesta käsittelystä, kuulemisesta ja katselmuksesta.

29 §

Asianosaisen laiminlyönnin seuraukset

Jos kantaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta kannekirjelmän, välitysoikeuden on tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta.

Jos vastaaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta vastauksen, välitysoikeuden on jatkettava asian käsittelyä pitämättä laiminlyöntiä kantajan vaatimusten tai väitteiden myöntämisenä.

Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jäänyt pois suullisesta käsittelystä, jättänyt esittämättä todistelua tai muutoin jättänyt käyttämättä tilaisuuden asiansa ajamiseen, välitysoikeus voi jatkaa asian käsittelyä ja antaa välitystuomion käytettävissä olevan todistelun ja välitysmenettelyssä saadun muun aineiston perusteella.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

30 §

Todistelu

Asianosaisten tehtävänä on esittää tarpeelliseksi katsomansa todistelu.

Välitysoikeus voi evätä tarjotun todistelun, jos se on asian ratkaisun kannalta selvästi merkityksetöntä, jos epäminen on perusteltua ottaen huomioon, missä vaiheessa menettelyä uutta todistelua aiotaan esittää tai jos todistelun esittäminen olisi sen sisältö tai hankintatapa huomioon ottaen epäasiallista.

Välitysoikeus voi pyytää asianosaista, todistajaa tai muuta henkilöä saapumaan kuultavaksi asiassa sekä velvoittaa asianosaisen esittämään asiakirjan tai muun todisteen, jolla voi olla merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Välitysoikeus voi määrätä toimitettavaksi esineen, kiinteän omaisuuden tai paikan taikka muun kohteen katselmuksen. Välitysoikeus voi myös antaa todisteluun liittyviä väliaikaismääräyksiä.

Välitysoikeus päättää, mikä merkitys asiassa kullekin todisteelle on annettava. Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt noudattamatta välitysoikeuden todistelua koskevaa päätöstä tai määräystä, välitysoikeus voi tehdä siitä asianmukaiseksi katsomansa päätelmät todistelua arvioidessaan.

Välitysoikeudella ei ole oikeutta asettaa uhkasakkoa eikä antaa määräyksiä muista pakkokeinoista. Välitysoikeudella ei myöskään ole oikeutta ottaa vastaan vakuutusta.

31 §

Välitysoikeuden nimeämä asiantuntija

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi nimetä asiantuntijan antamaan lausunnon välitysoikeuden yksilöimästä kysymyksestä.

Välitysoikeus voi velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijalle tehtävän suorittamista varten tarpeelliset tiedot sekä varaamaan tälle tilaisuuden tutkia asiakirjoja, tavaraa tai muuta omaisuutta.

Asianosaisen pyynnöstä tai välitysoikeuden katsoessa sen tarpeelliseksi välitysoikeus voi määrätä asiantuntijan osallistumaan lausuntonsa antamisen jälkeen suulliseen käsittelyyn, jossa asianosaisilla on mahdollisuus esittää asiantuntijalle kysymyksiä ja esittää asiantuntijatodistelua riidanalaisista kysymyksistä.

32 §

Tuomioistuinvastainen todistelun vastaanottaminen

Jos välitysoikeus pitää tarpeellisena asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelemista tuomioistuimessa taikka asianosaisen tai kolmannen henkilön velvoittamista esittämään asiakirja tai esine, jolla voi olla merkitystä todisteena asiassa, asianosainen voi esittää tätä koskevan hakemuksen tuomioistuimelle.

Tuomioistuimen on, noudattaen mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa säädetään todistelusta riita-asiassa, suoritettava hakemuksessa tarkoitettu toimenpide, jollei siihen

ole estettä. Asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelusta on ilmoitettava välitysoikeuden jäsenille sekä varattava näille tilaisuus osallistua siihen ja esittää kuultavalle kysymyksiä.

6 luku

Välitystuomio

33 §

Sovellettavat oikeusohjeet

Asianosaiset voivat sopia riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista. Jos asianosaisten sopimuksesta ei muuta ilmene, tietyn valtion lain soveltamista koskevan sopimuksen katsotaan viittaavan kyseisen valtion aineelliseen oikeuteen eikä sen lainvalintasäännöksiin.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus soveltaa sen valtion lakia tai muita oikeusohjeita, joiden soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana.

Välitysoikeus saa perustaa tuomionsa siihen, mitä se pitää kohtuullisena (ex aequo et bono) vain, jos asianosaiset ovat niin nimenomaisesti sopineet.

34 §

Päätöksenteko välitysoikeudessa

Välitysoikeuden tuomio tai muu päätös on tehtävä enemmistön mielipiteen mukaisesti. Jos erimielisyys koskee vaadittua määrää, tulee korkeimman määrän puolesta annetut äänet yhdistää sitä lähinnä olevan määrän puolesta annettuihin ääniin ja tarvittaessa jatkaa vastaavalla tavalla, kunnes löytyy mielipide, jota enemmistö kannattaa. Jos mikään mielipide ei saa enemmistön kannatusta, puheenjohtajan kanta ratkaisee.

Asianosaiset tai välitysoikeuden muut jäsenet voivat valtuuttaa välitysoikeuden puheenjohtajan päättämään yksin menettelyä koskevista kysymyksistä.

Jos yksi välitysoikeuden jäsen jättää ilman hyväksyttävää syytä osallistumatta päätöksentekoon, tämä ei estä muita välitysoikeuden jäseniä ratkaisemasta asiaa.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

35 §

Sovinto

Jos asianosaiset sopivat välitysoikeuden käsiteltävänä olevan riidan, välitysoikeus voi asianosaisten pyynnöstä vahvistaa asianosaisten tekemän sovinnon välitystuomiolla noudattaen, mitä 37 §:ssä säädetään.

36 §

Osa- ja välituomio

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan ratkaista erikseen välitystuomiolla itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia (osatuomio). Välitysoikeus voi ratkaista erikseen myös vaatimuksen sen osan, joka on myönnetty.

Saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on ratkaistava yhdessä.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan erikseen ratkaista välitystuomiolla sellaisen riitakysymyksen, jonka selvittämisestä asian ratkaiseminen muilta osin riippuu (välituomio), jolleivät molemmat asianosaiset vastusta välituomion antamista.

37 §

Välitystuomion muoto ja sisältö

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja välitysoikeuden jäsenen tai jäsenten on allekirjoitettava se. Jos välitysoikeudessa on useampi kuin yksi jäsen, jäsenten enemmistön allekirjoitukset riittävät, jos välitystuomiossa mainitaan syy jäsenen allekirjoituksen puuttumiselle.

Välitystuomio on perusteltava paitsi, jos asianosaiset ovat sopineet, että välitystuomiota ei tarvitse perustella, tai jos kyse on 35 §:ssä tarkoitetusta sovinnon vahvistavasta välitystuomiosta.

Välitystuomiossa on mainittava sen antamispäivä ja 23 §:n 1 momentin mukainen välitysmenettelyn paikka. Välitystuomio katsotaan annetuksi välitysmenettelyn paikassa.

Välitysoikeuden on toimitettava 1 momentin mukaisesti allekirjoitettu kappale välitystuomiosta kullekin asianosaiselle.

Asianosaisten suostumuksella välitystuomio voidaan antaa sähköisessä muodossa, josta sen sisältö, allekirjoitukset ja antamispäivä ilmenevät. Välitystuomio täyttää 1 momentin allekirjoittamista koskevan vaatimuksen, jos se on allekirjoitettu käyttämällä vähintään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 910/2014 3 artiklan 11 kohdan mukaista kehittyntä sähköistä allekirjoitusta tai muuta vastaavaa sähköistä allekirjoitusta, jonka oikeaperäisyydestä ei ole epäilyä.

38 §

Välitysmenettelyn lopettaminen

Välitysmenettely päättyy, kun välitysoikeus antaa lopullisen välitystuomion tai tekee tämän pykälän 2 momentissa tai 29 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Välitysoikeuden on tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos

1) kantaja peruuttaa kanteensa, paitsi jos vastaaja vastustaa menettelyn lopettamista ja välitysoikeus katsoo, että vastaajalla on hyväksyttävä syy saada asia lopullisesti ratkaistuksi välitystuomiolla;

2) asianosaiset sopivat menettelyn lopettamisesta; tai

3) välitysoikeus katsoo, että menettelyn jatkamisesta on muusta syystä tullut tarpeetonta tai mahdotonta.

Välitysoikeuden tehtävä päättyy, kun välitysmenettely lopetetaan, jollei 18 §:n 4 momentista, 39 §:stä tai 44 §:n 5 momentista muuta johdu.

39 §

Välitystuomion oikaisu, tulkinta ja lisätuomio

Asianosainen voi 30 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista pyytää välitysoikeutta

- 1) oikaisemaan välitystuomiossa olevan lasku- tai kirjoitusvirheen taikka muun sen kaltaisen virheen;
- 2) tulkitsemaan välitystuomion yksittäistä kohtaa tai osaa tai
- 3) antamaan lisätuomion välitysmenettelyssä esitetystä vaatimuksesta, jota ei ole välitystuomiossa ratkaistu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pyyntö on toimitettava samalla tai ilman aiheetonta viivytystä toiselle asianosaiselle.

Välitysoikeuden on tehtävä päätös oikaisusta ja tulkinnasta 30 päivän kuluessa ja annettava lisätuomio 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jos se pitää pyyntöä perusteltuna.

Välitysoikeus voi 30 päivän kuluessa välitystuomion antamispäivästä omasta aloitteestaan oikaista 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua virheeseen.

Välitysoikeus voi perustellusta syystä pidentää määräaikaa, jonka kuluessa 3 momentin mukainen päätös oikaisusta tai tulkinnasta on tehtävä taikka lisätuomio on annettava.

Ennen tässä pykälässä tarkoitettua päätöksen tekemistä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Mitä 37 §:ssä säädetään välitystuomiosta, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuun, tulkintaan ja lisätuomioon.

40 §

Välitysoikeuden palkkiot ja kulukorvaukset

Jos muuta ei ole sovittu tai muutoin sitovasti määrätty, välitysoikeus saa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä vahvistaa ja maksettavaksi tuomita kullekin välitysoikeuden jäsenelle tulevan palkkion ja korvauksen kuluista. Tuomitut palkkiot ja kulukorvaukset eräänntyvät maksettaviksi 30 päivän kuluttua välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä.

Välitysoikeuden jäsenille tulevien palkkioiden on oltava kohtuullisia ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Jollei muuta ole sovittu tai määrätty, asianosaiset ovat yhteisvastuullisesti velvollisia suorittamaan välitysoikeuden jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset, jollei välitysoikeus katso olevan perusteltua syytä poiketa yhteisvastuullisuudesta.

41 §

Muutoksenhaku välitysoikeuden palkkioihin ja kulukorvauksiin

Asianosaisella on oikeus 30 päivän kuluessa välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista hakea tuomioistuimelta muutosta välitysoikeuden palkkioiden ja kulukorvausten vahvistamista koskevaan päätökseen.

Muutosta haetaan toimittamalla kirjallinen hakemus sekä jäljennös välitystuomiosta tai välitysmenettelyn lopettamista koskevasta päätöksestä tuomioistuimelle.

Ennen kuin tuomioistuin ratkaisee 2 momentissa tarkoitetun muutoksenhakemuksen, sen on varattava muille välitysmenettelyn asianosaisille ja niille välitysoikeuden jäsenille, joiden palkkioita tai kulukorvauksia muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla asiassa kuulluiksi.

Tuomioistuimen päätös alentaa palkkioita tai kulukorvauksia tulee myös sellaisen asianosaisen hyväksi, joka ei ole hakenut muutosta.

42 §

Kustannusten jakautuminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä asianosaisen vaatimuksesta velvoittaa vastapuolen osaksi tai kokonaan korvaamaan asianosaisen välitysmenettelystä aiheutuneet kulut sekä päättää välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta asianosaisten keskinäisessä suhteessa. Välitysoikeus voi harkinnassaan ottaa huomioon jutun lopputuloksen, 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun asianosaisen myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin ja muut olosuhteet.

Asianosaisen maksettavaksi tuomitulle korvaukselle on vaadittaessa määrättävä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä.

43 §

Ennakko tai vakuus

Välitysoikeudella on oikeus vaatia asianosaisilta ennakko tai vakuus välitysoikeuden jäsenille tulevista palkkioista ja kulukorvauksista. Jos ennakkoa ei makseta tai vakuutta aseteta, välitysoikeus voi tehdä päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta osaksi tai kokonaan.

Jos asianosainen ei omalta osaltaan maksa ennakkoa tai aseta vakuutta välitysoikeuden asettamassa määräajassa, vastapuoli voi maksaa ennakon tai asettaa vakuuden kokonaisuudessaan.

7 luku

Välitystuomion kumoaminen

44 §

Välitystuomion kumoaminen

Välitystuomioon ei voi hakea muutosta ja se voidaan kumota vain tässä pykälässä tarkoitetun kanteen johdosta.

Tuomioistuin voi kumota välitystuomion kokonaan tai osittain vain jos:

1) välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan;

- 2) asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa;
 - 3) välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa;
 - 4) välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen;
 - 5) välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen;
 - 6) riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä; tai
 - 7) välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.
- Tuomioistuimen on otettava 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Asianosaisen tulee nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta tuomioistuimessa 60 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista taikka, jos asiassa on tehty 39 §:ssä tarkoitettu pyyntö, välitysoikeuden pyynnön johdosta tekemän päätöksen tiedoksisaannista.

Tuomioistuimessa, jossa on vireillä välitystuomion kumoamista koskeva kanne, voi asianosaisen pyynnöstä perustellusta syyistä lykätä asian käsittelyä ja varata välitysoikeudelle tilaisuuden kumoamisperusteen poistamiseksi jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun sitä varten tarpeelliseen toimenpiteeseen.

8 luku

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

45 §

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välitystuomio on sen antopaikasta riippumatta sitova ja tuomioistuin päättää asianosaisen hakemuksesta sen täytäntöönpanosta.

Välitystuomion täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen on liitettävä välitystuomio tai sen jäljennös. Välitystuomioon, joka on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, on lisäksi liitettävä oikeaksi todistettu käännös jommallekummalle näistä kielistä, jollei tuomioistuin myönnä tästä poikkeusta.

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, on täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. Asia käsitellään kirjallisessa menettelyssä, jollei tuomioistuin muuta määrää.

Välitysmenettelyn lopettamista koskevaan päätökseen sisältyvät 40 ja 42 §:ssä tarkoitettut päätökset voidaan hakemuksesta panna täytäntöön samalla tavoin kuin välitystuomio.

Välitystuomion täytäntöönpanossa on tuomioistuimen annettua siitä määräyksen noudatettava, mitä ulosottoaaren (705/2007) 2 luvun 19 §:ssä säädetään.

46 §

Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet

Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä kokonaan tai osittain vain jos:

1) välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan;

2) asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa;

3) välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa;

4) välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen;

5) välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen;

6) riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä;

7) välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa; tai

8) välitystuomio ei ole vielä tullut asianosaisia sitovaksi tai se on kumottu tai sen täytäntöönpanoa on lykätty siinä valtiossa, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu.

Tuomioistuimen on otettava 1 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettut perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä, jos 44 §:ssä tarkoitettu välitystuomion kumoamista koskeva kanne on lainvoimaisesti hylätty. Jos kannetta Suomessa annetun välitystuomion kumoamisesta ei ole nostettu mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettussa määräajassa, välitystuomion täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä vain tämän pykälän 1 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettulla perusteella.

47 §

Täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkäminen

Jos välitystuomion kumoamista tai sen täytäntöönpanon lykkäämistä on pyydetty 46 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetun valtion asianomaiselta viranomaiselta, tuomioistuin voi lykätä täytäntöönpanoa koskevan päätöksen antamisen, jos se katsoo tämän perustelluksi. Tuomioistuin voi samalla hakijan pyynnöstä määrätä, että vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa.

9 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan välimiesmenettelystä annettu laki (967/1992).

49 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleeseen välitysmenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 7 ja 8 lukua sovelletaan kuitenkin, jos välitystuomion kumoamista koskeva kanne nostetaan tai täytäntöönpanoa koskeva hakemus tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen. Tällöin sovelletaan tämän lain 5 §:n 2 momentin säännöstä toimivaltaisesta tuomioistuimesta 44 ja 45 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

50 §

Aiemmat viittaussäännökset

Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella välimiesmenettelystä annettuun lakiin tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viittausta tähän lakiin.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Lagförslag

Lag om skiljeförfarande

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skiljeförfaranden med säte i Finland.

Dessutom tillämpas 8 och 9 §, om skiljeförfarandets säte är utomlands eller ännu inte har bestämts.

Även om skiljeförfarandets säte ännu inte har bestämts, tillämpas dessutom 10, 12, 13, 15 och 16 §, om minst en part har hemvist i Finland.

Bestämmelserna i 8 kap. tillämpas också på erkännande och verkställighet av skiljedomar som meddelats utomlands.

2 §

Mottagande av delgivning

Om parterna inte har kommit överens om något annat, anses skriftlig delgivning ha tagits emot den dag då den har lämnats till mottagaren personligen eller levererats till mottagarens verksamhetsställe, vanliga vistelseort eller adress eller till en person som har rätt att företräda mottagaren. Om mottagarens eller företrädarens vistelseort inte är känd och inte genom skäligen åtgärder kan utredas, anses skriftlig delgivning ha tagits emot den dag då den bevisligen sändes till mottagarens senaste kända verksamhetsställe, vanliga vistelseort eller adress. När elektronisk kommunikation används anses ett skriftligt meddelande ha tagits emot när det har sänts till den adress som mottagaren uppgett eller när det finns att tillgå i ett elektroniskt system som skiljenämnden bestämt och mottagaren får kännedom om detta. När en skiljenämnd har blivit tillsatt kan skiljenämnden bestämma hur delgivning ska verkställas.

Denna paragraf tillämpas inte på delgivning som verkställs av domstolen.

3 §

Hänvisande till fel i förfarandet

Om en part har fått veta att skiljeförfarandet har avvikit från en sådan bestämmelse i denna lag som parterna kan avvika från, att skiljeförfarandet har avvikit från vad som överenskommits i skiljeavtalet eller att skiljenämnden har överskridit sin behörighet, ska parten under skiljeförfarandet hänvisa till denna omständighet inom den tid som föreskrivits i lag, överenskommits mellan parterna eller satts ut av skiljenämnden eller, om ingen sådan tid finns, utan obefogat dröjsmål efter att omständigheten kom till partens

kännedom. I annat fall anses parten ha avstått från att hänvisa till omständigheten under skiljeförfarandet och i domstol.

4 §

Omfattningen av domstolens behörighet

En domstol är behörig i ett ärende som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag endast om så föreskrivs i denna lag.

5 §

Behörig domstol

Ärenden som avses i 12, 13, 16 och 19 § prövas i Västra Nylands tingsrätt. Ändring i ärenden som avses i 41 § söks hos Västra Nylands tingsrätt.

Talan i ärenden som avses i 18 och 44 § och ansökningar i ärenden som avses i 15, 20 och 45 § prövas i Helsingfors hovrätt.

Ansökningar som avses i 32 § ska lämnas till den tingsrätt inom vars område den som ska höras eller den som saken annars berör vistas.

2 kap.

Skiljeavtal

6 §

Skiljedomsmissiga tvister

En tvist i vilken förlikning är tillåten får avgöras genom skiljeförfarande.

7 §

Skiljeavtal

Parterna kan komma överens om att en tvist eller alla eller vissa framtida tvister om angivna rättsförhållanden slutligt avgörs genom skiljeförfarande, om inte något annat föreskrivs i lag.

På skiljeavtalet tillämpas lagen i den stat vars lag parterna har kommit överens om att tillämpa. Om parterna inte har kommit överens om vilken lag som ska tillämpas på skiljeavtalet, tillämpas lagen i den stat där skiljeförfarandet enligt parternas avtal har sitt säte och i andra hand den lag som tillämpas på rättsförhållandet.

Med skiljeavtal jämställs en sådan bestämmelse om skiljeförfarande som ingår i ett testamente, gåvobrev eller konossement eller i härmed jämförbara handlingar, i en förenings eller stiftelses stadgar eller i ett aktiebolags, något annat bolags eller en sammanslutnings bolagsordning och som parterna eller den mot vilken ett yrkande riktas är skyldiga att iaktta.

8 §

Skiljeavtal och talan vid domstol

Domstolen får inte ta upp en sådan fråga till prövning som ska avgöras genom skiljeförfarande, om motparten gör en invändning mot frågan senast när den motparten första gången svarar i huvudsaken.

Ett skiljeförfarande kan inledas eller fortsätta, och en skiljedom kan meddelas i saken trots att en fråga som avses i 1 mom. är anhängig vid domstol.

9 §

Skiljeavtal och domstolens beslut om säkringsåtgärder

En domstol kan oberoende av skiljeavtalet medan saken behandlas av skiljenämnden eller innan det meddela beslut om säkringsåtgärder och meddela sådana interimistiska förordnanden och förbud som domstolen enligt lag är behörig att meddela.

3 kap.

Skiljenämndens sammansättning

10 §

Antalet medlemmar i skiljenämnden

Parterna kan komma överens om antalet medlemmar i skiljenämnden.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, har skiljenämnden tre medlemmar.

11 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna i skiljenämnden

Om parterna inte har kommit överens om något annat, får varje myndig person som inte har försatts i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats vara medlem i skiljenämnden.

Även den som inte är finsk medborgare får vara medlem i en skiljenämnd i Finland.

12 §

Tillsättande av skiljenämnden

Parterna kan komma överens om medlemmen eller medlemmarna i skiljenämnden och om det förfarande som ska tillämpas när de utnämns.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska vardera parten utnämna en medlem för en skiljenämnd med tre medlemmar, och de medlemmar som utnämnts på detta sätt ska utnämna en tredje medlem, som ska vara ordförande för skiljenämnden. Om en part inte har utnämnt en medlem i skiljenämnden inom 30 dagar från den andra partens begäran att utnämna en medlem eller om de medlemmar som parterna utnämnt inte har

enats om en tredje medlem inom 30 dagar från det att de blivit utnämnda, kan en part be domstolen utnämna den medlem i skiljenämnden som ytterligare ska utnännas.

Om parterna inte kan enas om medlemmen för en skiljenämnd med en medlem, kan en part be domstolen utnämna medlemmen i skiljenämnden.

En part får inte utan motpartens samtycke återkalla utnämningen av en medlem i skiljenämnden efter det att motparten har fått kännedom om utnämningen.

Om skiljenämnden inte kan tillsättas i enlighet med det förfarande som parterna har kommit överens om, kan en part be domstolen utnämna den eller de medlemmar i skiljenämnden som ytterligare ska utnännas.

När en part i ett fall som avses i 2, 3 eller 5 mom. har bett domstolen utnämna en medlem i skiljenämnden, ska domstolen utnämna en medlem om det inte är uppenbart att lagliga förutsättningar för skiljeförfarandet saknas. När domstolen utnämner en medlem i skiljenämnden ska den beakta de behörighetsvillkor för medlemmarna som parterna har kommit överens om och de omständigheter som bidrar till att trygga en opartisk och oberoende utnämning av medlemmarna.

I ett beslut genom vilket domstolen har utnämnt en medlem i skiljenämnden får ändring inte sökas. Ändring får dock sökas i ett beslut genom vilket domstolen har avslagit ansökan om utnämning av en medlem i skiljenämnden.

13 §

Tillsättande av skiljenämnden i ett flerpartsförfarande

Om det i skiljeförfarandet finns flera parter som antingen käre eller svarande, ska de tillsammans utnämna en medlem för en skiljenämnd med tre medlemmar, om inte något annat har överenskommit. Om de inte tillsammans utnämner en medlem i skiljenämnden inom 30 dagar från den begäran som avses i 12 § 2 mom., kan en part be domstolen utnämna medlemmarna i skiljenämnden på alla parter vägnar och skilja en medlem i skiljenämnden som redan utnämnts från sitt uppdrag. I ett beslut genom vilket domstolen har skiljt en medlem i skiljenämnden från uppdraget med stöd av detta moment får ändring inte sökas.

Om en tredje aktör har anslutits som part i skiljeförfarandet i enlighet med 19 § och inte har kunnat delta i utnämmandet av medlemmarna i skiljenämnden, ska domstolen på ansökan av parten skilja de andra medlemmarna i skiljenämnden än de som utnämnts av domstolen från uppdraget. Om parterna inte har kommit överens om något annat, utnämns de medlemmar i skiljenämnden som ytterligare ska utnännas efter detta i enlighet med vad som föreskrivs i 1 mom. eller 12 § 2 och 3 mom. I ett beslut genom vilket domstolen har skiljt en medlem i skiljenämnden från uppdraget med stöd av detta moment får ändring inte sökas.

I övrigt tillämpas på tillsättandet av skiljenämnden när det finns fler än två parter i skiljeförfarandet vad som föreskrivs i 12 §.

14 §

Jävsgrunder

Varje medlem i skiljenämnden ska i sitt uppdrag vara opartisk och oberoende.

Den som ombetts åta sig ett uppdrag som medlem i skiljenämnden ska, om inte denne avsäger sig uppdraget, genast uppge alla omständigheter som med fog kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet eller oberoende. Varje medlem i skiljenämnden är tills

skiljeförfarandet har slutförts skyldig att utan dröjsmål meddela parterna alla sådana ovan avsedda omständigheter som inte tidigare har meddelats parterna.

En medlem i skiljenämnden ska på yrkande av en part förklaras jävig, om sådana omständigheter framkommer som ger befogad anledning att betvivla medlemmens opartiskhet eller oberoende. En part kan endast på grund av en omständighet som parten inte har fått kännedom om förrän efter utnämningen yrka att en sådan medlem i skiljenämnden som parten har utnämnt eller i vars utnämning parten har deltagit ska förklaras jävig.

15 §

Förfarande när en medlem förklaras jävig

Parterna kan komma överens om förfarandet för när en medlem i skiljenämnden ska förklaras jävig.

Om parterna inte har kommit överens om saken i enlighet med 1 mom., ska en part framställa yrkande om att medlemmen ska förklaras jävig inom 15 dagar från det att parten fick kännedom om att skiljenämnden tillsatts och om en omständighet som nämns i 14 §. Yrkandet ska framställas skriftligen hos skiljenämnden. I yrkandet ska anges grunden för yrkandet. Om en part har yrkat att en medlem i skiljenämnden ska förklaras jävig, men medlemmen inte frånträder sitt uppdrag eller den andra parten inte godkänner yrkandet, ska skiljenämnden avgöra frågan om jäv.

Om ett sådant yrkande att förklara en medlem i skiljenämnden jävig som framställts i enlighet med det förfarande som parterna har kommit överens om eller i enlighet med det förfarande som föreskrivs i 2 mom. avslås, kan den part som yrkat på att förklara medlemmen jävig inom 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om att yrkandet avslagits be domstolen avgöra frågan om jäv. Medan ärendet är anhängigt i domstol kan skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom.

16 §

Skiljande av en medlem i skiljenämnden från uppdraget

Parterna kan komma överens om att skilja en medlem i skiljenämnden från uppdraget.

Domstolen ska på ansökan av en part skilja en sådan medlem i skiljenämnden från uppdraget

1) som inte uppfyller de behörighetsvillkor som anges i 11 § eller som parterna har kommit överens om, eller

2) som rättsligt eller faktiskt blir oförmögen att sköta sitt uppdrag eller av någon annan anledning inte sköter uppdraget utan obefogat dröjsmål.

Innan en medlem i skiljenämnden skiljs från uppdraget ska domstolen bereda den andra parten och medlemmarna i skiljenämnden tillfälle att bli hörda, om inte det finns något särskilt hinder för detta.

I domstolens beslut i ett ärende som gäller skiljande av en medlem av skiljenämnden från dennes uppdrag får ändring inte sökas.

17 §

Utnämning av en ny medlem i skiljenämnden

Om uppdraget för en medlem i skiljenämnden tar slut med stöd av 15 eller 16 §, med anledning av att medlemmen frånträder uppdraget eller parterna har kommit överens om det eller av någon annan anledning, ska en ny medlem i dennes ställe utnämnas i enlighet med samma bestämmelser om förfarandet som tillämpades när denne utnämndes.

4 kap.

Skiljenämndens behörighet

18 §

Skiljenämndens behörighet att fatta beslut om sin behörighet

Skiljenämnden har behörighet att fatta beslut om sin behörighet att avgöra en tvist.

Vid bedömning av skiljeavtalets existens och giltighet ska en skiljeklausul i ett annat avtal anses vara oavhängig av övriga villkor i avtalet.

En invändning om att skiljenämnden saknar behörighet eller har överskridit sin behörighet ska göras senast i svaret på den talan eller det yrkande som enligt invändningen överskrider skiljenämndens behörighet. Skiljenämnden kan avgöra invändningen om behörigheten antingen genom ett beslut under skiljeförfarandet eller i den slutliga skiljedomen.

Om skiljenämnden i sitt beslut under skiljeförfarandet har ansett att den är behörig att avgöra tvisten helt eller delvis, eller om skiljenämnden i sitt beslut under skiljeförfarandet eller i den slutliga skiljedomen har ansett att den saknar behörighet att avgöra tvisten helt eller delvis, kan en part hänskjuta frågan till domstol inom 30 dagar från delfäendet av beslutet eller skiljedomen. En skiljenämnd som anser sig vara behörig att avgöra en tvist helt eller delvis kan medan frågan är anhängig i domstol fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom. Om domstolen har beslutat att skiljenämnden är behörig och domstolens beslut har vunnit laga kraft, ska skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom.

19 §

Partsanslutning och sammanläggning

Parterna och en tredje aktör kan komma överens om att den tredje aktören ska anslutas som part i skiljeförfarandet. Om inte något annat har överenskommit kan skiljenämnden eller, om den inte har tillsatts, domstolen på ansökan av en part ansluta den tredje aktören som part i skiljeförfarandet, om

- 1) parterna och den tredje aktören samtycker till anslutningen, eller
- 2) anslutningen grundar sig på att ett och samma skiljeavtal är bindande för parterna och den tredje aktören och skiljenämnden eller domstolen anser att det finns grundad anledning till partsanslutningen.

Parterna i två eller flera skiljeförfaranden kan komma överens om sammanläggning av skiljeförfarandena till ett enda skiljeförfarande. Om inte något annat har överenskommit

kan skiljenämnden på ansökan av en part sammanlägga två eller flera skiljeförfaranden att behandlas som ett enda skiljeförfarande, om

- 1) parterna i alla skiljeförfaranden samtycker till sammanläggningen, eller
- 2) de skiljeförfaranden som sammanläggs har samma skiljenämnder och sammanläggningen grundar sig på att ett och samma skiljeavtal är bindande för parterna i alla skiljeförfaranden och skiljenämnden anser att det finns grundad anledning till sammanläggningen.

Innan skiljenämnden fattar beslut om partsanslutning ska den bereda parterna och den tredje aktören tillfälle att bli hörda, och innan skiljenämnden fattar beslut om sammanläggning ska den bereda parterna i alla skiljeförfaranden som sammanläggs tillfälle att bli hörda. Också domstolen ska innan den fattar beslut om partsanslutning bereda parterna och den tredje aktören tillfälle att bli hörda.

Parterna kan komma överens om att åtskilja sammanlagda skiljeförfaranden. Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden av grundad anledning efter att ha hört parterna åtskilja sammanlagda skiljeförfaranden.

Vad som föreskrivs i denna paragraf tillämpas om inte något annat har överenskommit.

20 §

Säkringsåtgärder

Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden på ansökan av en part meddela beslut om de säkringsåtgärder som den anser att behövs i tvisten. De säkringsåtgärder som skiljenämnden bestämt är bindande för parterna.

En ansökan får inte godkännas utan att motparten har beretts tillfälle att bli hörd. Skiljenämnden kan ändra, avbryta eller återta en säkringsåtgärd på ansökan av en part eller undantagsvis på eget initiativ. Skiljenämnden ska senast i den slutliga skiljedomen eller i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet bestämma hur länge säkringsåtgärden gäller.

Skiljenämnden kan bestämma att den som ansöker om en säkringsåtgärd ska ställa en lämplig säkerhet för den skada som säkringsåtgärden kan orsaka motparten.

Domstolen ska på ansökan av en part stadfästa en i 1 mom. avsedd säkringsåtgärd som meddelats i Finland så att den blir verkställbar. Ansökan kan avslås endast om

- 1) det finns en i 46 § 1 mom. avsedd grund som gör det möjligt att förvägra erkännande och verkställighet av skiljedomen,
- 2) en domstol i Finland har meddelat beslut om en motsvarande säkringsåtgärd eller en ansökan om detta är anhängig vid en domstol i Finland,
- 3) skiljenämndens beslut om ställande av säkerhet inte har iakttagits,
- 4) skiljenämnden har återtagit eller avbrutit säkringsåtgärden, eller
- 5) säkringsåtgärden till sin natur eller sitt innehåll är sådan att den enligt finsk lag inte kan verkställas.

Domstolen kan på ansökan av en part eller av skiljenämnden upphäva eller ändra ett i 4 mom. avsett beslut om stadfästelse av en säkringsåtgärd så att den blir verkställbar.

Den som ansökt om en säkringsåtgärd ska ersätta de skador och kostnader som säkringsåtgärden och verkställigheten av den orsakat motparten, om det framkommer att den rätt som skulle tryggas genom säkringsåtgärden inte fanns när säkringsåtgärden förordnades. Skiljenämnden ska avgöra ersättningsyrkandet, om en part yrkar på det.

5 kap.

Behandling i skiljeförfarande

21 §

Jämlik behandling och behövlig möjlighet att föra talan

Parterna ska behandlas jämlikt. Skiljenämnden ska bereda parterna behövlig möjlighet att föra sin talan.

22 §

Bestämmelser om förfarandet

Parterna kan komma överens om det förfarande som ska tillämpas vid behandlingen av saken till den del något annat inte följer av bestämmelserna i denna lag.

Skiljenämnden ska fatta beslut om det förfarande som ska tillämpas vid behandlingen av saken till den del inget har överenskommit om det och något annat inte följer av bestämmelserna i denna lag.

Skiljenämnden ska främja en saklig och snabb behandling av tvisten. De andra som tar del i skiljeförfarandet ska bidra till att saken kan behandlas snabbt och utan att föranleda onödiga kostnader.

Alla utlåtanden, handlingar, meddelanden och andra uppgifter som en part lämnat skiljenämnden ska parten samtidigt eller utan obefogat dröjsmål också lämna den andra parten. Skiljenämnden ska utan dröjsmål lämna parterna det material i saken som skiljenämnden tagit emot av någon annan än parterna.

23 §

Skiljeförfarandets säte

Parterna kan komma överens om skiljeförfarandets säte. Om parterna inte har kommit överens om sätet, ska skiljenämnden bestämma sätet med beaktande av vad som är ändamålsenligt med avseende på omständigheterna i saken och behandlingen av saken.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. kan skiljenämnden sammanträda, höra parter, vittnen och sakkunniga samt förrätta syn även någon annanstans än skiljeförfarandets säte, även utanför Finlands gränser.

24 §

Inledande av skiljeförfarande

Om parterna inte har kommit överens om något annat, blir skiljeförfarandet anhängigt den dag då svaranden har tagit emot ett skriftligt meddelande från motparten om hänskjutande av tvisten till en skiljenämnd. I meddelandet ska det ingå en hänvisning till skiljeavtalet, och i meddelandet ska anges parterna och den tvistefråga som hänskjuts till skiljenämnden, om den inte framgår av skiljeavtalet.

25 §

Skiljeförfarandets språk

Parterna kan komma överens om vilket eller vilka språk som ska användas i skiljeförfarandet. Om parterna inte har kommit överens om språket eller språken, ska skiljenämnden fatta beslut om skiljeförfarandets språk. Skiljeförfarandets språk ska användas i parternas skriftliga utlåtanden, i muntliga förhandlingar och höranden samt i skiljenämndens dom, beslut och övriga kommunikation, om inte något annat har överenskommit eller bestämts.

Skiljenämnden kan bestämma att det till varje handling som läggs fram i saken ska fogas en översättning till ett språk som parterna har kommit överens om eller som skiljenämnden har fattat beslut om.

26 §

Talan och bemötande

Käranden ska ange sina individualiserade yrkanden och de omständigheter som yrkandena grundar sig på, och svaranden ska ge sitt bemötande med anledning av dem och framställa ett eventuellt genkärsmål och kvittningsyrkande inom de tider som överenskommit mellan parterna eller satts ut av skiljenämnden. Skiljemännen kan uppmana parterna att samtidigt lägga fram eller uppge sin bevisning.

En part får under skiljeförfarandet ändra eller komplettera sina yrkanden och grunderna för dem, om inte skiljenämnden anser att avgörandet av saken fördröjs oskäligt på grund av detta eller att detta inte är godtagbart med beaktande av att parten har dröjt med att göra ändringen eller kompletteringen.

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna sätta ut en dag efter vilken parterna inte får lägga fram nya yrkanden, invändningar eller bevis i huvudsaken, om inte skiljenämnden av särskilda skäl tillåter det.

Vad som föreskrivs i 1–3 mom. gäller om inte parterna har kommit överens om något annat.

27 §

Yrkanden som grundar sig på flera avtal

Parterna kan i ett och samma skiljeförfarande lägga fram yrkanden som grundar sig på flera avtal, under förutsättning att de grundar sig på samma rättsförhållande eller på rättsförhållanden som de facto är relaterade till varandra samt på samma skiljeavtal eller på flera skiljeavtal som inte innehåller motstridiga bestämmelser.

28 §

Muntlig förhandling och skriftligt förfarande

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden besluta om det i saken ska ordnas muntlig förhandling för bevisupptagning eller för lämnande av muntliga utlåtanden eller om saken ska avgöras i ett skriftligt förfarande på basis av handlingar och annat material. Om en part begär muntlig förhandling och parterna inte

har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden ordna muntlig förhandling i ett lämpligt skede av behandlingen av saken.

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna bestämma att muntlig förhandling ska ordnas helt eller delvis via fjärranslutning eller att en part, ett vittne eller en sakkunnig ska höras via fjärranslutning.

Skiljenämnden ska i tillräckligt god tid på förhand underrätta parterna om muntlig förhandling, hörande och syn.

29 §

Följder av parternas underlåtenhet

Om kändan utan godtagbar anledning har underlåtit att inge käromål, ska skiljenämnden fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas.

Om svaranden utan godtagbar anledning har underlåtit att ge sitt bemötande, ska skiljenämnden fortsätta behandlingen av saken utan att betrakta underlåtenheten som ett medgivande av kändans yrkanden eller invändningar.

Om en part utan godtagbar anledning har uteblivit från muntlig förhandling, har underlåtit att lägga fram bevis eller på annat sätt har underlåtit att ta till vara sin rätt att föra sin talan, kan skiljenämnden fortsätta behandlingen av saken och meddela skiljedom på basis av den bevisning som finns att tillgå och det övriga material som tagits emot i skiljeförfarandet.

Vad som föreskrivs i 1–3 mom. gäller om inte parterna har kommit överens om något annat.

30 §

Bevisning

Parterna ska lägga fram den bevisning de anser vara behövlig.

Skiljenämnden kan avslå den bevisning som tillhandahålls, om det är klart att den saknar betydelse för avgörandet av saken, om det är motiverat att bevisningen avslås med beaktande av i vilket skede av förfarandet ny bevisning avses bli framlagd eller om det med beaktande av vad bevisningen innehåller eller hur den införskaffats skulle vara osakligt att lägga fram bevisningen.

Skiljenämnden kan be att en part, ett vittne eller någon annan ska infinna sig för att höras i saken samt ålägga en part att lägga fram en handling eller annan bevisning som kan ha betydelse för avgörandet av saken. Skiljenämnden kan bestämma att det ska förrättas syn av ett föremål, av fast egendom, av en plats eller av något annat objekt. Skiljenämnden kan även meddela interimistiska förordnanden i anslutning till bevisningen.

Skiljenämnden ska fatta beslut om vilken betydelse varje bevis ska ges i saken. Om en part utan godtagbar anledning har underlåtit att iaktta vad skiljenämnden beslutat eller bestämt om bevisning, kan skiljenämnden av detta dra de slutsatser som den anser lämpliga vid bedömningen av bevisningen.

Skiljenämnden har inte rätt att förelägga vite eller meddela beslut om andra tvångsmedel. Skiljenämnden har inte heller rätt att ta emot försäkran.

31 §

Sakkunniga utnämnda av skiljenämnden

Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden utnämna en sakkunnig med uppdraget att avge utlåtande i en fråga som skiljenämnden specificerat.

Skiljenämnden kan ålägga en part att ge den sakkunnige de uppgifter som behövs för fullgörandet av uppdraget samt att bereda den sakkunnige tillfälle att undersöka handlingar, varor eller annan egendom.

På begäran av en part eller om skiljenämnden anser att det behövs kan skiljenämnden ålägga den sakkunnige att efter avgivet utlåtande delta i muntlig förhandling där parterna har möjlighet att ställa frågor till den sakkunnige och lägga fram sakkunnigbevisning i omtvistade frågor.

32 §

Bevisupptagning med hjälp av domstol

Om skiljenämnden anser att en part, ett vittne eller en sakkunnig behöver höras vid domstol eller att en part eller tredje man behöver åläggas att lägga fram en handling eller ett föremål som kan ha betydelse som bevis i saken, kan en part ansöka om detta hos domstolen.

Domstolen ska med iakttagande av vad som i 17 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om bevisning i tvistemål vidta den åtgärd som avses i ansökan, om det inte finns något hinder för detta. Medlemmarna i skiljenämnden ska underrättas om hörandet av en part, ett vittne eller en sakkunnig och beredas tillfälle att delta i hörandet och ställa frågor till den som hörs.

6 kap.

Skiljedom

33 §

Tillämpliga rättsregler

Parterna kan komma överens om den lag eller de andra rättsregler som ska tillämpas när tvisten avgörs. Om inget annat framgår av parternas avtal, anses ett avtal om tillämpning av lagen i en viss stat hänvisa till den materiella rätten i den staten och inte till den statens lagvalsbestämmelser.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden tillämpa lagen eller andra rättsregler i den stat vars rättsregler skiljenämnden anser det vara mer motiverat att tillämpa i saken.

Skiljenämnden får grunda sin dom på vad den anser skäligt (ex aequo et bono) endast om parterna uttryckligen har kommit överens om det.

34 §

Beslutsfattande i skiljenämnden

Skiljenämnden ska meddela domar och fatta andra beslut enligt majoritetens åsikt. Om en meningsskiljaktighet gäller det yrkade beloppet, ska rösterna för det högsta beloppet sammanräknas med rösterna för det närmast lägre beloppet, och vid behov ska sammanräknandet fortsätta på motsvarande sätt, tills det finns en åsikt som majoriteten understöder. Om ingen åsikt får majoritetens understöd, avgörs saken enligt ordförandens åsikt.

Parterna eller skiljenämndens övriga medlemmar kan bemyndiga skiljenämndens ordförande att ensam fatta beslut i frågor om förfarandet.

Om en enda medlem i skiljenämnden utan godtagbar anledning underlåter att delta i beslutsfattandet, hindrar detta inte de övriga medlemmarna i skiljenämnden från att avgöra saken.

Vad som föreskrivs i 1–3 mom. gäller om inte parterna har kommit överens om något annat.

35 §

Förlikning

Om parterna når förlikning i en tvist som behandlas av skiljenämnden, kan skiljenämnden på begäran av parterna fastställa förlikningen genom skiljedom med iakttagande av 37 §.

36 §

Deldom och mellandom

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna genom en särskild skiljedom avgöra ett självständigt yrkande i en sak där flera yrkanden har framställts (*deldom*). Skiljenämnden kan också särskilt avgöra den del av ett yrkande som har medgivits.

Ett fordringsanspråk och kvittningsanspråk mot det ska avgöras tillsammans.

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna genom en särskild skiljedom avgöra en sådan tvistefråga av vilken avgörandet i saken i övrigt är beroende (*mellandom*), om inte båda parterna motsätter sig att en mellandom meddelas.

37 §

Skiljedomens form och innehåll

En skiljedom ska avfattas skriftligen och undertecknas av medlemmen eller medlemmarna i skiljenämnden. Om skiljenämnden har fler än en medlem, räcker det att majoriteten av medlemmarna undertecknar skiljedomen, om orsaken till att en medlem inte har undertecknat skiljedomen nämns i skiljedomen.

Skiljedomen ska motiveras, om parterna inte har kommit överens om att domskäl inte behöver anges och det inte är fråga om en i 35 § avsedd skiljedom genom vilken förlikning fastställs.

I skiljedomen ska anges den dag då domen har meddelats och skiljeförfarandets säte enligt 23 § 1 mom. Det ska anses att skiljedomen meddelas där skiljeförfarandet har sitt säte.

Skiljenämnden ska lämna varje part ett i enlighet med 1 mom. undertecknat exemplar av skiljedomen.

Med samtycke av parterna kan skiljedomen meddelas i elektronisk form av vilken framgår skiljedomens innehåll och underskrifter och den dag då domen har meddelats. Skiljedomen uppfyller det krav på undertecknande som föreskrivs i 1 mom., om domen har undertecknats med minst sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG eller med någon annan motsvarande elektronisk underskrift om vars äkthet det inte råder några tvivel.

38 §

Avslutande av skiljeförfarande

Skiljeförfarandet slutförs när skiljenämnden meddelar den slutliga skiljedomen eller fattar ett beslut enligt 2 mom. eller 29 § 1 mom.

Skiljenämnden ska fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas, om

1) kändan återkallar sin talan, om inte svaranden motsätter sig att förfarandet avslutas och skiljenämnden anser att svaranden har godtagbara skäl för att få saken slutligt avgjord genom skiljedom,

2) parterna kommer överens om att förfarandet ska avslutas, eller

3) skiljenämnden anser att det av någon annan anledning har blivit onödigt eller omöjligt att fortsätta förfarandet.

Skiljenämnden har slutfört sitt uppdrag när skiljeförfarandet avslutas, om inte något annat följer av 18 § 4 mom., 39 § eller 44 § 5 mom.

39 §

Rättelse av, tolkning av och tilläggsdom till skiljedom

En part kan inom 30 dagar från delfäendet av skiljedomen be skiljenämnden att

1) rätta ett räkne- eller skrivfel eller något annat därmed jämförbart fel i skiljedomen,

2) tolka ett enskilt ställe eller avsnitt i skiljedomen, eller

3) meddela en tilläggsdom angående ett yrkande som har framställts i skiljeförfarandet men som inte har avgjorts i skiljedomen.

En begäran som avses i 1 mom. ska samtidigt eller utan obefogat dröjsmål lämnas till den andra parten.

Skiljenämnden ska fatta beslut om rättelse och tolkning inom 30 dagar och meddela tilläggsdom inom 60 dagar från det att begäran togs emot, om den anser att begäran är motiverad.

Skiljenämnden kan på eget initiativ rätta ett fel som avses i 1 mom. 1 punkten inom 30 dagar från den dag då skiljedomen meddelades.

Skiljenämnden kan av grundad anledning förlänga den tid inom vilken ett i 3 mom. avsett beslut om rättelse eller tolkning ska fattas eller en tilläggsdom ska meddelas.

Innan ett beslut enligt denna paragraf fattas ska parterna beredas tillfälle att bli hörda.

Vad som i 37 § föreskrivs om skiljedom tillämpas även på rättelse, tolkning och tilläggsdom enligt denna paragraf.

40 §

Arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden

Om inget annat har överenskommit eller annars på ett bindande sätt bestämts, får skiljenämnden i skiljedomen eller i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet fastställa arvodet och kostnadsersättningen för varje medlem i skiljenämnden samt ålägga parterna betalningsskyldighet. De arvoden och kostnadsersättningar som parterna ålagts att betala ska betalas inom 30 dagar från den dag då skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet meddelades.

Arvodena till medlemmarna i skiljenämnden ska vara skäligen beaktande av den tid uppdraget krävt, sakens svårighetsgrad och andra omständigheter som påverkar saken.

Om inte något annat har överenskommit eller bestämts är parterna solidariskt skyldiga att betala arvoden och kostnadsersättningar till medlemmarna i skiljenämnden, om inte skiljenämnden anser att det finns grundad anledning att avvika från det solidariska ansvaret.

41 §

Sökande av ändring i arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden

En part har rätt att inom 30 dagar från delfäendet av skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet söka ändring hos domstolen i beslutet om fastställande av arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden.

Ändring söks genom att en skriftlig ansökan och en kopia av skiljedomen eller av beslutet om avslutande av skiljeförfarandet lämnas till domstolen.

Innan domstolen avgör en ändringsansökan som avses i 2 mom. ska den bereda de övriga parterna i skiljeförfarandet och de medlemmar i skiljenämnden vilkas arvoden eller kostnadsersättningar ändringssökandet gäller tillfälle att bli hörda.

Domstolens beslut om att sänka arvodena eller kostnadsersättningarna kommer även en part som inte har sökt ändring till godo.

42 §

Kostnadsfördelning

Om parterna inte har kommit överens om något annat kan skiljenämnden i skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet på yrkande av en part ålägga motparten att helt eller delvis ersätta partens kostnader för skiljeförfarandet och fatta beslut om hur skiljenämndens kostnader fördelas mellan parterna. Skiljenämnden kan vid prövningen beakta slutresultatet i saken, försummelse av en parts skyldighet att bidra i enlighet med 22 § 3 mom. och andra omständigheter.

Om det har yrkats på dröjsmålsränta på ersättning som en part ålagts att betala, ska skiljenämnden bestämma att en årlig dröjsmålsränta ska betalas enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) från det att 30 dagar har förflutit från den dag då skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet meddelades.

43 §

Förskott eller säkerhet

Skiljenämnden har rätt att av parterna kräva förskott på arvoden och kostnadsersättningar till medlemmarna i skiljenämnden eller säkerhet för arvodena. Om inget förskott betalas eller ingen säkerhet ställs, kan skiljenämnden fatta beslut om att helt eller delvis avsluta skiljeförfarandet.

Om en part inte betalar sin andel av förskottet eller ställer sin andel av säkerheten inom den tid som satts ut av skiljenämnden, kan motparten betala hela förskottet eller ställa hela säkerheten.

7 kap.

Upphävande av en skiljedom

44 §

Upphävande av en skiljedom

Ändring i en skiljedom får inte sökas, och en skiljedom kan upphävas endast med anledning av en talan enligt denna paragraf.

Domstolen kan upphäva en skiljedom helt eller delvis, endast om

1) en avtalspart i skiljeavtalet inte har varit behörig att ingå skiljeavtalet eller inte har varit företrädd på behörigt sätt när avtalet ingicks eller om skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som ska tillämpas på skiljeavtalet,

2) en part inte har fått vederbörlig information om tillsättandet av skiljenämnden eller skiljeförfarandet eller om en part utan att själv vara orsak till det annars inte har varit i stånd att föra sin talan,

3) skiljenämnden vid avgörandet av tvisten har överskridit sin behörighet,

4) skiljenämndens sammansättning inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med denna lag,

5) skiljeförfarandet inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med denna lag och det är sannolikt att detta har påverkat slutresultatet i saken,

6) tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande, eller

7) skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

Domstolen ska beakta de grunder som avses i 2 mom. 6 och 7 punkten på eget initiativ.

En part ska väcka talan om upphävande av en skiljedom i domstol inom 60 dagar från delfäendet av skiljedomen eller, om en begäran som avses i 39 § har framställts i saken, från delfäendet av skiljenämndens beslut med anledning av en sådan begäran.

Den domstol vid vilken talan om upphävande av en skiljedom har väckts kan på begäran av en part av grundad anledning skjuta upp behandlingen av ärendet och bereda skiljenämnden tillfälle att för undanröjande av grunden för upphävandet fortsätta skiljeförfarandet eller vidta någon annan åtgärd som behövs för detta.

8 kap.

Erkännande och verkställighet av skiljedomar

45 §

Erkännande och verkställighet av skiljedomar

Skiljedomen är bindande oberoende av var den meddelats, och domstolen fattar på ansökan av en part beslut om verkställigheten av skiljedomen.

Till ansökan om verkställighet av skiljedomen ska skiljedomen eller en kopia av den fogas. Till en skiljedom som är avfattad på något annat språk än finska eller svenska ska dessutom fogas en bestyrkt översättning till någotdera av dessa språk, om inte domstolen medger undantag.

Innan en ansökan som avses i 2 mom. bifalls, ska motparten till den som har ansökt om verkställighet beredas tillfälle att bli hörd, om inte det finns något särskilt hinder för detta. Ärendet behandlas i ett skriftligt förfarande, om inte domstolen bestämmer något annat.

I 40 och 42 § avsedda beslut i ett beslut om avslutande av skiljeförfarandet kan på ansökan verkställas på samma sätt som en skiljedom.

Vid verkställigheten av en skiljedom ska, efter att domstolen har meddelat ett förordnande om saken, 2 kap. 19 § i utsökningsbalken (705/2007) iakttas.

46 §

Grunder att förvägra erkännande och verkställighet av skiljedomar

Erkännande och verkställighet av en skiljedom kan förvägras helt eller delvis, endast om

1) en avtalspart i skiljeavtalet inte har varit behörig att ingå skiljeavtalet eller inte har varit företrädd på behörigt sätt när avtalet ingicks eller om skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som ska tillämpas på skiljeavtalet,

2) en part inte har fått vederbörlig information om tillsättandet av skiljenämnden eller skiljeförfarandet eller om en part utan att själv vara orsak till det annars inte har varit i stånd att föra sin talan,

3) skiljenämnden vid avgörandet av tvisten har överskridit sin behörighet,

4) skiljenämndens sammansättning inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte,

5) skiljeförfarandet inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte och det är sannolikt att detta har påverkat slutresultatet i saken,

6) tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande,

7) skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning, eller

8) skiljedomen ännu inte har blivit bindande för parterna eller den har upphävts eller verkställigheten av den har skjutits upp i den stat där den har meddelats eller enligt vars lag den har meddelats.

Domstolen ska beakta de grunder som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten på eget initiativ.

Verkställighet av en skiljedom som meddelats i Finland kan dock inte förvägras, om en i 44 § avsedd talan om upphävande av skiljedomen har förkastats genom ett lagakraftvunnet avgörande. Om ingen talan om upphävande av en skiljedom som meddelats i Finland har väckts inom den tid som avses i 44 § 4 mom., kan verkställighet

av skiljedomen förvägras endast på de grunder som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten i denna paragraf.

47 §

Uppskjutande av beslut om verkställighet

Om en begäran om upphävande av en skiljedom eller uppskjutande av verkställigheten av en skiljedom har framställts hos en behörig myndighet i den stat som avses i 46 § 1 mom. 8 punkten, kan domstolen skjuta upp beslutet om verkställighet, om den anser att det är motiverat. Domstolen kan samtidigt på begäran av den sökande bestämma att motparten ska ställa en lämplig säkerhet vid äventyr att beslutet om verkställighet annars kan meddelas.

9 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om skiljeförfarande (967/1992).

49 §

Övergångsbestämmelser

På skiljeförfaranden som har blivit anhängiga före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 7 och 8 kap. i denna lag tillämpas dock, om talan om upphävande av skiljedomen väcks eller ansökan om verkställighet av skiljedomen lämnas efter ikraftträdandet av denna lag. Då tillämpas vad som i 5 § 2 mom. i denna lag föreskrivs om behörig domstol på ärenden som avses i 44 och 45 §.

På skiljeavtal som ingåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

50 §

Tidigare hänvisningsbestämmelser

En hänvisning till den upphävda lagen om skiljeförfarande i någon annan lag eller förordning avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till denna lag.

Draft Act

Arbitration Act

By decision of Parliament, the following is enacted:

Chapter 1

General provisions

Section 1

Scope of application

This Act applies to arbitrations that take place in Finland.

Sections 8 and 9 of this Act also apply if the place of arbitration is in a foreign state or has not yet been determined.

Even if the place of arbitration has not yet been determined, sections 10, 12, 13, 15 and 16 of this Act also apply if at least one of the parties is domiciled in Finland.

Chapter 8 of this Act also applies to the recognition and enforcement of an award made in a foreign state.

Section 2

Receipt of communications

Unless otherwise agreed by the parties, any written communication is deemed to have been received on the day on which it was delivered to the addressee personally or at the addressee's place of business, habitual residence or address, or to a person entitled to represent the addressee. If the whereabouts of the addressee or the addressee's representative are unknown and cannot be ascertained with reasonable measures, a written communication is deemed to have been received on the day on which it was verifiably sent to the addressee's last known place of business, habitual residence or address. When using electronic means of communication, a written communication is deemed to have been received when it has been sent to the address indicated by the addressee or is available in an electronic system determined by the arbitral tribunal and the addressee has been notified of this. Once the arbitral tribunal has been constituted, the tribunal may determine how communications are to be delivered.

This section does not apply to communications delivered by a court.

Section 3

Waiver of right to object

If a party has become aware that a provision of this Act from which the parties may derogate, or a provision of the arbitration agreement, has not been complied with in the arbitral proceedings, or that the arbitral tribunal has exceeded the scope of its authority, the party shall, during the arbitral proceedings, raise an objection within a time limit provided by law, agreed by the parties or determined by the arbitral tribunal or, in the

absence of such a time limit, without undue delay after becoming aware of the matter. Failing this, the party is deemed to have waived their right to object to it in the arbitral proceedings and before a court.

Section 4

Scope of jurisdiction of a court

A court has jurisdiction in matters falling within the scope of application of this Act only if so provided in this Act.

Section 5

Competent court

Matters referred to in sections 12, 13, 16 and 19 of this Act are considered by Western Uusimaa District Court. A review in a matter referred to in section 41 is requested from Western Uusimaa District Court.

Actions in matters referred to in sections 18 and 44 and applications in matters referred to in sections 15, 20 and 45 are considered by Helsinki Court of Appeal.

An application referred to in section 32 is made to the district court with jurisdiction over the place where the person to be heard or whom the matter otherwise concerns resides.

Chapter 2

Arbitration agreement

Section 6

Arbitrability

A dispute that can be settled by agreement may be resolved by arbitration.

Section 7

Arbitration agreement

The parties may agree that a dispute, or all or certain disputes which may arise in the future in respect of a defined legal relationship, shall be finally resolved by arbitration, unless otherwise provided by law.

An arbitration agreement is governed by the law of the state agreed on by the parties. If the parties have not agreed on the law applicable to the arbitration agreement, the law of the place of arbitration agreed on by the parties shall apply primarily and the law applicable to the legal relationship shall apply secondarily.

An arbitration clause included in a will, deed of gift, bill of lading or other comparable document, in the by-laws of an association or foundation, or in the articles of association of a limited liability company, another company or a corporate entity which the parties, or the person against whom claims are made, are obliged to comply with shall be treated as an arbitration agreement.

Section 8

Arbitration agreement and action brought before court

A court shall not consider a matter that is to be resolved by arbitration, if the opposing party, at the latest when responding to the merits of the case for the first time, enters a plea that the matter is subject to arbitration.

Arbitral proceedings may be commenced or continued and an award may be made in a case notwithstanding that a matter referred to in subsection 1 is pending before a court.

Section 9

Arbitration agreement and interim measures ordered by a court

Notwithstanding an arbitration agreement, a court may, before or while a case is pending before the arbitral tribunal, order interim measures and issue such interim orders and injunctions that the court is competent to issue under the law.

Chapter 3

Composition of arbitral tribunal

Section 10

Number of arbitrators

The parties are free to agree on the number of arbitrators.

Unless otherwise agreed by the parties, the number of arbitrators shall be three.

Section 11

Required qualifications for arbitrators

Unless otherwise agreed by the parties, any adult who is not bankrupt and whose legal capacity has not been restricted may act as an arbitrator.

A person who is not a Finnish citizen is also eligible to act as an arbitrator in Finland.

Section 12

Constitution of arbitral tribunal

The parties are free to agree on the arbitrator or arbitrators and on the procedure for appointing them.

Unless otherwise agreed by the parties, in an arbitral tribunal with three arbitrators, each party shall appoint one arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall appoint the third arbitrator who shall act as the presiding arbitrator. If a party fails to appoint an arbitrator within 30 days of receipt of a request to do so from the other party, or if the two arbitrators fail to agree on the third arbitrator within 30 days of their appointment, a party may request a court to appoint the missing member of the arbitral tribunal.

If the parties are unable to agree on the arbitrator in an arbitral tribunal with a sole arbitrator, a party may request a court to appoint the arbitrator.

A party shall not, without consent of the opposing party, withdraw their appointment of an arbitrator after the opposing party has been informed of the appointment.

If the arbitral tribunal cannot be constituted in accordance with the procedure agreed on by the parties, a party may request a court to appoint the missing arbitrator or arbitrators.

Where a party has requested a court to appoint an arbitrator in a case referred to in subsection 2, 3 or 5, the court shall appoint the arbitrator, unless it is evident that no legal grounds exist for the arbitration. In appointing an arbitrator, the court shall take into account any qualifications required of the arbitrator under the agreement between the parties and such considerations as are likely to secure the appointment of an independent and impartial arbitrator.

A court decision appointing an arbitrator is ineligible for review. However, a decision rejecting an application for the appointment of an arbitrator is eligible for review.

Section 13

Constitution of arbitral tribunal in multi-party proceedings

If there are multiple claimants or respondents in arbitral proceedings, those parties shall jointly appoint one arbitrator to an arbitral tribunal with three arbitrators, unless otherwise agreed. If they do not jointly appoint an arbitrator within 30 days of receipt of a request referred to in section 12, subsection 2, a party may request a court to appoint the arbitrators on behalf of all the parties and to remove any arbitrator already appointed. A court decision removing an arbitrator under this subsection is ineligible for review.

If a third party has been joined to arbitral proceedings as a party in accordance with section 19 and this party has not been able to participate in the appointment of the arbitrators, a court shall, upon application of this party, remove any other arbitrators except those appointed by the court. Unless otherwise agreed by the parties, the missing arbitrators shall after this be appointed as provided in subsection 1 or in section 12, subsections 2 and 3. A court decision by which a court has removed an arbitrator under this subsection is ineligible for review.

In other respects, the provisions of section 12 apply to the constitution of an arbitral tribunal when there are more than two parties to the arbitral proceedings.

Section 14

Grounds for challenge

An arbitrator shall be impartial and independent in their duties.

A person whose consent to appointment as an arbitrator has been requested shall, unless they refuse the appointment, immediately disclose any circumstances likely to give rise to justifiable doubts as to their impartiality or independence. Until the conclusion of the arbitral proceedings, an arbitrator shall without delay disclose to the parties any such circumstances referred to above that they have not already been informed of.

An arbitrator shall, if challenged by a party, be disqualified if such circumstances emerge that give rise to justifiable doubts as to the arbitrator's impartiality or independence. A party may challenge an arbitrator appointed by that party, or in whose appointment the party has participated, only for a reason of which the party has become aware after the appointment.

Section 15

Challenge procedure

The parties are free to agree on a procedure for challenging an arbitrator.

Failing an agreement referred to in subsection 1, a party who intends to challenge an arbitrator shall present the challenge within 15 days after becoming aware of the constitution of the arbitral tribunal and of a circumstance referred to in section 14. The challenge shall be submitted in writing to the arbitral tribunal. The challenge shall state the reasons for the challenge. If a party has challenged an arbitrator and the challenged arbitrator does not withdraw from their office or the other party does not agree to the challenge, the arbitral tribunal shall decide on the challenge.

If a challenge under the procedure agreed on by the parties or specified in subsection 2 is not successful, the challenging party may, within 30 days after having received notice of a decision rejecting the challenge, request a court to decide on the challenge. While such a request is pending in court, the arbitral tribunal may continue the arbitral proceedings and make an award.

Section 16

Removal of arbitrator

The parties may agree on the removal of an arbitrator.

A court shall, upon application of a party, remove an arbitrator

- 1) who does not possess the required qualifications specified in section 11 or agreed on by the parties; or
- 2) who becomes *de jure* or *de facto* unable to perform their functions or for another reason fails to act without undue delay.

Before removing an arbitrator, the court shall give the other party and the arbitrators an opportunity to be heard, unless there is a special impediment to this.

A court decision in a matter concerning the removal of an arbitrator is ineligible for review.

Section 17

Appointment of substitute arbitrator

Where the mandate of an arbitrator terminates under section 15 or 16 or because of their withdrawal from office, due to an agreement of the parties or for any other reason, a substitute arbitrator shall be appointed in compliance with the rules that were applicable to the appointment of the arbitrator being replaced.

Chapter 4

Jurisdiction of arbitral tribunal

Section 18

Competence of arbitral tribunal to rule on its jurisdiction

The arbitral tribunal has the competence to rule on its own jurisdiction to decide a dispute.

When assessing the existence and validity of an arbitration agreement, an arbitration clause which forms part of another contract shall be treated as independent of the other terms of the contract.

A plea that the arbitral tribunal lacks jurisdiction or has exceeded the scope of its authority shall be raised no later than in the statement of defence or in the response to any claim alleged to fall outside the scope of the tribunal's authority. The arbitral tribunal may rule on such a plea either during the arbitral proceedings or in the final award.

If the arbitral tribunal has during the arbitral proceedings ruled that it has jurisdiction to decide the dispute in full or in part, or ruled during the arbitral proceedings or in the final award that it lacks jurisdiction to decide the dispute in full or in part, a party may refer the matter to a court for decision within 30 days from the date of service of the ruling or award. An arbitral tribunal that considers itself to have jurisdiction to decide a dispute in full or in part may, while the matter is pending before a court, continue the arbitral proceedings and make an award. If the court has decided that the arbitral tribunal has jurisdiction and the court decision has become final, the arbitral tribunal shall continue the arbitral proceedings and make an award.

Section 19

Joinder and consolidation

The parties and a third party may agree that the third party is joined to arbitral proceedings as a party. Unless otherwise agreed, the arbitral tribunal or, if no arbitral tribunal has been constituted, a court may, upon application of a party, join a third party to the arbitral proceedings as a party, if

- 1) the parties and the third party consent to the joinder, or
- 2) the parties and the third party are bound by the same arbitration agreement and the joinder is based on this agreement, and the arbitral tribunal or the court deems that there are justifiable reasons for the joinder.

The parties to two or more arbitral proceedings may agree to consolidate the proceedings into a single arbitration. Unless otherwise agreed, the arbitral tribunal may, upon application of a party, consolidate two or more arbitral proceedings into a single arbitration, if

- 1) the parties to all the arbitral proceedings consent to the consolidation, or
- 2) the arbitral proceedings to be consolidated have the same arbitral tribunal, the parties to all the arbitral proceedings are bound by the same arbitration agreement and the consolidation is based on this agreement, and the arbitral tribunal deems that there are justifiable reasons for the consolidation.

The arbitral tribunal shall give the parties and the third party an opportunity to be heard before deciding on the joinder and the parties to all the arbitral proceedings to be consolidated an opportunity to be heard before deciding on the consolidation. Before

deciding on a joinder, the court shall also give the parties and the third party an opportunity to be heard.

The parties may agree to separate consolidated arbitral proceedings. Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal may, for justifiable reasons and after hearing the parties, separate consolidated arbitral proceedings.

The provisions of this section apply unless otherwise agreed.

Section 20

Interim measures

Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal may, upon application of a party, order such an interim measure concerning the dispute that it considers necessary. An interim measure ordered by the arbitral tribunal is binding on the parties.

An application may not be granted without giving the opposing party an opportunity to be heard. The arbitral tribunal may modify, suspend or terminate an interim measure upon application of a party or, exceptionally, on its own initiative. The arbitral tribunal shall, in the final award or an order for the termination of arbitral proceedings at the latest, determine the period of validity of an interim measure.

The arbitral tribunal may order that the party applying for an interim measure provide appropriate security for damage that may arise to the opposing party due to the interim measure.

Upon application of a party, a court shall declare an interim measure referred to in subsection 1 issued in Finland enforceable. The application may only be rejected if

- 1) grounds referred to in section 46, subsection 1 for refusing the recognition and enforcement of an award exist;
- 2) a Finnish court has ordered an equivalent interim measure or an application for such a measure is pending before a Finnish court;
- 3) the arbitral tribunal's decision with respect to the provision of security has not been complied with;
- 4) the arbitral tribunal has terminated or suspended the interim measure; or
- 5) the nature or content of the interim measure is such that it cannot be enforced under Finnish law.

A court may, upon application of a party or the arbitral tribunal, revoke or amend a decision referred to in subsection 4 by which an interim measure has been declared enforceable.

The party applying for an interim measure shall compensate the opposing party for any damage and expenses caused by the interim measure and its enforcement, if it transpires that the right to be safeguarded by the interim measure had not existed when the measure was granted. The arbitral tribunal shall decide on a claim for compensation if a party so requests.

Chapter 5

Conduct of arbitral proceedings

Section 21

Equal treatment of parties and reasonable opportunity to present a case

The parties shall be treated with equality. The arbitral tribunal shall give each party a reasonable opportunity to present their case.

Section 22

Rules of procedure

The parties are free to agree on the procedure to be followed in the arbitral proceedings in so far as not otherwise provided in this Act.

In so far as not agreed upon or otherwise provided in this Act, the arbitral tribunal decides on the procedure to be followed in the arbitral proceedings.

The arbitral tribunal shall promote an appropriate and expedient conduct of the proceedings. Others involved in the arbitral proceedings shall contribute to the proceedings being conducted expediently and without causing unnecessary costs.

A party shall submit all statements, documents, messages and other information that they submit to the arbitral tribunal also to the other party at the same time as to the tribunal or without undue delay. The arbitral tribunal shall, without delay, submit to the parties any material concerning the case that it has received from persons other than a party.

Section 23

Place of arbitration

The parties are free to agree on the place of arbitration. Failing such agreement, the place of arbitration is determined by the arbitral tribunal having regard to the appropriateness of the place from the perspective of the circumstances of the case and the proceedings.

Notwithstanding the provisions of subsection 1, the arbitral tribunal may meet, hear parties, witnesses and experts, and conduct inspections elsewhere than in the place of arbitration, also outside the territory of Finland.

Section 24

Commencement of arbitral proceedings

Unless otherwise agreed by the parties, arbitral proceedings commence on the date on which the respondent receives a written notice of referral of a dispute to arbitration from the opposing party. The notice shall include a reference to the arbitration agreement, and it shall state the parties and the subject matter of the dispute referred to arbitration, unless this is mentioned in the arbitration agreement.

Section 25

Language of arbitral proceedings

The parties are free to agree on the language or languages to be used in the arbitral proceedings. Failing such agreement, the arbitral tribunal decides on the language or languages to be used in the proceedings. The language of arbitral proceedings, unless otherwise agreed or ordered, shall be used in any written statement by a party, in oral hearings and other hearings, and in any award, decision or other communication by the arbitral tribunal.

The arbitral tribunal may order that any document to be presented in the case shall be accompanied by a translation into the language agreed on by the parties or decided by the arbitral tribunal.

Section 26

Statements of claim and defence

Within the time limits agreed on by the parties or determined by the arbitral tribunal, the claimant shall state their specific claims and the facts supporting them, and the respondent shall state their defence in respect of these particulars and present any counterclaim and set-off claim. The arbitral tribunal may request that the parties in this connection also present their evidence or specify the evidence they intend to present.

During the arbitral proceedings, a party may amend or supplement their claims and the facts supporting them, unless the arbitral tribunal considers that the resolution of the case would be unduly delayed due to the amendment or supplement or considers it inappropriate to allow such amendment or supplement having regard to the party's delay in making it.

After hearing the parties, the arbitral tribunal may set a deadline after which the parties shall not present any new claims, allegations or evidence relating to the merits of the case, unless the arbitral tribunal allows this for a special reason.

The provisions of subsections 1–3 apply unless otherwise agreed by the parties.

Section 27

Claims based on multiple contracts

In the same arbitral proceedings, the parties may present claims that are based on several contracts, provided that they are based on the same or factually related legal relationships and on the same arbitration agreement or several arbitration agreements that do not contain any conflicting provisions.

Section 28

Oral hearing and written proceedings

Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal decides whether to hold an oral hearing for the taking of evidence or for oral submissions, or whether the case is resolved on the basis of documents and other materials in written proceedings. If a party requests an oral hearing and the parties have not agreed otherwise, the arbitral tribunal shall hold an oral hearing at an appropriate stage of the proceedings.

After hearing the parties, the arbitral tribunal may order that an oral hearing be held in full or in part via remote connection or that a party, a witness or an expert be heard via remote connection.

The arbitral tribunal shall give the parties sufficient advance notice of an oral hearing, any other hearing and inspection.

Section 29

Consequences of default of a party

If the claimant fails to submit a statement of claim without a valid reason, the arbitral tribunal shall issue an order for the termination of the arbitral proceedings.

If the respondent fails to submit a statement of defence without a valid reason, the arbitral tribunal shall continue the proceedings without treating such a failure as an admission of the claimant's claims or allegations.

If a party, without a valid reason, fails to appear at an oral hearing or to present evidence or otherwise fails to make use of an opportunity to present their case, the arbitral tribunal may continue the proceedings and make the award on the basis of the evidence available and other material obtained in the arbitral proceedings.

The provisions of subsections 1–3 apply unless otherwise agreed by the parties.

Section 30

Evidence

The parties shall present any evidence they consider necessary.

The arbitral tribunal may refuse evidence if it is clearly irrelevant for resolving the case, if the refusal is justified considering the stage of the proceedings at which the new evidence would be presented, or if presenting the evidence would be inappropriate having regard to its content or the manner in which it was obtained.

The arbitral tribunal may request a party, a witness or another person to appear to be heard in the case and oblige a party to produce a document or other evidence that may be relevant for resolving the case. The arbitral tribunal may order that an inspection of goods, immovable property, a place or another object be conducted. The arbitral tribunal may also issue interim orders related to evidence.

The arbitral tribunal determines the weight to be given to each piece of evidence in the case. If a party, without a valid reason, fails to comply with a decision or order of the arbitral tribunal concerning evidence, the arbitral tribunal may draw such inferences as it deems appropriate when assessing the evidence.

The arbitral tribunal does not have the right to impose a conditional fine or issue orders on any other coercive measures. The arbitral tribunal does not have the right to accept an affirmation.

Section 31

Expert appointed by arbitral tribunal

Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal may appoint an expert to issue a statement on a specific question determined by the arbitral tribunal.

The arbitral tribunal may also oblige a party to give the expert any information necessary for performing their task and to give them an opportunity to examine any relevant documents, goods or other property.

If a party so requests or if the arbitral tribunal deems it necessary, the arbitral tribunal may order that the expert shall, after delivery of their statement, participate in an oral hearing where the parties have the opportunity to put questions to the expert and to present expert evidence on the points at issue.

Section 32

Court assistance in taking evidence

If the arbitral tribunal deems it necessary that a party, a witness or an expert be examined in court or that a party or a third person be obliged to produce a document or an object which may be of relevance as evidence in the case, a party may submit an application to the court to this effect.

The court shall, unless there is an impediment to this, carry out the measure referred to in the application in compliance with the provisions on taking evidence in civil matters laid down in chapter 17 of the Code of Judicial Procedure. The arbitrators shall be informed of the examination of a party, a witness or an expert, and they shall be given an opportunity to participate in the hearing and to put questions to the person examined.

Chapter 6

Award

Section 33

Applicable rules of law

The parties are free to agree which law or other rules of law shall be applied in resolving the dispute. Unless otherwise indicated in the agreement of the parties, an agreement on the application of the law of a given state shall be considered a reference to the substantive law of that state and not to its conflict-of-laws rules.

Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal shall apply the law of the state or other rules of law the application of which it considers the most justified in the case.

The arbitral tribunal may decide *ex aequo et bono* only if the parties have expressly so agreed.

Section 34

Decision-making by arbitral tribunal

The award or any other decision of the arbitral tribunal shall be made by a majority of all its members. If the disagreement concerns an amount claimed, the votes cast for the highest amount shall be added to the votes cast for the amount closest to it and, if necessary, the same procedure shall be repeated until a majority is reached. If there is no majority for any of the opinions, the presiding arbitrator shall have a casting vote.

The parties or the other members of the arbitral tribunal may authorise the presiding arbitrator to alone decide on questions of procedure.

If one of the arbitrators refuses to participate in the decision-making without a valid reason, this does not prevent the other arbitrators from deciding the matter.

The provisions of subsections 1–3 apply unless otherwise agreed by the parties.

Section 35

Settlement

If the parties settle the dispute during arbitral proceedings, the arbitral tribunal may, at the request of the parties, record the settlement in the form of an award on agreed terms in compliance with section 37.

Section 36

Partial and interim award

The arbitral tribunal may, after hearing the parties, decide by a separate award an independent claim in a case where several claims have been made (*partial award*). The arbitral tribunal may also decide by a separate award such a specific part of a claim that has been admitted.

A claim for payment and a claim for set-off raised against it shall, however, be decided together.

The arbitral tribunal may, after hearing the parties, decide by a separate award such a point at issue on which the resolution of the case otherwise depends (*interim award*), unless both parties oppose to the making of an interim award.

Section 37

Form and contents of award

The award shall be made in writing and shall be signed by the arbitrator or arbitrators. In an arbitral tribunal with more than one member, the signatures of the majority of the members shall suffice, provided that the reason for any omitted signature is stated in the award.

The award shall state the reasons upon which it is based, unless the parties have agreed that no reasons need to be given or the award is an award on agreed terms referred to in section 35.

The award shall state the date on which it was made and the place of arbitration referred to in section 23, subsection 1. The award is deemed to have been made at the place of arbitration.

The arbitral tribunal shall deliver a copy of the award, signed by the arbitrators in accordance with subsection 1, to each party.

With the consent of the parties, an award may be made in electronic format indicating the contents, signatures and date of the award. An award meets the requirement concerning signatures specified in subsection 1 if it has been signed using at least an advanced electronic signature referred to in Article 3(11) of Regulation (EU) 910/2014 of the European Parliament and of the Council or other similar electronic signature the authenticity of which is beyond doubt.

Section 38

Termination of arbitral proceedings

The arbitral proceedings are terminated when the arbitral tribunal makes a final award or issues an order referred to in subsection 2 of this section or in section 29, subsection 1.

The arbitral tribunal shall issue an order for the termination of the arbitral proceedings if

- 1) the claimant withdraws their claim, unless the respondent objects to the termination of the proceedings and the arbitral tribunal finds that the respondent has a legitimate interest in having the dispute finally decided by an award;
- 2) the parties agree on the termination of the proceedings; or
- 3) the arbitral tribunal finds that the continuation of the proceedings has for any other reason become unnecessary or impossible.

The mandate of the arbitral tribunal terminates with the termination of the arbitral proceedings, subject to the provisions of section 18, subsection 4, section 39 and section 44, subsection 5.

Section 39

Correction and interpretation of award; additional award

Within 30 days from the date of service of the award, a party may request the arbitral tribunal

- 1) to correct in the award any error in computation, any clerical or typographical error or any other error of a similar nature;
- 2) to give an interpretation of a specific point or part of the award; or
- 3) to make an additional award as to a claim presented in the arbitral proceedings but not decided in the award.

A request referred to in subsection 1 shall be delivered to the other party at the same time or without undue delay.

The arbitral tribunal shall make a decision on a correction and interpretation within 30 days and make an additional award within 60 days of receipt of the request, if it considers the request to be justified.

The arbitral tribunal may correct an error referred to in subsection 1, paragraph 1 on its own initiative within 30 days of the date of the award.

The arbitral tribunal may, for justifiable reasons, extend the time limit within which a decision on a correction or interpretation or an additional award referred to in subsection 3 shall be made.

Before making a decision referred to in this section, the parties shall be given an opportunity to be heard.

The provisions of section 37 on an award also apply to a correction and interpretation of an award and to an additional award referred to in this section.

Section 40

Fees and compensations for expenses payable to arbitral tribunal

Unless otherwise agreed or provided in a binding manner, the arbitral tribunal may, in an award or an order for the termination of the arbitral proceedings, determine the amount of the fee and compensation for expenses payable to each arbitrator and order that they

shall be paid. The fees and compensations for expenses the payment of which has been ordered fall due 30 days from the date of the award or the order for the termination of the arbitral proceedings.

The fees payable to the arbitrators shall be reasonable considering the time spent, the complexity of the case and other relevant circumstances.

Unless otherwise agreed or provided, the parties are jointly and severally liable for the fees and compensations for expenses of the arbitrators, unless the arbitral tribunal considers that there are justifiable reasons to depart from the joint and several liability.

Section 41

Request for review of fees and compensations for expenses of arbitral tribunal

A party has the right, within 30 days from the date of service of an award or an order for the termination of the arbitral proceedings, to request a review by a court of a decision concerning the fees and compensations for expenses payable to the arbitral tribunal.

A review is requested by submitting to the court a written request for a review and a copy of the award or the order for the termination of the arbitral proceedings.

Before the court decides on a request for a review referred to in subsection 2, it shall give the other parties to the arbitration and those arbitrators whose fees or compensations for expenses the request for a review concerns an opportunity to be heard.

A court decision to reduce the fees or compensations for expenses shall also apply to the benefit of parties who did not request a review.

Section 42

Allocation of costs

Unless otherwise agreed by the parties, the arbitral tribunal may, at the request of a party, in an award or an order for the termination of the arbitral proceedings, oblige the opposing party to cover all or part of the costs incurred to the other party from the arbitral proceedings and decide on the allocation of the costs of the arbitral tribunal between the parties. When allocating the costs, the arbitral tribunal may take into account the outcome of the case, any neglect of the duty to contribute referred to in section 22, subsection 3 by a party, and other circumstances.

On request, annual late-payment interest shall be ordered on the compensation payable by a party, at the interest rate referred to in section 4, subsection 1 of the Interest Act (633/1982), from a date 30 days after the date of the award or the order for the termination of the arbitral proceedings.

Section 43

Advance or security

The arbitral tribunal has the right to request the parties to pay an advance or provide a security for the fees and compensations for expenses payable to the arbitrators. If no advance is paid or no security is provided, the arbitral tribunal may decide to terminate the arbitral proceedings in part or in full.

If a party fails to pay an advance or provide a security for their part within the time limit determined by the arbitral tribunal, the opposing party may pay the advance or provide the security in full.

Chapter 7

Setting aside award

Section 44

Setting aside award

An award is ineligible for review and it may only be set aside on the basis of an action referred to in this section.

A court may set aside an award in full or in part only if:

1) a party to the arbitration agreement had lacked capacity to enter into the agreement or had not been duly represented when entering into the agreement, or the arbitration agreement is invalid under the law applicable to it;

2) a party had not been given proper notice of the constitution of the arbitral tribunal or of the arbitral proceedings or had otherwise, through no fault of their own, been unable to present their case;

3) the arbitral tribunal had exceeded the scope of its authority when deciding the dispute;

4) the composition of the arbitral tribunal had not been in accordance with the agreement of the parties or, in the absence of such agreement, with this Act;

5) the arbitral procedure had not been in accordance with the agreement of the parties or, in the absence of such agreement, with this Act, and it is likely that this has had an impact on the outcome of the case;

6) the subject matter of the dispute is not capable of settlement by arbitration under Finnish law; or

7) the award is in conflict with the public policy of Finland.

The court shall take into account the grounds referred to in subsection 2, paragraphs 6 and 7 on its own initiative.

A party shall bring an action to set aside an award before a court within 60 days from the date of service of the award or, if a request referred to in section 39 has been made in the case, from the date of service of a decision made by the arbitral tribunal due to the request.

The court where an action to set aside an award is pending may, at the request of a party and for justifiable reasons, stay the setting aside proceedings and give the arbitral tribunal an opportunity to resume the arbitral proceedings or take other necessary action to eliminate the grounds for setting aside the award.

Chapter 8

Recognition and enforcement of award

Section 45

Recognition and enforcement of award

An award is binding irrespective of the place in which it was made, and a court decides on its enforcement upon application of a party.

An application for the enforcement of an award shall be accompanied by the award or a copy of it. If the award has been made in a language other than Finnish or Swedish, a certified translation into either of those languages shall also be submitted, unless the court grants an exemption.

Before an application referred to in subsection 2 is granted, the opposing party of the party applying for enforcement shall be given an opportunity to be heard, unless there is a special impediment to this. The matter shall be considered in the written procedure, unless otherwise ordered by the court.

Decisions referred to in sections 40 and 42 that are included in an order for the termination of the arbitral proceedings may, upon application, be enforced in the same manner as an award.

Once enforcement of an award has been ordered by a court, the enforcement is governed by the provisions of chapter 2, section 19 of the Enforcement Code (705/2007).

Section 46

Grounds for refusing recognition and enforcement of award

Recognition and enforcement of an award may be refused, in full or in part, only if:

1) a party to the arbitration agreement had lacked capacity to enter into the agreement or had not been duly represented when entering into the agreement, or the arbitration agreement is invalid under the law applicable to it;

2) a party had not been given proper notice of the constitution of the arbitral tribunal or of the arbitral proceedings or had otherwise, through no fault of their own, been unable to present their case;

3) the arbitral tribunal had exceeded the scope of its authority when deciding the dispute;

4) the composition of the arbitral tribunal had not been in accordance with the agreement of the parties or, in the absence of such agreement, with the law of the place of arbitration;

5) the arbitral procedure had not been in accordance with the agreement of the parties or, in the absence of such agreement, with the law of the place of arbitration, and it is likely that this has had an impact on the outcome of the case;

6) the subject matter of the dispute is not capable of settlement by arbitration under Finnish law;

7) the award is in conflict with the public policy of Finland; or

8) the award has not yet become binding on the parties or it has been set aside or its enforcement has been suspended in the state in which, or under the law of which, it was made.

The court shall take into account the grounds referred to in subsection 1, paragraphs 6 and 7 on its own initiative.

However, the enforcement of an award made in Finland cannot be refused if an action to set aside the award referred to in section 44 has been finally dismissed. If an action to set aside an award made in Finland has not been brought within the time limit referred to in subsection 4 of the said section, the enforcement of the award may only be refused on the grounds referred to in subsection 1, paragraphs 6 and 7 of this section.

Section 47

Adjournment of a decision on enforcement

If setting aside of an award or suspension of the enforcement of an award has been requested from the competent authority of the state referred to in section 46, subsection 1, paragraph 8, the court may, if it considers this justified, adjourn its decision on enforcement. The court may, at the same time, upon request of the party applying for enforcement, order the opposing party to provide appropriate security and state that the adjournment is subject to the condition that such security be provided.

Chapter 9

Entry into force and transitional provisions

Section 48

Entry into force

This Act enters into force on xx Xxxx 20 .

This Act repeals the Arbitration Act (967/1992).

Section 49

Transitional provisions

The provisions in force at the time of the entry into force of this Act apply to arbitral proceedings that have been commenced before the Act's entry into force.

However, chapters 7 and 8 of this Act apply if an action to set aside an award is brought or an application for the enforcement of an award is filed after the entry into force of this Act. In that event, the provisions on the competent court laid down in section 5, subsection 2 of this Act apply in respect of matters referred to in sections 44 and 45.

The provisions in force at the time of the entry into force of this Act apply to an arbitration agreement concluded before the Act's entry into force.

Section 50

Previous reference provisions

Any statutory references to the Arbitration Act shall, after the entry into force of this Act, be deemed to refer to this Act.

Rinnakkaisteksti

Välitysmenettelylaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan välitysmenettelyyn, jonka paikka on Suomessa.

Lain 8 ja 9 §:ää sovelletaan myös, jos välitysmenettelyn paikka on ulkomailla tai sitä ei ole vielä määrätty.

Vaikka välitysmenettelyn paikkaa ei ole vielä määrätty, lain 10, 12, 13, 15 ja 16 §:ää sovelletaan myös, jos ainakin yhdellä asianosaisella on kotipaikka Suomessa.

Lain 8 lukua sovelletaan myös ulkomailla annetun välitystuomion tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon.

2 §

Tiedoksiantojen vastaanottaminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on toimitettu vastaanottajalle henkilökohtaisesti tai vastaanottajan toimipaikkaan, vakinaiseen asuinpaikkaan tai osoitteeseen taikka henkilölle, jolla on oikeus edustaa vastaanottajaa. Jos vastaanottajan tai vastaanottajan edustajan olinpaikka on tuntematon eikä sitä voida kohtuullisin toimenpitein saada selville, kirjallinen tiedoksianto katsotaan vastaanotetuksi sinä päivänä, jona se on todisteellisesti lähetetty vastaanottajan viimeisimpään tunnettuun

Voimassa oleva laki

41 §

Välitystuomio voidaan asianosaisen kanteesta kumota:

1) jos välimiehet ovat menneet toimivaltaansa ulommaksi;

2) jos välimiestä ei ole asetettu asianmukaisessa järjestyksessä;

3) jos välimies 10 §:n mukaan on ollut esteellinen mutta asianosaisen asianmukaisessa järjestyksessä tekemää vaatimusta välimiehen julistamisesta esteelliseksi ei ole ennen välitystuomion antamista hyväksytty taikka jos asianosainen on saanut tiedon esteellisyydestä niin myöhään, ettei hän ole voinut vaatia välimiehen julistamista esteelliseksi ennen välitystuomion antamista; tai

4) jos välimiehet eivät ole varanneet asianosaiselle tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen.

Asianosaisella ei ole oikeutta vaatia välitystuomion kumoamista 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdan nojalla, jos hänen on katsottava vastaamalla pääasiaan tai muulla tavalla luopuneen vetoamasta kohdassa tarkoitettuun seikkaan.

Ehdotus

toimipaikkaan, vakinaiseen asuinpaikkaan tai osoitteeseen. Sähköistä viestintää käytettäessä kirjallinen viesti katsotaan vastaanotetuksi, kun se on lähetetty vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen tai se on saatavilla välitysoikeuden määräämässä sähköisessä järjestelmässä ja vastaanottaja saa tiedon tästä. Välitysoikeuden tultua asetetuksi välitysoikeus voi määrätä, miten tiedoksiantoja toimitetaan.

Tätä pykälää ei sovelleta tuomioistuimen toimittamiin tiedoksantoihin.

3 §

Menettelyvirheeseen vetoaminen

Jos asianosainen on saanut tietää, että välitysmenettelyssä ei ole noudatettu tämän lain säännöstä, josta asianosaiset voivat poiketa, tai välityssopimuksessa sovittua, tai että välitysoikeus on ylittänyt toimivaltansa, asianosaisen on välitysmenettelyn aikana vedottava tällaiseen seikkaan laissa säädettyssä, asianosaisten sopimassa tai välitysoikeuden asettamassa määräajassa, tai jos sellaista ei ole, ilman aiheetonta viivytystä saatuaan tietää edellä mainitusta seikasta. Muussa tapauksessa asianosaisen katsotaan luopuneen vetoamasta siihen välitysmenettelyssä ja tuomioistuimessa.

4 §

Tuomioistuimen toimivallan laajuus

Tuomioistuin on toimivaltainen tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa vain, jos tässä laissa niin säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Lain 12, 13, 16 ja 19 §:ssä tarkoitettu asia tutkitaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa. Muutosta 41 §:ssä tarkoitettussa asiassa haetaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudelta.

Kanne 18 ja 44 §:ssä tarkoitettussa asiassa sekä hakemus 15, 20 ja 45 §:ssä tarkoitettussa asiassa tutkitaan Helsingin hovioikeudessa.

Lain 32 §:ssä tarkoitettu hakemus tehdään sille käräjäoikeudelle, jonka alueella kuultava tai se, jota asia muuten koskee, oleskelee.

2 luku

Välityssopimus

6 §

Välityskelpoisuus

Välitysmenettelyssä voidaan ratkaista riita, josta voidaan tehdä sovinto.

7 §

Välityssopimus

Asianosaiset voivat sopia, että riita taikka kaikki tai tietyt määrätystä oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti välitysmenettelyssä, jollei laissa toisin säädetä.

Välityssopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka soveltumisesta asianosaiset ovat sopineet. Mikäli asianosaiset eivät ole sopineet välityssopimukseen sovellettavasta laista, sovelletaan asianosaisten sopiman välitysmenettelyn paikan lakia ja toissijaisesti oikeussuhteeseen sovellettavaa lakia.

Välityssopimukseen rinnastettavana pidetään sellaista testamenttiin, lahjakirjaan, konossementtiin tai näihin rinnastettaviin asiakirjoihin, yhdistyksen tai säätiön sääntöihin taikka osakeyhtiön tai muun yhtiön

2 §

Yksityisoikeudellinen riitakysymys, josta voidaan tehdä sovinto, saadaan määrätä asianosaisten välisin sopimuksin välimiesten lopullisesti ratkaistavaksi. Samalla tavoin ratkaistavaksi voidaan määrätä myös sopimuksessa ilmaistusta oikeussuhteesta vastaisuudessa aiheutuvat mainitunlaiset riitakysymykset, jollei laissa ole toisin säädetty.

4 §

Välityssopimuksen veroisena pidetään sellaista testamenttiin, lahjakirjaan, konossementtiin tai näihin rinnastettaviin asiakirjoihin, yhdistyksen tai säätiön sääntöihin taikka osakeyhtiön tai muun yhtiön

Voimassa oleva laki

taikka yhteisön yhtiöjärjestykseen sisältyvää välimiesmenettelyä koskevaa määräystä, jota asianosaiset tai se, jota vastaan vaatimuksia esitetään, ovat velvollisia noudattamaan.

3 §

Välityssopimus on tehtävä kirjallisesti. Välityssopimusta pidetään kirjallisesti tehtynä, jos sopimus on otettu asianosaisten allekirjoittamaan asiakirjaan tai jos se sisältyy asianosaisten väliseen kirjeenvaihtoon. Sopimus välimiesmenettelystä katsotaan kirjallisesti tehdyksi myös silloin, kun asianosaiset ovat vaihtamalla sähkösanomia tai kaukokirjoitintiedotuksia taikka muita vastaavalla tavalla tuotettuja asiakirjoja määränneet, että riita on välimiesten ratkaistava.

Välityssopimus on katsottava tehdyksi kirjallisesti myös, jos 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tehdyssä sopimuksessa on viitattu muuhun asiakirjaan, johon sisältyy määräys välimiesmenettelystä.

5 §

Kannetta kysymyksestä, joka on välimiesten ratkaistava, ei saa ottaa tuomioistuimessa tutkittavaksi, jos vastapuoli tekee siitä väitteen ennen kuin hän vastaa pääasiaan.

Välityssopimuksen estämättä tuomioistuin tai muu viranomainen voi kuitenkin asian ollessa välimiesten käsiteltävänä tai sitä ennen antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu viranomaisen toimivaltaan.

Ehdotus

taikka yhteisön yhtiöjärjestykseen sisältyvää *välitysmenettelyä* koskevaa määräystä, jota asianosaiset tai se, jota vastaan vaatimuksia esitetään, ovat velvollisia noudattamaan.

8 §

Välityssopimus ja kanne tuomioistuimessa

Tuomioistuin ei saa ottaa tutkittavaksi asiaa, joka on välitysmenettelyssä ratkaistava, jos vastapuoli tekee siitä väitteen viimeistään vastatessaan ensimmäisen kerran pääasiaan.

Välitysmenettely voidaan aloittaa tai sitä voidaan jatkaa, ja asiassa voidaan antaa välitystuomio sen estämättä, että 1 momentissa mainittu asia on vireillä tuomioistuimessa.

9 §

Välityssopimus ja tuomioistuimen määräämät turvaamistoimet

Välityssopimuksen estämättä tuomioistuin voi asian ollessa *välitysoikeuden* käsiteltävänä tai sitä ennen määrätä turvaamistoimia sekä antaa sellaisia väliaikaisia määräyksiä ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kieltoja, joiden antaminen lain mukaan kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan.

6 §

Jos asianosainen kieltäytyy jättämästä asiaa välimiesten ratkaistavaksi tai ei vastapuolensa vaatimuksesta huolimatta ole sovitus, säädetyssä tai laillisesti asetetussa määräajassa täyttänyt tehtävänsä välimiehen nimeäjänä taikka ei ole kohtuullisessa ajassa suorittanut osuuttaan välimiesten vaatimasta ennakosta tai vakuudesta välimiehille tulevasta korvauksesta, hänen vastapuolensa saa välityssopimuksen estämättä ajaa kannettaan tuomioistuimessa.

7 §

Välimiehiä tulee olla kolme, jolleivät asianosaiset ole muuta määränneet.

8 §

Jos asianosaiset eivät ole määränneet toisin, välimiehenä saa olla jokainen täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Välimiehenä saa Suomessa toimia myös muu kuin Suomen kansalainen.

13 §

Jos välimiehiä tulee olla useampia kuin yksi, mutta asianosaiset eivät ole sopineet välimiehistä eikä siitä, miten välimiehet on nimettävä, kumpikin asianosainen nimeää

3 luku

Välitysoikeuden kokoonpano

10 §

Välitysoikeuden jäsenten lukumäärä

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenten lukumäärästä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeudessa on kolme jäsentä.

11 §

Välitysoikeuden jäsenen kelpoisuusvaatimukset

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeuden jäsenenä saa olla jokainen täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Välitysoikeuden jäsenenä saa Suomessa toimia myös muu kuin Suomen kansalainen.

12 §

Voimassa oleva laki

yhtä monta välimiestä. Näin nimettyjen välimiesten on valittava lisäksi yksi välimies toimimaan puheenjohtajana, jolleivät asianosaiset ole määränneet, että riita on heidän nimeämiensä välimiesten ratkaistava.

15 § 1 mom

Jos asianosainen tai muu, jolle 12 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on toimitettu, ei 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta ole täyttänyt tehtävänsä välimiehen nimeäjänä ja kirjallisesti ilmoittanut siitä välimiesmenettelyä vaatineelle asianosaiselle tai jos asianosaisten nimeämät välimiehet eivät ole sopineet puheenjohtajasta 30 päivän kuluessa siitä, kun heidät on nimetty, voi asianosainen pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välimiehen tai puuttuvat välimiehet.

16 §

Jos riita on yhden välimiehen ratkaistava mutta asianosaiset eivät ole päässeet sopimukseen välimiehestä 30 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut toiselta asianosaiselta 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, voi asianosainen pyytää tuomioistuinta määräämään välimiehen.

18 §

Asianosainen, joka on valinnut välimiehen ja ilmoittanut siitä vastapuolelleen, ei tämän suostumuksetta saa peruuttaa valintaansa.

17 §

Kun asianosainen on 14, 15 tai 16 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa pyytänyt tuomioistuinta määräämään välimiehen, tuomioistuimen on nimettävä välimies, jollei ole ilmeistä, ettei välimiesmenettelylle ole laillisia edellytyksiä.

Ennen kuin tuomioistuin 1 momentin nojalla määrää välimiehen tai välimiehiä, sen on varattava toiselle asianosaiselle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei välimiesmenettely tämän johdosta kohtuuttomasti viivästy.

Tuomioistuimen päätökseen välimiehen määräämistä koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta.

Ehdotus**Välitysoikeuden asettaminen**

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenestä tai jäsenistä sekä heidän nimeämisessään noudatettavasta menettelystä.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, kummankin asianosaisten on nimettävä kolmijäseniseen välitysoikeuteen yksi jäsen, ja näin nimettyjen jäsenten on nimettävä kolmas jäsen toimimaan välitysoikeuden puheenjohtajana. Jos asianosainen ei ole nimennyt välitysoikeuden jäsentä 30 päivän kuluessa toiselta asianosaiselta saamastaan pyynnöstä tehdä niin, tai jos asianosaisten nimeämät välitysoikeuden jäsenet eivät pääse sopimukseen kolmannelta jäsenestä 30 päivän kuluessa nimeämisestään, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välitysoikeuden jäsenen.

Jos asianosaiset eivät pääse sopimukseen yksijäsenisen välitysoikeuden jäsenestä, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen.

Asianosainen ei saa ilman vastapuolen suostumusta peruuttaa tekemänsä välitysoikeuden jäsenen nimeämistä sen jälkeen, kun vastapuoli on saanut tiedon nimeämisestä.

Jos välitysoikeutta ei voida asettaa asianosaisten sopiman menettelyn mukaisesti, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään puuttuvan välitysoikeuden jäsenen tai puuttuvat jäsenet.

Kun asianosainen on 2, 3 tai 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa pyytänyt tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenen, tuomioistuimen on määrättävä välitysoikeuden jäsen, jollei ole ilmeistä, että välitysmenettelylle ei ole laillisia edellytyksiä. Määrätessään välitysoikeuden jäsenen tuomioistuimen on otettava huomioon asianosaisten sopimuksessa välitysoikeuden jäsenelle asetetut kelpoisuusvaatimukset sekä seikat, jotka ovat omiaan turvaamaan puolueettoman ja riippumattoman välitysoikeuden jäsenen määräämisen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tuomioistuimen päätökseen, jolla tuomioistuin on määrännyt välitysoikeuden jäsenen, ei saa hakea muutosta. Muutosta voi kuitenkin hakea päätökseen, jolla on hylätty hakemus välitysoikeuden jäsenen määräämisestä.

13 §

Välitysoikeuden asettaminen moniasianosaismenettelyssä

Jos välitysmenettelyssä on useita asianosaisia joko kantajina tai vastaajina, näiden tahojen on nimettävä yhdessä välitysoikeuden jäsen kolmijäseniseen välitysoikeuteen, jos toisin ei ole sovittu. Jos he eivät nimeä yhdessä välitysoikeuden jäsentä 30 päivän kuluessa saamastaan 12 §:n 2 momentissa tarkoitetusta pyynnöstä, asianosainen voi pyytää tuomioistuinta määräämään välitysoikeuden jäsenet kaikkien asianosaisten puolesta ja erottamaan jo nimetyn välitysoikeuden jäsenen tehtävästään. Tuomioistuimen päätökseen, jolla se on erottanut välitysoikeuden jäsenen tämän momentin perusteella, ei saa hakea muutosta.

Jos kolmas taho on liitetty asianosaiseksi välitysmenettelyyn 19 §:n mukaisesti, eikä tämä ole päässyt osallistumaan välitysoikeuden jäsenten nimeämiseen, tuomioistuimen on kyseisen asianosaisen hakemuksesta erotettava muut kuin tuomioistuimen nimeämät välitysoikeuden jäsenet. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, puuttuvat välitysoikeuden jäsenet nimetään tämän jälkeen siten kuin 1 momentissa tai 12 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Tuomioistuimen päätökseen, jolla se on erottanut välitysoikeuden jäsenen tämän momentin perusteella, ei saa hakea muutosta.

Muilta osin välitysoikeuden asettamiseen, kun välitysmenettelyssä on useampi kuin kaksi asianosaista, sovelletaan, mitä 12 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

9 §

Välimiehen tulee tehtävässään olla puolueeton ja riippumaton.

Sen, jonka suostumusta välimiehen tehtävään on pyydetty, tulee heti ilmoittaa, jollei hän kieltäydy tehtävästä, kaikki seikat, jotka ovat omiaan vaarantamaan hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan välimiehenä taikka aiheuttamaan näissä suhteissa perusteltuja epäilyksiä.

Välimies on velvollinen välimiesmenettelyn päättymiseen asti ilmoittamaan kaikki edellä tarkoitetut seikat, joita ei ennestään ole saatettu asianosaisten tietoon.

10 §

Välimies on asianosaisen vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos hän olisi tuomarina ollut esteellinen käsittelemään asiaa, samoin kuin muunkin sellaisen seikan johdosta, joka on omiaan antamaan perustellun aiheen epäillä välimiehen puolueettomuutta tai riippumattomuutta.

11 §

Asianosaiset voivat sopia siitä, missä järjestyksessä välimiehen esteelliseksi julistamista koskeva vaatimus on tutkittava. Asianosaisella on kuitenkin tämän estämättä oikeus vaatia välitystuomion kumoamista 41 §:n nojalla.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty, on asianosaisen esitettävä vaatimus välimiehen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välimiesten asettamisesta ja edellä 10 §:ssä mainitusta seikasta. Vaatimus on tehtävä välimiehille kirjallisesti. Vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste.

Jos asianosainen on vaatinut välimiehen julistamista esteelliseksi eikä tämä luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei

Ehdotus

14 §

Esteellisyysperusteet

Välitysoikeuden jäsenen tulee tehtävässään olla puolueeton ja riippumaton.

Sen, jonka suostumusta välitysoikeuden jäsenen tehtävään on pyydetty, tulee heti ilmoittaa, jollei hän kieltäydy tehtävästä, kaikki seikat, jotka ovat omiaan aiheuttamaan perusteltuja epäilyjä hänen puolueettomuudestaan tai riippumattomuudestaan. Välitysoikeuden jäsen on velvollinen välitysmenettelyn päättymiseen asti viipymättä ilmoittamaan asianosaisille kaikki edellä tarkoitetut seikat, joita ei ole ennestään saatettu asianosaisten tietoon.

Välitysoikeuden jäsen on asianosaisen vaatimuksesta julistettava esteelliseksi, jos ilmenee seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan tai riippumattomuuttaan. Asianosainen voi vaatia välitysoikeuden jäsenen, jonka hän on nimennyt tai jonka nimeämiseen hän on osallistunut, julistamista esteelliseksi vain sellaisen seikan perusteella, jonka asianosainen on saanut tietää vasta nimeämisen jälkeen.

15 §

Esteelliseksi julistamista koskeva menettely

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty, asianosaisen on esitettävä vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi 15 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon välitysoikeuden asettamisesta ja edellä 14 §:ssä mainitusta seikasta. Vaatimus on tehtävä välitysoikeudelle kirjallisesti. Vaatimuksessa on ilmoitettava sen peruste. Jos asianosainen on vaatinut välitysoikeuden jäsenen julistamista esteelliseksi eikä tämä luovu tehtävästään tai toinen asianosainen ei hyväksy vaatimusta,

Voimassa oleva laki

hyväksy vaatimusta, välimiesten on ratkaistava esteellisyttä koskeva kysymys. *Tuomioistuimen tutkittavaksi voidaan kysymys saattaa vain silloin, kun vaaditaan välitystuomion kumoamista 41 §:n nojalla.*

19 §

Välimies voidaan asianosaisten välisin sopimuksin erottaa tehtävästään.

Jos välimies ei voi asianmukaisesti suorittaa tehtäväänsä tai ilman hyväksyttävää syytä viivyttää asian käsittelyä, tuomioistuimen on asianosaisten hakemuksesta erotettava hänet tehtävästään. Ennen erottamista välimiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Tuomioistuimen päätökseen välimiehen erottamista koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta.

14 §

Jos välimies kuolee taikka eroaa tai jos hänet erotetaan tehtävästään, on hänen tilalleen valittava uusi välimies. Jos näin välimiehen tilalle valittu kuolee taikka eroaa tai erotetaan tehtävästään, tuomioistuin määrää jommankumman asianosaisten hakemuksesta uuden välimiehen hänen sijaansa.

Jos välityssopimuksessa määrätty välimies kuolee tai ei voi tai tahdo ottaa tehtävää

Ehdotus

välitysoikeuden on ratkaistava esteellisyttä koskeva kysymys.

Jos asianosaisten sopimassa tai 2 momentin mukaisessa menettelyssä esitetty vaatimus välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi ei menesty, esteelliseksi julistamista vaatinut asianosainen voi 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon vaatimuksen hylkäämisestä, pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyttä koskevan kysymyksen. Asian ollessa vireillä tuomioistuimessa välitysoikeus voi jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion.

16 §

Välitysoikeuden jäsenen erottaminen

Asianosaiset voivat sopia välitysoikeuden jäsenen erottamisesta.

Tuomioistuimen on asianosaisten hakemuksesta erotettava välitysoikeuden jäsen,

1) *joka ei täytä 11 §:ssä säädettyjä tai asianosaisten sopimia kelpoisuusvaatimuksia; tai*

2) *joka tulee oikeudellisesti tai tosiasiallisesti kykenemättömäksi hoitamaan tehtäväänsä tai ei muusta syystä hoida tehtävää ilman aiheetonta viivästystä.*

Tuomioistuimen on ennen erottamista varattava toiselle asianosaiselle ja välitysoikeuden jäsenille tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Tuomioistuimen päätökseen välitysoikeuden jäsenen erottamista koskevassa asiassa ei saa hakea muutosta.

17 §

Uuden välitysoikeuden jäsenen nimeäminen

Jos välitysoikeuden jäsenen tehtävä päättyy 15 tai 16 §:n nojalla, tehtävästä luopumisen tai asianosaisten sopimuksen vuoksi tai muusta syystä, hänen tilalleen on nimettävä uusi jäsen noudattaen samoja menettelysääntöjä, joita sovellettiin hänen nimeämiseensä.

Voimassa oleva laki

vastaan taikka jos hän eroaa tai hänet erotetaan tehtävästään eivätkä asianosaiset ole päässeet sopimukseen hänen sijaansa määrättävästä välimiehestä, tuomioistuin määrää asianosaisen hakemuksesta välimiehen, jolleivät asianosaiset ole sopineet, että välityssopimus tällaisessa tapauksessa raukeaa.

Ehdotus

4 luku

Välitysoikeuden toimivalta

18 §

Välitysoikeuden toimivalta päättää omasta toimivallastaan

Välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita.

Välityssopimuksen olemassaoloa ja pätevyyttä arvioitaessa välityslauseketta, joka on osa muuta sopimusta, pidetään itsenäisenä suhteessa sopimuksen muihin ehtoihin.

Väite välitysoikeuden toimivallan puuttumisesta tai ylittämisestä on tehtävä viimeistään vastauksessa kanteeseen tai vaatimukseen, jonka väitetään ylittävän välitysoikeuden toimivallan. Välitysoikeus voi ratkaista toimivaltaväitteen joko päätöksellään välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomiossa.

Jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, taikka päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai lopullisessa välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita kokonaan tai osittain, asianosainen voi saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi 30 päivän kuluessa päätöksen tai välitystuomion tiedoksisaannista. Välitysoikeus, joka katsoo olevansa toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, voi asian ollessa vireillä tuomioistuimessa jatkaa välitysmenettelyä ja antaa välitystuomion. Jos tuomioistuin on päättänyt, että välitysoikeus on toimivaltainen, ja tuomioistuimen päätös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on tullut lainvoimaiseksi, välitysoikeuden on jatkettava välitysmenettelyä ja annettava välitystuomio.

19 §

Liittäminen ja yhdistäminen

Asianosaiset ja kolmas taho voivat sopia kolmannen tahon liittämistä välitysmenettelyn asianosaiseksi. Jos toisin ei ole sovittu välitysoikeus, tai jos sitä ei ole asetettu, tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta liittää kolmannen tahon asianosaiseksi välitysmenettelyyn, jos

1) asianosaiset ja kolmas taho suostuvat liittämiseen tai

2) liittäminen perustuu asianosaisia ja kolmatta tahoja sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus tai tuomioistuin katsoo liittämiseen olevan perusteltu syy.

Kahden tai useamman välitysmenettelyn asianosaiset voivat sopia välitysmenettelyjen yhdistämisestä yhdeksi välitysmenettelyksi. Jos toisin ei ole sovittu, välitysoikeus voi asianosaisen hakemuksesta yhdistää yhdeksi välitysmenettelyksi käsiteltäväkseen kaksi tai useampia välitysmenettelyjä, jos

1) kaikkien välitysmenettelyjen asianosaiset suostuvat yhdistämiseen tai

2) yhdistettävissä välitysmenettelyissä on samat välitysoikeudet ja yhdistäminen perustuu kaikkien välitysmenettelyjen asianosaisia sitovaan samaan välityssopimukseen, ja välitysoikeus katsoo yhdistämiseen olevan perusteltu syy.

Välitysoikeuden on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asianosaisille ja kolmannelle taholle ennen liittämistä päättämistä ja kaikkien yhdistettävien välitysmenettelyjen asianosaisille ennen yhdistämisestä päättämistä. Myös tuomioistuimen on ennen liittämistä päättämistä varattava asianosaisille ja kolmannelle taholle tilaisuus tulla kuulluksi.

Asianosaiset voivat sopia yhdistettyjen välitysmenettelyjen erottamisesta. Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

välitysoikeus voi perustellusta syystä asianosaisia kuultuaan erottaa yhdistetyt välitysmenettelyt.

Mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, jos ei ole toisin sovittu.

20 §

Turvaamistoimet

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi asianosaisen hakemuksesta määrätä riitaa koskevan tarpeelliseksi katsomansa turvaamistoimen. Välitysoikeuden määräämä turvaamistoimi sitoo asianosaisia.

Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Välitysoikeus voi muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa turvaamistoimen asianosaisen hakemuksesta tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan. Välitysoikeuden tulee viimeistään lopullisessa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä määrätä, kuinka kauan turvaamistoimi on voimassa.

Välitysoikeus voi määrätä, että turvaamistoimen hakijan on asetettava asianmukainen vakuus vahingosta, joka voi syntyä vastapuolelle turvaamistoimesta.

Tuomioistuimien vahvistaa asianosaisen hakemuksesta Suomessa annetun 1 momentissa tarkoitetun turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi. Hakemus voidaan hylätä vain, jos

1) on olemassa 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu peruste, jolla välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä;

2) Suomen tuomioistuimien on määrännyt vastaavan turvaamistoimen tai sitä koskeva hakemus on vireillä Suomen tuomioistuimissa;

3) välitysoikeuden määräystä vakuuden asettamisesta ei ole noudatettu;

4) välitysoikeus on peruuttanut tai keskeyttänyt turvaamistoimen; tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5) turvaamistoimi on laadultaan tai sisällöltään sellainen, että sitä ei Suomen lain mukaan voida panna täytäntöön.

Tuomioistuin voi asianosaisen tai välitysoikeuden hakemuksesta kumota 4 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskevan päätöksen tai muuttaa sitä.

Turvaamistoimen hakijan on korvattava vastapuolelle turvaamistoimesta ja sen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko ja kulut, jos ilmenee, että turvaamistoimella turvattavaa oikeutta ei turvaamistointa myönnettäessä ole ollut. Välitysoikeus ratkaisee korvausvaatimuksen, jos asianosainen sitä vaatii.

5 luku

Asian käsittely välitysmenettelyssä

21 §

Asianosaisten tasapuolinen kohtelu ja tarpeellinen asianajotilaisuus

Asianosaisia on kohdeltava tasapuolisesti. Välitysoikeuden on varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa.

22 §

Menettelysäännökset

Asianosaiset voivat sopia asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei muuta johdu.

Välitysoikeus päättää asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin siitä ei ole sovittu eikä tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Välitysoikeuden tulee edistää riidan asianmukaista ja joutuisaa käsittelyä. Muiden välitysmenettelyyn osallisten on myötävaikutettava siihen, että asia voidaan käsitellä joutuisasti ja aiheuttamatta tarpeettomia kustannuksia.

22 §

Välimiesten on varattava asianosaisille tarpeellinen tilaisuus ajaa asiaansa.

23 §

Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, on asian käsittelyssä noudatettava, mitä asianosaiset ovat menettelystä sopineet. Tuollaisen sopimuksen puuttuessa välimiehillä on oikeus tämän lain säännöksiä noudattaen ja ottaen huomioon tasapuolisuuden ja joutuisuuden vaatimukset päättää asian käsittelyssä noudatettavasta menettelystä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Asianosaisen on toimitettava kaikki välitysoikeudelle toimittamansa lausumat, asiakirjat, viestit ja muut tiedot samalla tai ilman aiheetonta viivytystä myös toiselle asianosaiselle. Välitysoikeuden on toimitettava muulta kuin asianosaiselta saamansa asiaa koskeva aineisto viipymättä asianosaisille.

23 §

Välitysmenettelyn paikka

Asianosaiset voivat sopia välitysmenettelyn paikasta. Jos siitä ei ole sovittu, välitysoikeus määrää välitysmenettelyn paikan ottaen huomioon paikan tarkoituksenmukaisuuden asian olosuhteiden ja käsittelyn kannalta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, välitysoikeus voi kokoontua, kuulla asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita sekä suorittaa katselmuksia muualla kuin välitysmenettelyn paikassa, myös Suomen rajojen ulkopuolella.

24 §

Välitysmenettelyn aloittaminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysmenettely tulee vireille sinä päivänä, jolloin vastaaja on saanut vastapuoleltaan kirjallisen ilmoituksen riidan osoittamisesta välitysoikeuden ratkaistavaksi. Ilmoituksessa on viitattava välityssopimukseen ja siinä on mainittava asianosaiset ja välitysoikeuden ratkaistavaksi osoitettu riitakysymys, jollei se ilmene välityssopimuksesta.

24 §

Välimiesmenettelyn paikan määräävät välimiehet, jolleivät asianosaiset ole siitä sopineet.

Kun syytä on, välimiehet voivat kuitenkin kuulla asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita sekä suorittaa katselmuksia muuallakin kuin asianosaisten sopimalla tai välimiesoikeuden määräämällä käsittelypaikkakunnalla, myös Suomen rajojen ulkopuolella.

21 §

Välimiesmenettely tulee vireille, kun asianosainen on saanut 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

12 §

Asianosaisen, joka tahtoo jättää riidan välimiesten ratkaistavaksi, on ilmoitettava siitä vastapuolelleen kirjallisesti. Ilmoituksessa on viitattava välityssopimukseen ja on siinä mainittava riitakysymys, joka aiotaan jättää välimiesten ratkaistavaksi, jollei se ilmene välityssopimuksesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on mainittava myös välimiesmenettelyä vaativan asianosaisen nimettävät välimiehet. Samalla on toista asianosaista kehotettava ilmoittamaan välimiehet, joiden nimeäminen on hänen asianaan.

Jos asianosaisten sopimuksen mukaan välimiehen nimeäminen on muun kuin asianosaisen tehtävä, on 1 momentissa

Voimassa oleva laki

tarkoitettu ilmoitus toimitettava myös nimeäjälle ja tätä pyydettyä suorittamaan tehtävä.

26 §

Jolleivät asianosaiset ole sopineet, mitä kieltä tai mitä kieliä asian käsittelyssä on käytettävä, välimiesten asiana on päättää tästä.

Välimiehillä on oikeus vaatia, että jokaiseen asiassa esitettävään asiakirjaan on liitettävä käänнос sellaiselle kielelle, jolla asiaa käsitellään.

25 §

Välimiesten määräämässä ajassa kantajan on ilmoitettava ne seikat, joihin hänen kanteensa perustuu, ja yksilöidyt vaatimuksensa sekä vastaajan annettava näiden johdosta vastineensa. Välimiehet voivat kehottaa asianosaisia samalla antamaan välimiehille kaikki ne asiakirjat, joilla voi olla merkitystä asiassa, tai mainitsemaan ne asiakirjat tai muut todisteet, jotka he aikovat asiassa esittää.

Asianosainen saa välimiesmenettelyn aikana muuttaa tai täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita samoin kuin nostaa vastakanteen tai vaatia kuittausta, jollei asian ratkaiseminen tällaisen toimen johdosta kohtuuttomasti viivästy.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään on noudatettava ainoastaan, jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet.

Ehdotus**25 §***Välitysmenettelyn kieli*

Asianosaiset voivat sopia, mitä kieltä tai mitä kieliä välitysmenettelyssä on käytettävä. Jos siitä ei ole sovittu, välitysoikeus päättää välitysmenettelyn kielestä tai kielistä. Välitysmenettelyn kieltä käytetään asianosaisten kirjallisissa lausumissa, suullisissa käsittelyissä ja kuulemisissa sekä välitysoikeuden tuomiossa, päätöksissä ja muussa viestinnässä, jollei muuta ole sovittu tai määrätty.

Välitysoikeus voi määrätä, että jokaiseen asiassa esitettävään asiakirjaan on liitettävä käänнос kielelle, josta asianosaiset ovat sopineet tai jonka välitysoikeus on päättänyt.

26 §*Kanne ja vastaus*

Kantajan on ilmoitettava yksilöidyt vaatimuksensa ja vaatimusten perusteena olevat seikat sekä vastaajan annettava näiden johdosta vastauksensa sekä esitettävä mahdollinen vastakanteensa ja kuittausvaatimuksensa asianosaisten sopimissa tai välitysoikeuden asettamissa määräaajoissa. Välitysoikeus voi kehottaa asianosaisia samalla esittämään tai ilmoittamaan todistelunsa.

Asianosainen saa välitysmenettelyn aikana muuttaa tai täydentää vaatimuksiaan ja niiden perusteita, jollei välitysoikeus katso, että asian ratkaiseminen sen vuoksi kohtuuttomasti viivästy tai että se ei ole hyväksyttävää asianosaisten viivyttely huomioon ottaen.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan asettaa määräpäivän, jonka jälkeen asianosaiset eivät saa esittää pääasiaan liittyviä uusia vaatimuksia, väitteitä tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

todistelua, ellei välitysoikeus erityisestä syystä salli sitä.

Mitä 1– 3 momentissa säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

27 §

Useisiin sopimukseen perustuvat vaatimukset

Asianosaiset voivat esittää samassa välitysmenettelyssä useisiin sopimuksiin perustuvia vaatimuksia edellyttäen, että ne perustuvat samaan tai toisiinsa tosiasiallisesti liittyviin oikeussuhteisiin sekä samaan välityssopimukseen tai useisiin välityssopimuksiin, joissa ei ole ristiriitaisia määräyksiä.

28 §

Suullinen käsittely ja kirjallinen menettely

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus päättää, järjestetäänkö asiassa suullinen käsittely todistelun vastaanottamista tai suullisten lausumien esittämistä varten vai ratkaistaanko asia asiakirjojen ja muun aineiston perusteella kirjallisessa menettelyssä. Jos asianosainen pyytää suullista käsittelyä eivät asianosaiset ole toisin sopineet, välitysoikeuden on järjestettävä suullinen käsittely sopivassa vaiheessa asian käsittelyä.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan määrätä, että suullinen käsittely järjestetään kokonaan tai osittain etäyhteydellä taikka että asianosaista, todistajaa tai asiantuntijaa kuullaan etäyhteydellä.

Välitysoikeuden on ilmoitettava asianosaisille riittävän ajoissa etukäteen suullisesta käsittelystä, kuulemisesta ja katselmuksesta.

29 §

Asianosaisen laiminlyönnin seuraukset

Voimassa oleva laki

27 §
Välimiesten tulee edistää riidan asianmukaista ja joutuisaa selvittämistä. He saavat tässä tarkoituksessa pyytää asianosaista, todistajaa tai muuta henkilöä saapumaan kuultavaksi asiassa sekä kehottaa asianosaista tai muuta henkilöä esittämään välimiehille sellaisen hallussaan olevan asiakirjan tai esineen, jolla voi olla merkitystä todisteena.

Välimiehillä ei ole oikeutta asettaa uhkasakkoa eikä antaa määräyksiä muista pakkokeinoista. Heillä ei myöskään ole oikeutta ottaa vastaan vakuutusta.

Ehdotus

Jos kantaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta kannekirjelmän, välitysoikeuden on tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta.

Jos vastaaja on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt toimittamatta vastauksen, välitysoikeuden on jatkettava asian käsittelyä pitämättä laiminlyöntiä kantajan vaatimusten tai väitteiden myöntämisenä.

Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jäänyt pois suullisesta käsittelystä, jättänyt esittämättä todistelua tai muutoin jättänyt käyttämättä tilaisuuden asiansa ajamiseen, välitysoikeus voi jatkaa asian käsittelyä ja antaa välitystuomion käytettävissä olevan todistelun ja välitysmenettelyssä saadun muun aineiston perusteella.

Mitä 1– 3 momentissa säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

30 §

Todistelu

Asianosaisten tehtävänä on esittää tarpeelliseksi katsomansa todistelu.

Välitysoikeus voi evätä tarjotun todistelun, jos se on asian ratkaisun kannalta selvästi merkityksetöntä, jos epäminen on perusteltua ottaen huomioon, missä vaiheessa menettelyä uutta todistelua aiotaan esittää tai jos todistelun esittäminen olisi sen sisältö tai hankintatapa huomioon ottaen epäasiallista.

Välitysoikeus voi pyytää asianosaista, todistajaa tai muuta henkilöä saapumaan kuultavaksi asiassa sekä velvoittaa asianosaisen esittämään asiakirjan tai muun todisteen, jolla voi olla merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Välitysoikeus voi määrätä toimitettavaksi esineen, kiinteän omaisuuden tai paikan taikka muun kohteen katselmuksen. Välitysoikeus voi myös antaa todisteluun liittyviä väliaikaismääräyksiä.

Välitysoikeus päättää, mikä merkitys asiassa kullekin todisteelle on annettava. Jos asianosainen on ilman hyväksyttävää syytä jättänyt noudattamatta välitysoikeuden

Voimassa oleva laki

28 §

Jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet, välimiehet voivat määrätä asiantuntijan suorittamaan selvityksiä ja antamaan lausunnon sellaisesta asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisestä kysymyksestä, jonka arvostelemiseen tarvitaan erityisiä ammattitietoja.

Välimiehet voivat myös kehottaa asianosaista antamaan asiantuntijalle tehtävän suorittamista varten tarpeelliset tiedot sekä varaamaan hänelle tilaisuuden tutkia asiakirjoja, tavaraa tai muuta omaisuutta.

29 §

Jos välimiehet pitävät tarpeellisena asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelemista tuomioistuimessa taikka asianosaisen tai kolmannen henkilön velvoittamista esittämään asiakirja tai esine, jolla voi olla merkitystä todisteena asiassa, asianosainen voi esittää tätä koskevan hakemuksen tuomioistuimelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus tehdään sille yleiselle alioikeudelle, jonka alueella kuultava tai se, jota asia muuten koskee, oleskelee.

Ehdotus

todistelua koskevaa päätöstä tai määräystä, välitysoikeus voi tehdä siitä asianmukaiseksi katsomansa päätelmät todistelua arvioidessaan.

Välitysoikeudella ei ole oikeutta asettaa uhkasakkoa eikä antaa määräyksiä muista pakkokeinoista. Välitysoikeudella ei myöskään ole oikeutta ottaa vastaan vakuutusta.

31 §

Välitysoikeuden nimeämä asiantuntija

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi nimetä asiantuntijan antamaan lausunnon välitysoikeuden yksilöimästä kysymyksestä.

Välitysoikeus voi velvoittaa asianosaisen antamaan asiantuntijalle tehtävän suorittamista varten tarpeelliset tiedot sekä varaamaan tälle tilaisuuden tutkia asiakirjoja, tavaraa tai muuta omaisuutta.

Asianosaisen pyynnöstä tai välitysoikeuden katsoessa sen tarpeelliseksi välitysoikeus voi määrätä asiantuntijan osallistumaan lausuntonsa antamisen jälkeen suulliseen käsittelyyn, jossa asianosaisilla on mahdollisuus esittää asiantuntijalle kysymyksiä ja esittää asiantuntijatodistelua riidanalaisista kysymyksistä.

32 §

Tuomioistuinaavusteinen todistelun vastaanottaminen

Jos välitysoikeus pitää tarpeellisena asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelemista tuomioistuimessa taikka asianosaisen tai kolmannen henkilön velvoittamista esittämään asiakirja tai esine, jolla voi olla merkitystä todisteena asiassa, asianosainen voi esittää tätä koskevan hakemuksen tuomioistuimelle.

Tuomioistuimen on, noudattaen mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa säädetään todistelusta riita-asiassa, suoritettava hakemuksessa tarkoitettu toimenpide, jollei

Voimassa oleva laki

Tuomioistuimen on, noudattaen mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa säädetään todistelusta riita-asiassa, suoritettava hakemuksessa tarkoitettu toimenpide, jollei siihen ole estettä.

31 §

Välimiesten on perustettava tuomionsa lakiin.

Jos asianosaiset ovat sopineet, että riidan ratkaisemisessa on sovellettava tietyn valtion lakia, välimiesten on perustettava tuomionsa siihen lakiin.

Jos asianosaiset ovat niin sopineet, saavat välimiehet kuitenkin perustaa tuomionsa siihen, minkä he katsovat kohtuulliseksi (ex aequo et bono).

32 §

Jos välimiehet ovat eri mieltä asian ratkaisemisesta, tuomio on annettava enemmistön mielipiteen mukaisesti. Jos erimielisyys koskee vaadittua määrää, on niiden äänet, jotka tuomitsevat korkeimman määrän, luettava yhteen niiden kanssa, jotka tuomitsevat lähinnä alemman määrän, kunnes yhteenlaskettu äänimäärä nousee enempään kuin puoleen kaikista äänistä.

Jos mikään mielipide ei ole saanut enemmistön kannatusta, tuomio on annettava puheenjohtajan mielipiteen mukaisesti, jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet.

Ehdotus

siihen ole estettä. *Asianosaisen, todistajan tai asiantuntijan kuulustelusta on ilmoitettava välitysoikeuden jäsenille sekä varattava näille tilaisuus osallistua siihen ja esittää kuultavalle kysymyksiä.*

6 luku**Välitystuomio****33 §***Sovellettavat oikeusohjeet*

Asianosaiset voivat sopia riidan ratkaisemisessa sovellettavasta laista tai muista oikeusohjeista. Jos asianosaisten sopimuksesta ei muuta ilmene, tietyn valtion lain soveltamista koskevan sopimuksen katsotaan viittaavan kyseisen valtion aineelliseen oikeuteen eikä sen lainvalintasäännöksiin.

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus soveltaa sen valtion lakia tai muita oikeusohjeita, joiden soveltamista se pitää asiassa perustelluimpana.

Välitysoikeus saa perustaa tuomionsa siihen, mitä se pitää kohtuullisena (ex aequo et bono) vain, jos asianosaiset ovat niin nimenomaisesti sopineet.

34 §*Päätöksenteko välitysoikeudessa*

Välitysoikeuden tuomio tai muu päätös on tehtävä enemmistön mielipiteen mukaisesti. Jos erimielisyys koskee vaadittua määrää, tulee korkeimman määrän puolesta annetut äänet yhdistää sitä lähinnä olevan määrän puolesta annettuihin ääniin ja tarvittaessa jatkaa vastaavalla tavalla, kunnes löytyy mielipide, jota enemmistö kannattaa. Jos mikään mielipide ei saa enemmistön kannatusta, puheenjohtajan kanta ratkaisee.

Asianosaiset tai välitysoikeuden muut jäsenet voivat valtuuttaa välitysoikeuden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

puheenjohtajan päättämään yksin menettelyä koskevista kysymyksistä.

Jos yksi välitysoikeuden jäsen jättää ilman hyväksyttävää syytä osallistumatta päätöksentekoon, tämä ei estä muita välitysoikeuden jäseniä ratkaisemasta asiaa.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, noudatetaan, jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet.

35 §

Sovinto

Jos asianosaiset sopivat välitysoikeuden käsiteltävänä olevan riidan, välitysoikeus voi asianosaisten pyynnöstä vahvistaa asianosaisten tekemän sovinnon välitystuomiolla noudattaen, mitä 37 §:ssä säädetään.

36 §

Osa- ja välituomio

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan ratkaista erikseen välitystuomiolla itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia (osatuomio). Välitysoikeus voi ratkaista erikseen myös vaatimuksen sen osan, joka on myönnetty.

Saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on ratkaistava yhdessä.

Välitysoikeus voi asianosaisia kuultuaan erikseen ratkaista välitystuomiolla sellaisen riitakysymyksen, jonka selvittämisestä asian ratkaiseminen muilta osin riippuu (välituomio), jolleivät molemmat asianosaiset vastusta välituomion antamista.

37 §

Välitystuomion muoto ja sisältö

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja välitysoikeuden jäsenen tai jäsenten on allekirjoitettava se. Jos välitysoikeudessa on useampi kuin yksi jäsen, jäsenten enemmistön allekirjoitukset riittävät, jos välitystuomiossa

33 §

Jos asianosaiset sopivat välimiesten käsiteltäväksi saatetun riidan, välimiehet voivat asianosaisten pyynnöstä vahvistaa asianosaisten tekemän sovinnon tuomiolla noudattaen, mitä 36 §:ssä säädetään.

34 §

Välimiehet voivat erikseen ratkaista välitystuomiolla itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia. Samoin välimiehet voivat ratkaista erikseen vaatimuksen sen osan, joka on myönnetty.

Saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on ratkaistava yhdessä.

35 §

Välimiehet voivat, jos asianosaiset ovat niin sopineet, erikseen ratkaista välitystuomiolla sellaisen riitakysymyksen, jonka selvittämisestä asian ratkaiseminen muilta osin riippuu.

36 §

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti sekä kaikkien välimiesten allekirjoitettava.

Välitystuomiossa on mainittava sen antamispäivä ja se on merkittävä annetuksi paikkakunnalla, jolla välimiesmenettely on sovittu tai määrätty tapahtuvaksi.

Voimassa oleva laki

37 §

Kappale välitystuomiota on asianmukaisesti allekirjoitettuna annettava kullekin asianosaiselle välimiesten istunnossa tai heille toimitettava muutoin todistettavalla tavalla.

30 §

Jos asianosaiset sopivat, ettei välimiesmenettelyä jatketa, tai välimiehet toteavat, ettei menettelyä jostain muusta syystä voida jatkaa, välimiesten on tehtävä päätös välimiesmenettelyn lopettamisesta.

Jos kantaja peruuttaa kanteensa, välimiesten on niin ikään tehtävä päätös välimiesmenettelyn lopettamisesta. Jos kuitenkin vastaaja vaatii tuomiota ja välimiehet katsovat, että vastaajalla on hyväksyttävä syy saada asia lopullisesti ratkaistuksi, voidaan menettelyä jatkaa ja asia ratkaista välitystuomiolla.

Välimiesten tehtävä katsotaan päättyneeksi, kun välimiehet ovat antaneet tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tai ratkaisseet asian

Ehdotus

mainitaan syy jäsenen allekirjoituksen puuttumiselle.

Välitystuomio on perusteltava paitsi, jos asianosaiset ovat sopineet, että välitystuomiota ei tarvitse perustella, tai jos kyse on 35 §:ssä tarkoitetusta sovinnon vahvistavasta välitystuomiosta.

Välitystuomiossa on mainittava sen antamispäivä ja 23 §:n 1 momentin mukainen välitysmenettelyn paikka. Välitystuomio katsotaan annetuksi välitysmenettelyn paikassa.

Välitysoikeuden on toimitettava 1 momentin mukaisesti allekirjoitettu kappale välitystuomiosta kullekin asianosaiselle.

Asianosaisten suostumuksella välitystuomio voidaan antaa sähköisessä muodossa, josta sen sisältö, allekirjoitukset ja antamispäivä ilmenevät. Välitystuomio täyttää 1 momentin allekirjoittamista koskevan vaatimuksen, jos se on allekirjoitettu käyttämällä vähintään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 910/2014 3 artiklan 11 kohdan mukaista kehittyntä sähköistä allekirjoitusta tai muuta vastaavaa sähköistä allekirjoitusta, jonka oikeaperäisyydestä ei ole epäilystä.

38 §

Välitysmenettelyn lopettaminen

Välitysmenettely päättyy, kun välitysoikeus antaa lopullisen välitystuomion tai tekee tämän pykälän 2 momentissa tai 29 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Välitysoikeuden on tehtävä päätös välitysmenettelyn lopettamisesta, jos

1) kantaja peruuttaa kanteensa, paitsi jos vastaaja vastustaa menettelyn lopettamista ja välitysoikeus katsoo, että vastaajalla on hyväksyttävä syy saada asia lopullisesti ratkaistuksi välitystuomiolla;

2) asianosaiset sopivat menettelyn lopettamisesta; tai

3) välitysoikeus katsoo, että menettelyn jatkamisesta on muusta syystä tullut tarpeetonta tai mahdotonta.

Voimassa oleva laki

välitystuomiolla, jollei 38, 39 tai 42 §:stä muuta johdu.

38 §

Asianosainen saa pyytää välimiehiä oikaisemaan välitystuomiossa olevan lasku- tai kirjoitusvirheen samoin kuin muun sen kaltaisen virheen. Asianosaisen on ilmoitettava siitä vastapuolelle pyydettyä oikaisua 30 päivän kuluessa siitä, kun hän sai kappaleen välitystuomiota, jollei muusta määräajasta ole sovittu.

Jos välimiehet katsovat oikaisupyynnön aiheelliseksi, heidän on tehtävä oikaisu viipymättä ja mikäli mahdollista 30 päivän kuluessa pyynnön saapumisesta välimiesten puheenjohtajalle.

Välimiehet voivat 30 päivän kuluessa välitystuomion antamispäivästä omasta aloitteestaan korjata 1 momentissa tarkoitettua virheen. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta.

Mitä 36 ja 37 §:ssä säädetään välitystuomiosta, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuun.

39 §

Jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet, asianosainen saa ilmoitettuaan siitä vastapuolelle pyytää välimiehiä antamaan lisätuomion heidän ratkaistavakseen saatetusta kysymyksestä, jonka välimiehet ovat sivuuttaneet tuomiossaan. Jos pyyntö katsotaan aiheelliseksi, välimiesten on annettava lisätuomio niin pian kuin se voi tapahtua.

Mitä 36 ja 37 §:ssä säädetään välitystuomiosta, sovelletaan myös 1 momentissa tarkoitettuun lisätuomioon.

Ehdotus

Välitysoikeuden tehtävä päättyy, kun välitysmenettely lopetetaan, jollei 18 §:n 4 momentista, 39 §:stä tai 44 §:n 5 momentista muuta johdu.

39 §

Välitystuomion oikaisu, tulkinta ja lisätuomio

Asianosainen voi 30 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista pyytää välitysoikeutta

1) oikaisemaan välitystuomiossa olevan lasku- tai kirjoitusvirheen taikka muun sen kaltaisen virheen;

2) tulkitsemaan välitystuomion yksittäistä kohtaa tai osaa tai

3) antamaan lisätuomion välitysmenettelyssä esitetystä vaatimuksesta, jota ei ole välitystuomiossa ratkaistu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pyyntö on toimitettava samalla tai ilman aiheetonta viivytystä toiselle asianosaiselle.

Välitysoikeuden on tehtävä päätös oikaisusta ja tulkinnasta 30 päivän kuluessa ja annettava lisätuomio 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jos se pitää pyyntöä perusteltuna.

Välitysoikeus voi 30 päivän kuluessa välitystuomion antamispäivästä omasta aloitteestaan oikaista 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua virheen.

Välitysoikeus voi perustellusta syystä pidentää määräaika, jonka kuluessa 3 momentin mukainen päätös oikaisusta tai tulkinnasta on tehtävä taikka lisätuomio on annettava.

Ennen tässä pykälässä tarkoitettua päätöksen tekemistä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Mitä 37 §:ssä säädetään välitystuomiosta, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuun, tulkintaan ja lisätuomioon.

40 §

Välitysoikeuden palkkiot ja kulukorvaukset

Voimassa oleva laki

47 § 1 mom

Jollei välimiehiä sitovasti ole muuta määrätty, välimiehet saavat välitystuomiossa vahvistaa ja maksettavaksi tuomita kullekin välimiehelle tulevan korvauksen.

46 § 2 mom

Välimiehille tulevan korvauksen on, ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat, oltava kohtuullinen.

46 § 1 mom

Jollei muuta ole sovittu tai määrätty, asianosaiset ovat yhteisvastuullisesti velvolliset suorittamaan välimiehille korvauksen heidän työstään ja kustannuksistaan.

47 § 2 mom

Asianosaisella on oikeus 60 päivän kuluessa siitä päivästä, kun hän on saanut kappaleen välitystuomiota, hakea tuomioistuimelta muutosta välitystuomioon siltä osin kuin se koskee välimiehille vahvistettujen korvausten määriä.

47 § 3 mom

Muutosta haetaan toimittamalla kirjallinen hakemus sekä jäljennös välitystuomiosta sille alioikeudelle, jonka tuomiopiirissä välitystuomio on annettu.

48 §

Ennen kuin tuomioistuin ratkaisee 47 §:n 2 momentissa tarkoitetun muutoksenhakemuksen, sen on varattava muille välimiesmenettelyn asianosaisille ja niille välimiehille, joiden palkkioita muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla asiassa kuulluiksi.

Ehdotus

Jos muuta ei ole sovittu tai muutoin sitovasti määrätty, välitysoikeus saa välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä vahvistaa ja maksettavaksi tuomita kullekin välitysoikeuden jäsenelle tulevan palkkion ja korvauksen kuluista. Tuomitut palkkiot ja kulukorvaukset erääntyvät maksettaviksi 30 päivän kuluttua välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä.

Välitysoikeuden jäsenille tulevien palkkioiden on oltava kohtuullisia ottaen huomioon tehtävän vaatima aika, asian vaikeusaste ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Jollei muuta ole sovittu tai määrätty, asianosaiset ovat yhteisvastuullisesti velvollisia suorittamaan välitysoikeuden jäsenen palkkiot ja kulukorvaukset, jollei välitysoikeus katso olevan perusteltua syytä poiketa yhteisvastuullisuudesta.

41 §

Muutoksenhaku välitysoikeuden palkkioihin ja kulukorvauksiin

Asianosaisella on oikeus 30 päivän kuluessa välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista hakea tuomioistuimelta muutosta välitysoikeuden palkkioiden ja kulukorvausten vahvistamista koskevaan päätökseen.

Muutosta haetaan toimittamalla kirjallinen hakemus sekä jäljennös välitystuomiosta tai välitysmenettelyn lopettamista koskevasta päätöksestä tuomioistuimelle.

Ennen kuin tuomioistuin ratkaisee 2 momentissa tarkoitetun muutoksenhakemuksen, sen on varattava muille välitysmenettelyn asianosaisille ja niille välitysoikeuden jäsenille, joiden palkkioita tai kulukorvauksia muutoksenhakemus koskee, tilaisuus tulla asiassa kuulluiksi.

Tuomioistuimen päätös alentaa palkkioita tai kulukorvauksia tulee myös sellaisen

Voimassa oleva laki

49 §

Jolleivät asianosaiset ole toisin sopineet, välimiehet voivat tuomiossaan tai muussa välimiesmenettelyn lopettamista tarkoittavassa päätöksessään velvoittaa asianosaisen osaksi tai kokonaan korvaamaan vastapuolen välimiesmenettelystä aiheutuneet kulut noudattaen soveltuvien osin mitä oikeudenkäymiskaarissa oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään.

46 § 3 mom

Välimiehillä on oikeus vaatia asianosaisilta ennakko tai vakuus heille tulevasta korvauksesta.

Ehdotus

asianosaisen hyväksi, joka ei ole hakenut muutosta.

42 §

Kustannusten jakautuminen

Jos asianosaiset eivät ole toisin sopineet, välitysoikeus voi välitystuomiossa tai välitysmenettelyn lopettamista koskevassa päätöksessä asianosaisen vaatimuksesta velvoittaa vastapuolen osaksi tai kokonaan korvaamaan asianosaisen välitysmenettelystä aiheutuneet kulut sekä päättää välitysoikeuden kustannusten jakautumisesta asianosaisten keskinäisessä suhteessa. Välitysoikeus voi harkinnassaan ottaa huomioon jutun lopputuloksen, 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun asianosaisen myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin ja muut olosuhteet.

Asianosaisen maksettavaksi tuomitulle korvaukselle on vaadittaessa määrättävä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut välitystuomion tai välitysmenettelyn lopettamista koskevan päätöksen antamispäivästä.

43 §

Ennakko tai vakuus

Välitysoikeudella on oikeus vaatia asianosaisilta ennakko tai vakuus välitysoikeuden jäsenille tulevasta palkkioista ja kulukorvauksista. Jos ennakkoa ei makseta tai vakuutta aseteta, välitysoikeus voi tehdä päätöksen välitysmenettelyn lopettamisesta osaksi tai kokonaan.

Jos asianosainen ei omalta osaltaan maksa ennakkoa tai aseta vakuutta välitysoikeuden asettamassa määräajassa, vastapuoli voi maksaa ennakon tai asettaa vakuuden kokonaisuudessaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

Välitystuomio on mitätön:

1) siltä osin kuin välimiehet ovat välitystuomiossa ratkaisseet sellaisen kysymyksen, jota ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välimiesmenettelyssä;

2) siltä osin kuin välitystuomion on katsottava olevan ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa;

3) jos välitystuomio on niin sekava tai epätäydellinen, ettei siitä käy selville miten asiassa on tuomittu; tai

4) jos välitystuomiota ei ole laadittu kirjallisesti tai se ei ole välimiesten allekirjoittama.

Sen estämättä mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, välitystuomio ei ole mitätön, vaikka yhden tai useamman välimiehen allekirjoitus puuttuu tuomiosta, jos se on välimiesten enemmistön allekirjoittama ja nämä ovat merkinneet välitystuomioon, miksi asian käsittelyyn osallistuneen välimiehen allekirjoitus puuttuu.

41 §

Välitystuomio voidaan asianosaisen kanteesta kumota:

1) jos välimiehet ovat menneet toimivaltaansa ulommaksi;

2) jos välimiestä ei ole asetettu asianmukaisessa järjestyksessä;

3) jos välimies 10 §:n mukaan on ollut esteellinen mutta asianosaisen asianmukaisessa järjestyksessä tekemää vaatimusta välimiehen julistamisesta esteelliseksi ei ole ennen välitystuomion antamista hyväksytty taikka jos asianosainen on saanut tiedon esteellisyydestä niin myöhään, ettei hän ole voinut vaatia välimiehen julistamista esteelliseksi ennen välitystuomion antamista; tai

4) jos välimiehet eivät ole varanneet asianosaiselle tarpeellista tilaisuutta asiansa ajamiseen.

Asianosaisella ei ole oikeutta vaatia välitystuomion kumoamista 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdan nojalla, jos hänen on katsottava vastaamalla pääasiaan tai muulla tavalla

7 luku

Välitystuomion kumoaminen

44 §

Välitystuomion kumoaminen

Välitystuomioon ei voi hakea muutosta ja se voidaan kumota vain tässä pykälässä tarkoitetun kanteen johdosta.

Tuomioistuin voi kumota välitystuomion kokonaan tai osittain vain jos:

1) välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan;

2) asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa;

3) välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa;

4) välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen;

5) välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, tämän lain mukainen ja on todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen;

Voimassa oleva laki

luopuneen vetoamasta kohdassa tarkoitettuun seikkaan.

Asianosaisen tulee nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun hän on saanut kappaleen välitystuomiota tai, jos 38 tai 39 §:ssä tarkoitettu pyyntö on tehty, siitä päivästä, kun hän on saanut kappaleen välimiesten pyynnön johdosta antamasta päätöksestä.

42 §

Tuomioistuim, jossa on vireillä välitystuomion mitättömäksi julistamista tai kumoamista koskeva kanne, voi asianosaisen pyynnöstä lykätä asian käsittelyä ja varata välimiehille tilaisuuden mitättömyys- tai kumoamisperusteen poistamiseksi jatkaa välimiesmenettelyä tai ryhtyä muuhun sitä varten tarpeelliseen toimenpiteeseen.

43 §

Välitystuomion täytäntöönpanosta päättää yleinen alioikeus.

Yleiselle alioikeudelle osoitettuun välitystuomion täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen on liitettävä välityssopimus tai sen veroisena pidettävä 4 §:ssä tarkoitettu määräys ja välitystuomio alkuperäisinä tai oikeiksi todistettuina jäljennöksinä. Asiakirjaan, joka on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, on lisäksi liitettävä oikeaksi todistettu käännös jommalle kummalle näistä kielistä, jollei tuomioistuim myönnä tästä poikkeusta.

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, on täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. Asia käsitellään käräjäoikeuden kansliassa,

Ehdotus

6) riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä; tai

7) välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa.

Tuomioistuimen on otettava 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettut perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Asianosaisen tulee nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta tuomioistuimessa 60 päivän kuluessa välitystuomion tiedoksisaannista taikka, jos asiassa on tehty 39 §:ssä tarkoitettu pyyntö, välitysoikeuden pyynnön johdosta tekemän päätöksen tiedoksisaannista.

Tuomioistuim, jossa on vireillä välitystuomion kumoamista koskeva kanne, voi asianosaisen pyynnöstä perustellusta syystä lykätä asian käsittelyä ja varata välitysoikeudelle tilaisuuden kumoamisperusteen poistamiseksi jatkaa välitysmenettelyä tai ryhtyä muuhun sitä varten tarpeelliseen toimenpiteeseen.

8 luku

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

45 §

Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Välitystuomio on sen antopaikasta riippumatta sitova ja tuomioistuim päättää asianosaisen hakemuksesta sen täytäntöönpanosta.

Välitystuomion täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen on liitettävä välitystuomio tai sen jäljennös. Välitystuomioon, joka on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, on lisäksi liitettävä oikeaksi todistettu käännös jommallekummalle näistä kielistä, jollei tuomioistuim myönnä tästä poikkeusta.

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, on täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Voimassa oleva laki

jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti.

45 §

Välitystuomion täytäntöönpanossa on tuomioistuimen annettua siitä määräyksen noudatettava, mitä ulosottolain (37/1895) 2 luvun 19 §:ssä säädetään.

44 §

Tuomioistuin voi evätä 43 §:ssä tarkoitetun hakemuksen vain, jos se havaitsee, että välitystuomio on 40 §:ssä mainitun seikan johdosta mitätön tai se on tuomioistuimen päätöksellä kumottu taikka tuomioistuin on välitystuomion mitättömäksi julistamista tai kumoamista koskevan kanteen johdosta määrännyt, ettei sitä saa panna täytäntöön.

53 §

Välitystuomio, jota tarkoitetaan 52 §:ssä, ei kuitenkaan ole voimassa Suomessa asianosaista vastaan, joka esittää selvityksen siitä, että:

- 1) hän ei ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ollut asianmukaisesti edustettuna taikka että 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla tehty välityssopimus ei muun kuin välityssopimuksen muotoa koskevan seikan johdosta ole pätevä asianosaisten valitseman lain mukaan tai, kun ei voida päätellä minkä valtion lakia asianosaiset ovat tarkoittaneet sovellettavaksi, sen valtion lain mukaan, jossa välitystuomio on annettu;
- 2) hänelle ei ole asianmukaisessa järjestyksessä ilmoitettu välimiehen määräämisestä tai välimiesmenettelystä taikka hän muutoin on ollut estynyt ajamasta asiaansa;
- 3) välimiehet ovat menneet toimivaltaansa ulommaksi;
- 4) välimiesoikeuden kokoonpano tai välimiesmenettely on merkittävästi poikennut

Ehdotus

Asia käsitellään kirjallisessa menettelyssä, jollei tuomioistuin muuta määrää.

Välitysmenettelyn lopettamista koskevaan päätökseen sisältyvät 40 ja 42 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan hakemuksesta panna täytäntöön samalla tavoin kuin välitystuomio.

Välitystuomion täytäntöönpanossa on tuomioistuimen annettua siitä määräyksen noudatettava, mitä ulosottoaaren (705/2007) 2 luvun 19 §:ssä säädetään.

46 §

Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet

Välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä kokonaan tai osittain vain jos:

- 1) välityssopimuksen sopijapuoli ei ole ollut kelpoinen tekemään välityssopimusta tai sitä tehtäessä ei ole ollut asianmukaisesti edustettuna tai välityssopimus ei ole pätevä välityssopimukseen sovellettavan lain mukaan;
- 2) asianosainen ei ole saanut asianmukaista tietoa välitysoikeuden asettamisesta tai välitysmenettelystä taikka on ollut ilman omaa syytään muuten estynyt ajamasta asiaansa;
- 3) välitysoikeus on riidan ratkaistessaan ylittänyt toimivaltansa;
- 4) välitysoikeuden kokoonpano ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen;
- 5) välitysmenettely ei ole ollut asianosaisten sopimuksen tai, jos asiasta ei ole sovittu, välitysmenettelyn paikan lain mukainen ja on

Voimassa oleva laki

asianosaisten sopimuksesta tai, tällaisen sopimuksen puuttuessa, sen valtion laista, jossa välimiesmenettely on tapahtunut; tai

5) välitystuomio ei ole vielä tullut asianosaisia sitovaksi tai sen täytäntöönpanoa on lykätty siinä valtiossa, jossa tai jonka lain mukaan se on annettu, taikka välitystuomio tuossa valtiossa on julistettu mitättömäksi taikka kumottu.

Ehdotus

todennäköistä, että tämä on vaikuttanut jutun lopputulokseen;

6) riitakysymystä ei Suomen lain mukaan voida ratkaista välitysmenettelyssä;

7) välitystuomio on ristiriidassa Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa; tai

8) välitystuomio ei ole vielä tullut asianosaisia sitovaksi tai se on kumottu tai sen täytäntöönpanoa on lykätty siinä valtiossa, jossa tai jonka lain mukaan välitystuomio on annettu.

Tuomioistuimen on otettava 1 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut perusteet huomioon omasta aloitteestaan.

Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä, jos 44 §:ssä tarkoitettu välitystuomion kumoamista koskeva kanne on lainvoimaisesti hylätty. Jos kannetta Suomessa annetun välitystuomion kumoamisesta ei ole nostettu mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitetussa määräajassa, välitystuomion täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä vain tämän pykälän 1 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetulla perusteella.

47 §

Täytäntöönpanoa koskevan päätöksen lykkääminen

55 § 2 mom

Jos vastapuoli väittää, että hän on pyytänyt välitystuomion julistamista mitättömäksi tai kumoamista taikka sen täytäntöönpanon lykkäämistä 53 §:n 5 kohdassa tarkoitetun valtion asianomaiselta viranomaiselta, tuomioistuin voi, jos aiheutta on, lykätä täytäntöönpanoa koskevan päätöksen antamisen. Tuomioistuin voi samalla hakijan pyynnöstä määrätä, että vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa.

Jos välitystuomion kumoamista tai sen täytäntöönpanon lykkäämistä on pyydetty 46 §:n 1 momentissa 8 kohdassa tarkoitetun valtion asianomaiselta viranomaiselta, tuomioistuin voi lykätä täytäntöönpanoa koskevan päätöksen antamisen, jos se katsoo tämän perustelluksi. Tuomioistuin voi samalla hakijan pyynnöstä määrätä, että vastapuolen on asetettava asianmukainen vakuus uhalla, että täytäntöönpanoa koskeva päätös muutoin voidaan antaa.

9 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan välimiesmenettelystä annettu laki (967/1992).

49 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleeseen välitysmenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 7 ja 8 lukua sovelletaan kuitenkin, jos välitystuomion kumoamista koskeva kanne nostetaan tai täytäntöönpanoa koskeva hakemus tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen. Tällöin sovelletaan tämän lain 5 §:n 2 momentin säännöstä toimivaltaisesta tuomioistuimesta 44 ja 45 §:ssä tarkoitettujen asioiden osalta.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

50 §

Aiemmat viittaussäännökset

Muulla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella välimiesmenettelystä annettuun lakiin tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viittausta tähän lakiin.

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-400-738-2 (PDF)